

พฤติกรรมกรรณการสูบบุหรืของนักศึษาหญิง วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร

โดย

นางสาวเกศสุดา สถาพรจงพิทักษ์

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2552

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

พฤติกรรมกรสูบนุหรีของนักศึกษหญิง วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2552

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

**THE SMOKING CIGARETTES BEHAVIOR OF FEMALE STUDENTS IN
THE INTERNATIONAL COLLEGE SILPAKORN UNIVERSITY.**

By
Ketsuda Stapornjongpitak

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

MASTER OF ARTS

Program of Public and Private Management

Graduate School

SILPAKORN UNIVERSITY

2009

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้การค้นคว้าอิสระเรื่อง “ พฤติกรรมการ
สูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร ” เสนอโดย นางสาวเกศสุดา
สถาพรจพิทักษ์ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ชินะตั้งกูร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

อาจารย์ ดร.ธีรพงษ์ บัวหล้า

คณะกรรมการตรวจสอบการค้นคว้าอิสระ

ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร.สวรรษา ชื่อเล่น)

...../...../.....

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.วิโรจน์ เกษภูมิกัญจน์)

...../...../.....

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ธีรพงษ์ บัวหล้า)

...../...../.....

พลังบริหารศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

51601703 : สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

คำสำคัญ : นักศึกษาหญิง / สาเหตุแวดล้อม / กระบวนการแลกเปลี่ยนความรู้

เกศสุดา สถาพรจงพิทักษ์ : พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร. อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ : อ.ดร.ธีรพงษ์ บัวหล้า. 90 หน้า.

การศึกษาในหัวข้อเรื่อง พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสาเหตุแวดล้อมที่มีผลต่อการตัดสินใจสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง ชั้นปีที่ 1 สาขาการจัดการโรงแรม วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อศึกษาพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง ชั้นปีที่ 1 สาขาการจัดการโรงแรม วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อศึกษากระบวนการแลกเปลี่ยนความรู้ในกลุ่มเพื่อนเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ และเพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการลดพฤติกรรมการสูบบุหรี่ในกลุ่มนักศึกษาหญิง

ผลการศึกษานี้มาจากวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งมีผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ นักศึกษาหญิง ชั้นปีที่ 1 สาขาการจัดการโรงแรมวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 15 คน พบว่า (1) สาเหตุหลักในการตัดสินใจสูบบุหรี่มาจากตัวผู้สูบเอง โดยได้รับอิทธิพลจากความสนใจส่วนบุคคล กลุ่มเพื่อน และสภาพทางสังคมโดยทั่วไป (2) สามารถจำแนกกลุ่มผู้สูบบอกเป็น 2 กลุ่มได้แก่ กลุ่มที่ติดบุหรี่ และกลุ่มที่ไม่ติดบุหรี่ ในกลุ่มแรกจะสูบหลังอาหารทุกมื้อ ในขณะที่กลุ่มหลังจะสูบเป็นบางโอกาส โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการรวมกลุ่มกับเพื่อน (3) กระบวนการแลกเปลี่ยนความรู้ในการสูบบุหรี่มาจากการแลกเปลี่ยนกันเองในกลุ่มผู้สูบ ผลการศึกษาพบอีกว่า ผู้สูบที่เป็นนักศึกษาหญิงตระหนักดีว่า การสูบบุหรี่เป็นผลร้ายต่อสุขภาพและผู้สูบดังกล่าวยังตระหนักดีถึงการไม่ยอมรับจากสังคม แม้ว่าจะตระหนักถึงผลกระทบดังกล่าว แต่ผู้สูบที่เป็นนักศึกษาหญิงก็ไม่สามารถหยุดพฤติกรรมการสูบได้

ในการที่จะลดพฤติกรรมการสูบบุหรี่ หน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการควบคุม บุหรี่ และการบริโภคยาสูบควรจะ (1) ให้ความรู้แก่ผู้สูบ (2) สร้างสิ่งแวดล้อมที่ไม่จูงใจให้สูบบุหรี่ (3) สร้างกลไกที่สามารถลดการบริโภคบุหรี่ และ (4) สร้างเครือข่ายและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการลดพฤติกรรมการสูบบุหรี่

สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2552
ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ .....

51601703 : MAJOR : PUBLIC AND PRIVATE MANAGEMENT

KEY WORDS : FEMALE STUDENTS / ENVIRONMENT CAUSE / KNOWLEDGE SHARING
KETSUDA STAPORNJONGPITAK : THE SMOKING CIGARETTES BEHAVIOR OF
FEMALE STUDENTS IN THE INTERNATIONAL COLLEGE SILPAKORN UNIVERSITY.
INDEPENDENT STUDY ADVISOR : THEERAPHONG BUALAR, Ph.D. 90 pp.

The objectives of this study titled 'The Smoking Behavior of Female Students in The International College Silpakorn University' were 1) to study environmental causes affecting smoking decisions of the first year Diploma Hotel Management Female Students, International College, Silpakorn University; 2) to study the smoking behavior of the first year Diploma Hotel Management Female Students, International College; 3) to acquire knowledge sharing process in a peer group of smoking and the suitable approach to reduce smoking behavior among female students.

Findings drawn from the in-depth interviews of 15 first year Diploma Hotel Management female students in Silpakorn University interviewees clearly indicated that 1) the main cause came from female smokers because of their interests, a peer pressure group and social environment; 2) There were two groups of smokers found – they were smoking-addicted and the non-addicted. The smokers from the first group always smoked after meals while the latter group occasionally smoked especially when they hung out with their friends; 3) knowledge sharing process about smoking resulted from information exchange among smokers. Interestingly, female smokers were well aware that smoking would adversely affect their health and they knew its demerits. Despite knowing the negative sides of cigarettes, female smokers cannot stop smoking.

In order to reduce their smoking habits, organizations concerning cigarettes and tobacco control should 1) educate the smokers; 2) create smoking-free environment; 3) set up mechanism that can reduce cigarette consumption; 4) create network and body of knowledge concerning smoking reduction.

Program of Public and Private Management Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2009

Student's signature .....

Independent Study Advisor's signature .....

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาคณะนี้ประสบความสำเร็จได้ด้วยดี ด้วยความอนุเคราะห์ ความกรุณา จาก อาจารย์ ดร.ธีรพงษ์ บัวหล้า อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าในการให้คำปรึกษาแนะนำ ให้ความรู้ ตลอดจนแนวคิด ข้อคิดเห็นต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี จนการศึกษาคณะนี้สำเร็จไปได้ด้วยดี ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.สวรรยา ชื่อเลื่อม ประธานกรรมการ และ อาจารย์ ดร.วิโรจน์ เกษฎาลักษณ์ กรรมการ ในการสอบสารนิพนธ์ครั้งนี้ ที่ได้ที่ได้ช่วยกรุณาตรวจทานความถูกต้องและให้คำชี้แนะอันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาคณะนี้ เพื่อให้สารนิพนธ์เกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาการจัดการ โรงแรม วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์ และเจ้าหน้าที่วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากรทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือทุก ๆ ด้าน จนทำให้การศึกษาคณะนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สุดท้ายขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และน้องชาย ที่ให้โอกาส ความเข้าใจ กำลังใจและให้ความสนับสนุนในทุก ๆ อย่างมาโดยตลอด ขอขอบคุณเพื่อนสนิทมิตรสหาย พี่ ๆ น้อง ๆ สาขาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยศิลปากร (คลังชั้น) รุ่นที่ 2 ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือทุก ๆ ด้านเป็นอย่างดี รวมทั้งร่วมแบ่งปันทุกข์และสุขมาด้วยกันมาตลอดระยะเวลาการศึกษา

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	5
ขอบเขตของการศึกษา.....	5
ขั้นตอนของการศึกษา.....	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา.....	6
กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา.....	9
2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	10
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับบุนุหรี.....	10
แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่.....	21
แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมเบี่ยงเบน.....	26
แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่าง.....	28
แนวคิดความสอดคล้องระหว่างทัศนคติกับพฤติกรรม.....	31
แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อวัยรุ่นในการสูบบุหรี่.....	36
ผลงานวิจัยและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	37
3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	41
การออกแบบงานวิจัย.....	41
หลักเกณฑ์การเลือกพื้นที่ในการศึกษา.....	41
หลักเกณฑ์ในการกำหนดลักษณะประชากรที่ใช้ในการศึกษา.....	42
กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา.....	42
กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก.....	43
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	43
การออกแบบสัมภาษณ์.....	44

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล	44
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
ตอนที่ 1 สาเหตุแวดล้อมที่มีผลต่อการตัดสินใจสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง ชั้นปีที่ 1 สาขาการจัดการโรงแรม วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัย ศิลปากร	45
ตอนที่ 2 พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง ชั้นปีที่1 สาขาการจัดการ โรงแรม วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร.....	47
ตอนที่ 3 กระบวนการแลกเปลี่ยนความรู้ในกลุ่มเพื่อนเกี่ยวกับการสูบบุหรี่...	57
ตอนที่ 4 แนวทางที่เหมาะสมในการลดพฤติกรรมการสูบบุหรี่ในกลุ่ม นักศึกษาหญิง.....	61
5 สรุปผลการศึกษา อภิปราย และข้อเสนอแนะ	63
สรุปผลการศึกษา.....	63
อภิปรายผลการศึกษา.....	69
ข้อเสนอแนะ	77
บรรณานุกรม.....	79
ภาคผนวก	83
ภาคผนวก ก ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์.....	84
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเบื้องต้นและแบบสัมภาษณ์พฤติกรรม การสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากรมหาวิทยาลัยศิลปากร	86
ประวัติผู้วิจัย	90

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันมีการกล่าวถึงคำว่า “คุณภาพชีวิต” กันอย่างกว้างขวาง จะเห็นได้ว่ารัฐบาลได้พยายามที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น โดยจะเห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) และฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) จนถึงปัจจุบันก็อยู่ในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 -2554) ซึ่งมุ่งเน้นให้ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ซึ่งกลุ่มบุคคลที่เป็นเป้าหมายในการพัฒนากลุ่มหนึ่งคือ “เด็กและเยาวชน” เด็กและเยาวชนถือว่าเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่ายิ่งที่สถาบันต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทุกสถาบันในสังคมต้องให้ความสนใจเอาใจใส่อบรมเลี้ยงดู และปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้อง เพื่อให้เด็กและเยาวชนเจริญเติบโตอย่างสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ และจิตใจ พร้อมทั้งจะเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพ อันเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศสืบไป

องค์การอนามัยโลก (WHO) ได้ให้ความสำคัญเป็นอย่างมากกับเรื่องบุหรี่ เนื่องจากสถิติคนทั่วโลกตายเพราะบุหรี่ ปีละ 5 ล้านคน คิดเป็นวัน วันละ 13,700 คน และ 9.5 คนต่อนาที ที่สำคัญในควันบุหรี่มีสารพิษมากกว่า 4,000 ชนิด ควันบุหรี่มือสองมีสารพิษอย่างน้อย 250 ชนิดเหมือนกับวันที่คนสูบบุหรี่สุดเข้าไป สารพิษหลายชนิดมีความเข้มข้นมากกว่าเนื่องจากควันมีอนุภาคไขมันที่ต่ำกว่าและอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ต่างจากวันที่คนสูบบุหรี่สุดเข้าไป และควันบุหรี่มือสองมีสารก่อมะเร็งมากกว่า 50 ชนิด ทำให้คนที่ไม่ได้สูบบุหรี่มีความเสี่ยงต่อการเป็นโรคร้ายต่าง ๆ เช่นเดียวกับคนสูบ ดังนั้นองค์การอนามัยโลกจึงให้วันที่ 31 พฤษภาคมของทุกปีเป็นวันรณรงค์งดสูบบุหรี่โลก (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ 2552) การรณรงค์หรือการพัฒนาในเรื่องดังกล่าวต้องประสบปัญหา มีอุปสรรคขัดขวางมากมาย หนึ่งในปัญหาที่สำคัญก็คือ “ปัญหายาเสพติด” ซึ่งเป็นปัญหาทั้งระดับบุคคล ระดับชาติ และระดับโลก เนื่องจากก่อให้เกิดความเสียหายอย่างของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสุขภาพของผู้เสพเอง รัฐบาลต้องเสียงบประมาณในการป้องกันมาก ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคงและปราบปรามยาเสพติดให้โทษในแต่ละปีอย่างมากมาย แต่ก็ไม่สามารถที่จะกำจัดให้หมดสิ้นไปได้ ปัญหา

เกี่ยวกับยาเสพติดมีมากมายหลายเรื่องหลายมุมมอง และเรื่องที่กำลังเป็นที่สนใจอย่างมากในปัจจุบันก็คือ “บุหรี่”

บุหรี่เป็นสาเหตุของโรคที่คุกคามชีวิตมนุษย์ทั้งต่อผู้ที่สูบบุหรี่โดยตรง และผู้ที่ไม่ได้สูบบุหรี่แต่ได้รับควัน อันตรายของบุหรี่ต่อสุขภาพของผู้ที่สูบบุหรี่คือการก่อให้เกิดโรคต่าง ๆ อาทิเช่น โรคมะเร็ง โรคหลอดเลือดและโรคหัวใจ โรคระบบทางเดินหายใจ โรคระบบทางเดินอาหาร โรคฟันและเหงือก ผลต่อการตั้งครรภ์ รวมถึงผลกระทบต่อระบบสืบพันธุ์ โดยผู้หญิงที่สูบบุหรี่จะมีความเสี่ยงสูงมากกว่าผู้ชาย อาทิ ผู้หญิงที่ใส่ยาคุมกำเนิดและสูบบุหรี่ด้วย จะทำให้เกิดความเสี่ยงสูงต่อการป่วยเป็นโรคต่าง ๆ คือ โรคกระดูกพรุน ซึ่งจะรุนแรงมากขึ้นในผู้ที่สูบบุหรี่ นอกจากนี้ควันบุหรี่ยังเป็นอันตรายต่อผู้ที่ไม่ได้สูบบุหรี่หรือผู้ที่ได้รับควันหรือที่เรียกว่า การสูบบุหรี่มือสอง (Second - hand smoke) คือ การหายใจสูดควันบุหรี่เข้าไป (ลักขณา เต็มศิริกุลชัย และคณะ 2550 : 27 - 28)

นอกจากปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวผู้สูบบุหรี่เอง รวมถึงผู้ที่อยู่ใกล้ชิดที่ได้รับควันบุหรี่เข้าไปแล้ว การสูบบุหรี่ยังก่อให้เกิดผลเสียต่อเศรษฐกิจ และสังคม โดยส่วนรวมอีกด้วย กล่าวคือ รัฐบาลจะต้องสูญเสียงบประมาณในแต่ละปีเป็นจำนวนมากในการรักษาบุคคลต่างๆ ที่ป่วยเป็นโรคต่างๆ ซึ่งเป็นผลมาจากการสูบบุหรี่แทนที่จะนำงบประมาณส่วนนี้ไปใช้ในการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ได้ จะเห็นได้จากการศึกษาของศูนย์วิจัยกสิกรไทย รายงานว่า การเจ็บป่วยด้วยโรคจากการสูบบุหรี่เป็นโรคอันดับที่ 2 ของคนไทยรองจากโรคเอดส์และคนไทยต้องเสียชีวิตด้วยโรคจากบุหรี่ปีละ 52,000 คนต่อปี นอกจากนี้คาดว่ายังมีผู้ที่ต้องเข้ารับการรักษาด้วยโรคที่เกี่ยวข้องจากการสูบบุหรี่ถึงปีละ 100,000 คน หากรัฐบาลจะต้องจ่ายค่ารักษาพยาบาลเพียงคนละ 10,000 บาทต่อปีซึ่งน้อยกว่าความเป็นจริงมาก รัฐบาลจะต้องจ่ายเงินถึง 1,000 ล้านบาทในแต่ละปี นอกจากนี้ยังต้องสูญเสียแรงงานจากความเจ็บป่วย การด้อยคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ที่มีปัญหาสุขภาพเนื่องจากพิษภัยของบุหรี่ (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย 2551) และยังทำให้ประเทศขาดทรัพยากรบุคคลที่จะมาช่วยในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าต่อไปด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชน และวัยรุ่นซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศในอนาคต อีกทั้งรัฐต้องเสียงบประมาณในการรณรงค์เพื่อให้คนไม่สูบบุหรี่และเลิกบุหรี่ในแต่ละปีอย่างมากมาย เนื่องจากเล็งเห็นว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกระทำอย่างเร่งด่วนและต่อเนื่อง ซึ่งจากการรณรงค์นั้นมิทั้งในรูปแบบของการตีพิมพ์คำเตือนต่างๆ การออกข้อบัญญัติต่างๆ การให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องของบุหรี่และอีกมากมาย

สำหรับประเทศไทย สำนักงานสถิติแห่งชาติได้สำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของประชากรในปี พ.ศ.2550 พบว่า ประชาชนไทยที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ประมาณ 10.8 ล้านคน หรือร้อยละ 21.2 สูบบุหรี่เป็นประจำทุกวัน 9.4 ล้านคน หรือร้อยละ 18.5 และสูบนานๆ ครั้ง 1.3 ล้านคน หรือร้อยละ 2.7 และพบว่า ผู้ชายสูบบุหรี่มากกว่าผู้หญิงถึง 22 เท่า นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มเยาวชน

(15-24 ปี) มีอัตราการสูบบุหรี่เป็นประจำร้อยละ 12.1 และพบว่าประชากรไทยมีอายุเฉลี่ยที่เริ่มสูบบุหรี่ประมาณ 18 ปี โดยกลุ่มเยาวชน (15-24 ปี) เริ่มสูบบุหรี่เมื่ออายุประมาณเกือบ 17 ปีมาโดยตลอด ซึ่งกว่าร้อยละ 90 เสพติดบุหรี่ขณะเป็นเยาวชน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ 2551) จากผลสำรวจดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าส่วนหนึ่งของผู้ที่สูบบุหรี่นี้เป็นเยาวชนซึ่งอยู่ในช่วงวัยที่กำลังเจริญเติบโต และจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต นั่นก็คือ “วัยรุ่น” นั่นเอง

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีพัฒนาการจากวัยเด็กไปสู่ผู้ใหญ่ ซึ่งจะมีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม จึงนับได้ว่าเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต เนื่องจากเป็นช่วงที่ถูกชักจูงไปในทางที่ผิดได้ง่าย โดยช่วงวัยรุ่นนี้จะมีช่วงอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 12-20 ปี ซึ่งช่วงนี้ถือได้ว่าเป็นช่วงที่มีความสำคัญที่สุดช่วงหนึ่งของบุคคล เพราะเป็นช่วงเวลาแห่งการเปลี่ยนแปลง ถ้าบุคคลสามารถที่จะปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ ก็จะสามารถพัฒนาไปสู่การเป็นผู้ใหญ่ที่ดีได้ แต่ถ้าไม่สามารถปรับตัวได้ โอกาสที่จะหันไปสู่หนทางที่ผิด คือ การกระทำผิด หรือมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนก็สามารถเกิดขึ้นได้เช่นกัน ซึ่งพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นถือได้ว่าเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนลักษณะหนึ่งของวัยรุ่น แต่การสูบบุหรี่ไม่ถือว่าเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนที่รุนแรงเหมือนกับการใช้สารเสพติดประเภทอื่น ๆ เช่น เฮโรอีน กัญชา หรือยาบ้า ฯลฯ ซึ่งถือว่ามีคามผิดตามกฎหมายอย่างรุนแรง แต่การสูบบุหรี่โดยทั่วไปถือได้ว่าเป็นการละเมิดต่อกฎหมาย เว้นเสียแต่เป็นการสูบบุหรี่ในสถานที่ที่มีระเบียบ ข้อบังคับ หรือกฎหมายห้ามสูบบุหรี่ เช่น การสูบบุหรี่ในโรงเรียน หรือการสูบบุหรี่ในสถานที่ที่ห้ามสูบบุหรี่ ตาม พ.ร.บ. คุ้มครองสุขภาพของผู้ที่ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ.2535 (ชลธาร วิศรตวงศ์ และคณะ 2552 : 389)

ด้วยเหตุนี้ทั้งภาครัฐและเอกชนจึงได้ให้ความสนใจกับเรื่องนี้เป็นอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ฉบับที่ 8 เป็นต้นมา ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่จะลดจำนวนผู้สูบบุหรี่ในเยาวชน วัยรุ่น และสตรี ถึงแม้ว่าจะมีความพยายามที่จะลดจำนวนวัยรุ่นที่สูบบุหรี่ และมีการเผยแพร่ให้รับรู้ถึงโทษและภัยของบุหรี่ผ่านทางสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นวิทยุ โทรทัศน์ หรือป้ายประกาศต่าง ๆ ตามที่สาธารณะ บุหรี่กลับได้รับความนิยมมากขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มนักศึกษา ที่มีการสูบบุหรี่อย่างแพร่หลาย ทั้งในสถานที่ศึกษาและตามสถานที่สาธารณะ ซึ่งกลายเป็นสิ่งที่ทวีเพิ่มมากขึ้นจนสามารถพบเห็นได้ทั่วไป และกลายเป็นค่านิยมแก่กลุ่มวัยรุ่นไปในที่สุด โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นระดับศึกษามหาวิทยาลัย ไม่ว่าจะเป็นสถาบันต่าง ๆ มหาวิทยาลัยของเอกชน หรือแม้กระทั่งมหาวิทยาลัยของรัฐบาลซึ่งเป็นแหล่งสำคัญในการผลิตบุคลากรที่มีประสิทธิภาพที่สุดในสายตาของคนส่วนใหญ่

การสูบบุหรี่ภายในสถานศึกษาในอดีตมักจะมีเชื่อว่ามีส่วนมากผู้ที่สูบบุหรี่จะเป็นนักศึกษาชาย แต่ในความเป็นจริงแล้วนักศึกษาหญิงที่สูบบุหรี่ก็มีอยู่เช่นกัน แต่เป็นจำนวนน้อย

และมักพบเห็นได้ยาก เปรียบเทียบกับในปัจจุบันพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิงมีเพิ่มมากขึ้นจนสามารถพบเห็นได้ง่ายและอาจมาจากความคิดของผู้หญิงที่สูบบุหรี่ว่าไม่จำเป็นต้องปิดบังเหมือนในอดีต เพราะในปัจจุบันเป็นสังคมแห่งความเท่าเทียมกันระหว่างชายหญิง ถึงแม้ว่าเรื่องความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิงจะเป็นที่ยอมรับในปัจจุบัน แต่ในเรื่องของการสูบบุหรี่สังคมส่วนใหญ่ก็ยังไม่ให้การยอมรับเท่าที่ควร เนื่องจากผู้หญิงที่สูบบุหรี่นั้นจะถูกมองว่าเป็นผู้หญิงที่ไม่น่าให้ความเชื่อถือ และเป็นพฤติกรรมที่ไม่สมควรและไม่เหมาะสม และอันตรายที่จะเกิดขึ้นอันเป็นผลมาจากการสูบบุหรี่ในผู้หญิงนั้น สามารถที่จะเกิดขึ้นได้มากกว่าในผู้ชาย กล่าวคือนอกจากโรคต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นได้จากการสูบบุหรี่ สารต่าง ๆ ที่เป็นส่วนประกอบของบุหรี่เป็นสาเหตุของโรคที่คุกคามชีวิตมนุษย์ทั้งต่อผู้ที่สูบบุหรี่โดยตรง และผู้ที่ไม่ได้สูบบุหรี่แต่ได้รับควันอันตรายของบุหรี่ต่อสุขภาพของผู้ที่สูบบุหรี่มีดังนี้ โรคมะเร็ง โรคหลอดเลือดและโรคหัวใจ โรคระบบทางเดินหายใจ โรคระบบทางเดินอาหาร โรคฟันและเหงือก ผลต่อการตั้งครรภ์ รวมถึงผลกระทบต่อระบบสืบพันธุ์ (ลักษณะ เต็มศิริกุลชัย 2550 :27-28)

แม้ว่าในช่วงวัยรุ่นนี้ วัยรุ่นหญิงจะยังไม่ถึงวัยที่แต่งงานมีครอบครัวและมีบุตรก็ตาม แต่การที่วัยรุ่นหญิงเริ่มสูบบุหรี่ตั้งแต่ในช่วงวัยนี้ก็จะทำให้คิดเป็นนิสัย และสูบเรื่อยไปจนถึงวัยผู้ใหญ่ สารต่างๆ ที่มีอยู่ในบุหรี่และควันบุหรี่ก็จะสะสมในร่างกายทีละน้อยเรื่อยไปจนถึงวัยที่ต้องแต่งงานมีครอบครัวและตั้งครรภ์ในอนาคต ความเสี่ยงต่ออันตรายอันเกิดจากการสูบบุหรี่ขณะตั้งครรภ์ดังที่กล่าวไปแล้วจะมีมากขึ้นด้วย หรือแม้ว่าจะเคยสูบบุหรี่แต่สามารถเลิกได้อย่างเด็ดขาดในปัจจุบันแล้ว อันตรายต่างๆ จากสารพิษที่ได้รับก็ยังมีโอกาสที่จะเกิดขึ้นได้เช่นกัน

ดังนั้นนักศึกษาจึงมีความสนใจเกี่ยวกับ พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง ชั้นปีที่ 1 สาขาการจัดการ โรงแรม วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร ซึ่งผู้ศึกษาได้กล่าวมาแล้วนั้น ประกอบกับผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของผู้หญิงยังค่อนข้างมีจำกัด จึงทำให้ผู้ศึกษาเกิดความสนใจพฤติกรรมเหล่านี้รวมไปถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง เพื่อข้อมูลที่ได้จะสามารถเป็นประโยชน์ได้แก่บุคคลที่สนใจ และสามารถเป็นแนวทางแก่มหาวิทยาลัย ชมรม สมาคมต่าง ๆ เพื่อให้เข้าใจพฤติกรรมที่เกิดขึ้น ซึ่งเมื่อสามารถทำความเข้าใจพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิงดังกล่าวแล้ว ก็จะเป็นแนวทางสำหรับมหาวิทยาลัยในการป้องกัน แก้ไขและลดพฤติกรรมการสูบบุหรี่ในกลุ่มนักศึกษาหญิงและพัฒนานักศึกษาให้เป็นเยาวชนที่มีคุณภาพ เพื่อเป็นทรัพยากรสำคัญในการพัฒนาประเทศ

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสาเหตุแวดล้อมที่มีผลต่อการตัดสินใจสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง ชั้นปีที่ 1 สาขาการจัดการ โรงแรม วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง ชั้นปีที่ 1 สาขาการจัดการ โรงแรม วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร
3. เพื่อศึกษากระบวนการแลกเปลี่ยนความรู้ในกลุ่มเพื่อนเกี่ยวกับการสูบบุหรี่
4. เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการลดพฤติกรรมการสูบบุหรี่ในกลุ่มนักศึกษาหญิง

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาเรื่องพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร มุ่งเน้นศึกษาในกลุ่มนักศึกษาหญิง ชั้นปีที่ 1 สาขาการจัดการ โรงแรม วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร เท่านั้น เพราะในปัจจุบันมีจำนวนนักสูบบุหรี่ใหม่เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นหญิง ซึ่งเสพติดบุหรี่จะเป็นเยาวชนซึ่งเป็นช่วงที่กำลังเจริญเติบโต และเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต

เนื่องจากรายงานวิจัยนี้เป็นงานที่ใช้การศึกษาเชิงคุณภาพที่เน้นการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นหลัก ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีการกำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้ ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้ศึกษาจะทำการศึกษาเกี่ยวกับสาเหตุแวดล้อมที่มีผลต่อการตัดสินใจสูบบุหรี่ พฤติกรรมการสูบบุหรี่ และกระบวนการแลกเปลี่ยนความรู้ในกลุ่มเพื่อนเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการลดพฤติกรรมการสูบบุหรี่ในกลุ่มนักศึกษาหญิง

2. ขอบเขตด้านพื้นที่ ผู้ศึกษาจะทำการศึกษาเฉพาะวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากรเท่านั้น

3. ขอบเขตด้านประชากร ผู้ศึกษาจะทำการศึกษาเฉพาะนักศึกษาหญิง ชั้นปีที่ 1 สาขาการจัดการ โรงแรมเท่านั้น

4. ขอบเขตด้านเวลา ผู้ศึกษาจะใช้เวลาในการศึกษาครั้งนี้รวมทั้งสิ้น 9 เดือน ตั้งแต่เดือนกันยายน 2552 ถึงเดือนพฤษภาคม 2553

ขั้นตอนของการศึกษา

ผู้ศึกษาได้แบ่งขั้นตอนของการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร ไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้คือ

ขั้นตอนที่ 1 เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัย และตำราที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ ตลอดจนข้อมูลจากสื่ออินเทอร์เน็ตต่างๆ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้

ขั้นตอนที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) กับนักศึกษาหญิง ชั้นปีที่ 1 สาขาการจัดการโรงแรม วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยที่ผู้ศึกษาจะนำข้อมูลที่สัมภาษณ์นักศึกษาหญิงมาวิเคราะห์และแปลความหมายให้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และนำมาข้อมูลมาสรุปผลการศึกษาต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 สรุปผลการศึกษา ผู้ศึกษานำข้อมูลที่วิเคราะห์มาสรุปผลการศึกษาโดยการบรรยายในประเด็นตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ขั้นตอนที่ 5 การเสนอแนะ โดยผู้ศึกษาจะเสนอแนวคิด ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร และนำผลการศึกษาที่ได้มาไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในด้านต่างๆ ต่อไป

คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา

นักศึกษาหญิง หมายถึง นักศึกษาหญิง ชั้นปีที่ 1 สาขาการจัดการโรงแรม วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร

สาเหตุแวดล้อม หมายถึง สิ่งแวดล้อมทางสังคม เช่น นโยบายหรือกฎหมายเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ การมีเพื่อนสูบบุหรี่ มีบุคคลในครอบครัวสูบบุหรี่ มีครูอาจารย์สูบบุหรี่ และได้เห็นการโฆษณาบุหรี่

กระบวนการแลกเปลี่ยนความรู้ หมายถึง การสร้าง รวบรวม แลกเปลี่ยน และใช้ความรู้ในกลุ่มเพื่อนหรือผู้อื่นเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ซึ่งได้มาจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่สูบบุหรี่ ซึ่งเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดทัศนคติและค่านิยม นำไปสู่พฤติกรรมการสูบบุหรี่

กรอบแนวคิดในการศึกษา

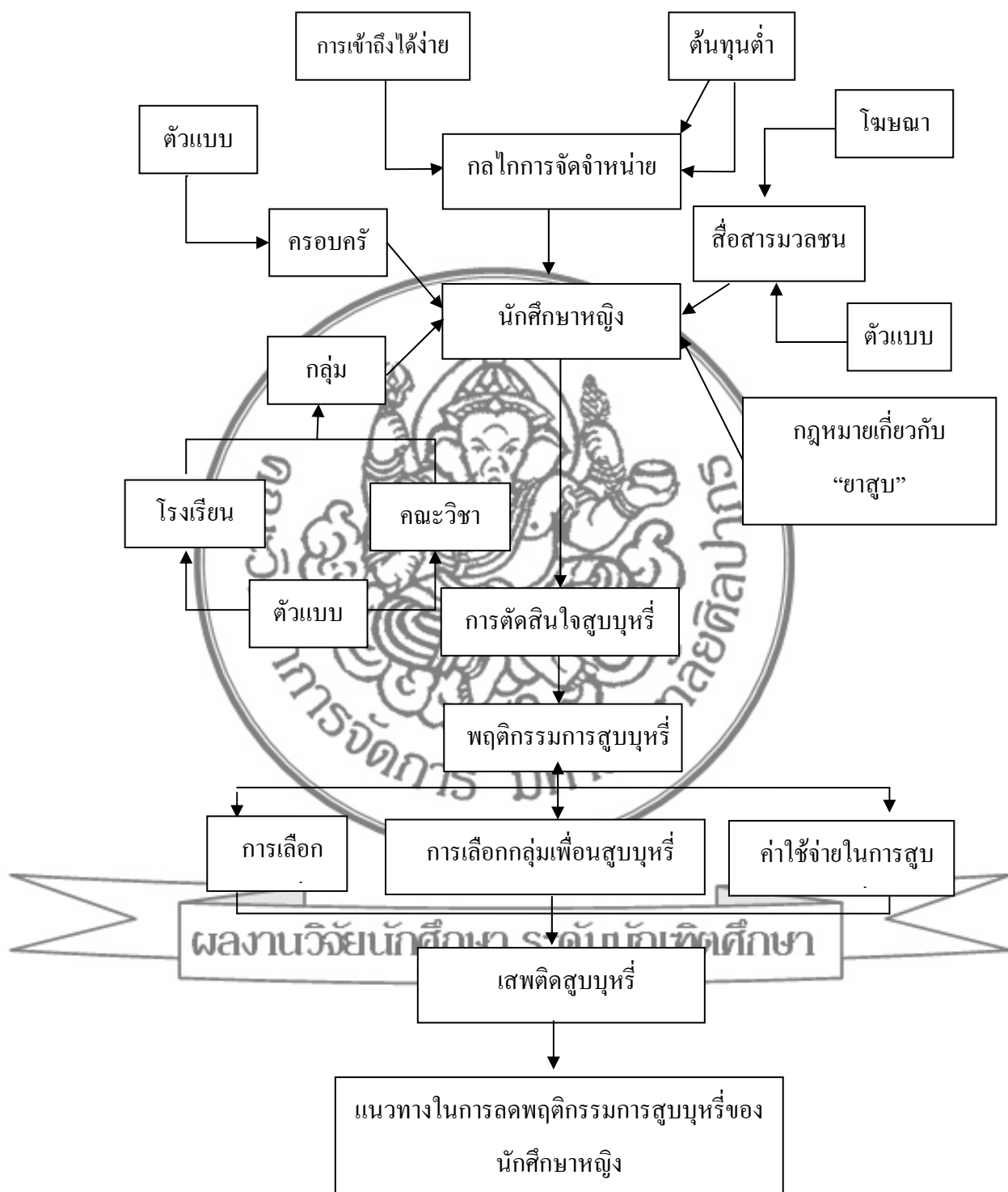
แนวคิดในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้มุ่งเน้นเพื่อหาแนวทางในการลดพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง เนื่องจากในปัจจุบันมีจำนวนผู้สูบบุหรี่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นหญิง ดังนั้นการสร้างกรอบแนวคิดในการศึกษาเพื่อดำเนินการศึกษาวิจัยให้เป็นไปตามที่วัตถุประสงค์ของการศึกษาได้กำหนด การศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง วิทยาลัย

นานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากรนั้น มีความเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบเรื่องสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการตัดสินใจสูบบุหรี่ เมื่อนักศึกษาหญิงได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม เช่น กฎหมายเกี่ยวกับ “ยาสูบ” ครอบครัว กลุ่มเพื่อน สื่อสารมวลชน ซึ่งเป็นตัวแบบที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่ อีกทั้งกลไกในการจัดจำหน่ายบุหรี่ในปัจจุบันสามารถเข้าถึงได้ง่าย ต้นทุนต่ำและสามารถหาซื้อได้ง่าย ซึ่งจะมีผลต่อการตัดสินใจในการสูบบุหรี่ทำให้เกิดพฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่และเสพติดบุหรี่ในที่สุดการศึกษาวิจัยครั้งนี้เพื่อหาข้อสรุปและแนวทางในการลดพฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิงต่อไป ซึ่งผู้ศึกษาสามารถอธิบายหลักดังกล่าวได้ตามกรอบแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้ ดังปรากฏในแผนภูมิที่ 1

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1. นำไปสู่การสร้างสิ่งแวดล้อมที่ทำให้นักศึกษาหญิงลดการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง ชั้นปีที่ 1 สาขาการจัดการโรงแรม วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร
2. สร้างกลไกเพื่อลดปริมาณการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิงของนักศึกษาหญิง ชั้นปีที่ 1 สาขาการจัดการโรงแรม วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร
3. นำไปสู่การสร้างเครือข่าย การจัดทำองค์ความรู้ทางด้านการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง
4. กำหนดแนวทางและวิธีการป้องกันสำหรับมหาวิทยาลัยในลดพฤติกรรมการสูบบุหรี่ในกลุ่มนักศึกษาหญิง

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษา เรื่อง “พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร” ผู้ศึกษาได้สำรวจถึงแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษา ดังนี้

1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับบุหรี่
2. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่
3. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมเบี่ยงเบน
4. แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่าง
5. แนวคิดความสอดคล้องระหว่างทัศนคติกับพฤติกรรม
6. แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อวัยรุ่นในการสูบบุหรี่
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิงครั้งนี้ ผู้ศึกษาต้องการที่จะแสดงให้เห็นถึงความหมายของบุหรี่และโทษของบุหรี่อย่างละเอียด เพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจในสารประกอบต่าง ๆ ของบุหรี่ว่ามีสารอะไรบ้างที่ทำให้เกิดโรคต่าง ๆ ตามมาหากสูบบุหรี่ติดต่อกันเป็นระยะเวลายาวนาน และก่อให้เกิดโรคร้ายแรงอะไรบ้างแก่บุคคลที่มีพฤติกรรมการสูบบุหรี่รวมถึงกฎหมายเกี่ยวกับบุหรี่ที่มีขึ้นเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการละเมิดสิทธิแก่บุคคลที่ไม่สูบบุหรี่ตามที่สาธารณชนเป็นข้อมูลประกอบเพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ยิ่งขึ้น

1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับบุหรี่

1.1 ความหมายของบุหรี่

ความหมายของบุหรี่ ได้มีผู้กำหนด และให้ความหมายมากมายซึ่งแล้วแต่ว่าองค์กรใด สมาคมใด หรือหน่วยงานใด เป็นผู้รับผิดชอบและกำหนดความหมายขึ้น ดังนั้นเพื่อให้ตรงกับวัตถุประสงค์ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้สรุปความหมายของ “บุหรี่” ดังนี้ คือ

พระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ.2535 ได้ให้ความหมายของ บุหรี่ไว้ว่า “บุหรี่” หมายถึง บุหรี่ซิการ์ แรต บุหรี่ซิการ์ บุหรี่อื่นๆ ยาเส้น หรือยาเส้นปรุงตามกฎหมาย

ว่าด้วยยาสูบ บุหรี่มีสารประกอบที่เป็นพิษมากกว่า 300 ชนิด ที่เป็นอันตรายต่อร่างกาย ซึ่งสารพิษหลักๆ ที่เป็นอันตรายต่อร่างกายที่สำคัญ (วารสาร ภูมิศาสตร์ 2533 : 36)

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2552 ได้ให้ความหมายของบุหรี่ไว้ว่า “บุหรี่” หมายถึง ยาสูบที่ใช้ใบตองหรือกระดาษเป็นต้นมวนใบยาที่หั่นเป็นฝอย (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2552 : 633)

1.2 ความเป็นมาของบุหรี่และการสูบบุหรี่ในประเทศไทย

1.2.1 ต้นกำเนิดของบุหรี่

ชาวอินเดียนแดงซึ่งเป็นชนพื้นเมืองในทวีปอเมริกา ได้เริ่มต้นใช้ยาสูบเป็นพวกแรก โดยปลูกยาสูบเพื่อใช้เป็นยา และนำมาสูบ ในพิธีกรรมต่างๆ ใน พ.ศ. 2035 เมื่อคริสโตเฟอร์ โคลัมบัส (Christopher Columbus) เดินทางไปขึ้นฝั่งที่ซันซาลวาดอร์ ในหมู่เกาะเวสต์อินดีสนั้น ได้เห็นชาวพื้นเมืองนำเอาใบไม้ชนิดหนึ่งมามวน และจุดไฟตอนปลาย แล้วดูดควัน ต่อมา พ.ศ. 2091 มีการปลูกยาสูบในบราซิลซึ่งเป็นอาณานิคม ของโปรตุเกส ในทวีปอเมริกาใต้ เพื่อเป็นสินค้าส่งออก เป็นผลให้ยาสูบ แพร่หลายเข้าไปในประเทศโปรตุเกส และสเปนตามลำดับ ต่อมาใน พ.ศ. 2103 นายฌอง นิโกต์ (Jean Nicot) เอกอัครราชทูตฝรั่งเศส ประจำประเทศโปรตุเกส ได้ส่งเมล็ดยาสูบ มายังราชสำนักฝรั่งเศส ชื่อของนายนิโกต์จึงเป็นที่มาของชื่อสารนิโคติน (Nicotin) ที่รู้จักในปัจจุบันใน พ.ศ. 2107 เซอร์จอห์น ฮอคกินส์ (Sir John Hawkins) ได้นำยาสูบ เข้าไปในประเทศอังกฤษ และใน พ.ศ. 2155 นายจอห์น รอล์ฟ (John Rolfe) ชาวอังกฤษประสบความสำเร็จ ในการปลูกยาสูบเชิงพาณิชย์เป็นครั้งแรก และ 7 ปีต่อมา ก็ได้ส่งออกผลผลิต ไปยังประเทศอาณานิคม เป็นจำนวนมหาศาล อีก 200 ปีต่อมา การทำไร่ยาสูบเชิงพาณิชย์จึงเกิดขึ้นอย่างแพร่หลายทั่วโลก

1.2.2 การสูบบุหรี่ในประเทศไทย

ในประเทศไทยมีการใช้ยาสูบตั้งแต่สมัยอยุธยาแล้ว โดยมีหลักฐานจากจดหมายเหตุของ เมอร์ซีเออร์ เดอลาลูแบร์ (Monsieur De La Loubere) อัครราชทูตฝรั่งเศสที่เดินทางมาเมืองไทยสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช เมื่อ พ.ศ. 2230 ได้เขียนเล่าเรื่องประเทศสยามว่าคนไทยชอบใช้ยาสูบอย่างจนทั้งผู้ชายและผู้หญิง โดยได้ยาสูบมาจากเมืองมะนิลา ในหมู่เกาะฟิลิปปินส์ จากประเทศจีน และที่ปลูกในประเทศเอง ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระวรราชโอรสองค์เจ้าสิงหนาทราชครูวงศ์ฤทธิได้ทรงประดิษฐ์บุหรี่ก้นปานขึ้น เพื่อสูบควันและอมยากับหมากพร้อมกันครั้งถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีการผลิตบุหรี่ขึ้น โดยบริษัทที่มีชาวอังกฤษเป็นเจ้าของ ได้เปิดดำเนินการ เป็นบริษัทแรกใน พ.ศ. 2460 การผลิตบุหรี่ในระยะแรกจะมวนด้วยมือ ต่อมาในรัชสมัยพระสมเด็จกรมหมื่นเจ้าอยู่หัว มีการนำเครื่องจักรเข้ามาจากประเทศเยอรมนี และทำการผลิตหรือออกมาจำหน่ายหลายยี่ห้อ การสูบบุหรี่

จึงแพร่หลายมากขึ้นจนกระทั่งใน พ.ศ. 2482 รัฐบาลได้จัดตั้งโรงงานยาสูบขึ้น โดยซื้อกิจการมาจาก ห้างหุ้นส่วนบูรพา ยาสูบ จำกัด (สะพานเหลือง) ถนนพระราม 4 กรุงเทพฯ และดำเนินกิจการอุตสาหกรรมยาสูบภายใต้การควบคุมของกรมสรรพสามิต กระทรวงการคลัง หลังจากนั้น รัฐบาลได้ซื้อ กิจการของบริษัททวางฮก บริษัทฮอฟฟิน และบริษัทบริติช อเมริกัน โทแบคโคเพิ่มขึ้น แล้วรวมกิจการภายใต้ชื่อว่า โรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง มาจนถึงปัจจุบัน (ประภคิต วาที่สาธกกิจ และกรองจิต วาที่สาธกกิจ 2547 : 161-162)

1.3 ส่วนประกอบและสารพิษในบุหรี่

1.3.1 ส่วนประกอบของบุหรี่

อรรวรรณ หุ่นดี (2531 : 2) ได้กล่าวถึงบุหรี่ว่า เป็นสิ่งที่ผลิตขึ้นจากใบยาสูบที่มีชื่อทางพฤกษศาสตร์ ว่านิโคติเนียโทแบคคุม (Nicotinia tobaccum) โดยการนำมาอบหรือบ่มแล้วหั่นเป็นเส้นฝอยยาวๆห่อหุ้มด้วยกระดาษเป็นมวน การสูบบุหรี่เป็นการสูบควันบุหรี่ผ่านเข้าไปทางเดินหายใจและปอดอันตรายที่เกิดจากการสูบบุหรี่นั้นเนื่องมาจากส่วนประกอบที่เป็นสารเคมีในควันบุหรี่ ซึ่งเกิดจากการเผาไหม้ของใบยา กระดาษที่ใช้มวนและสารปรุงแต่งรสชาติบุหรี่ โดยที่ส่วนประกอบของบุหรี่ที่มีอันตรายต่อสุขภาพ มีดังนี้

1.3.1.1 กระดาษที่ใช้มวนบุหรี่ส่วนใหญ่เป็นพวกเซลลูโลส

1.3.1.2 ใบยาสูบที่ใช้ทำบุหรี่มีนิโคตินประมาณ 20 มิลลิกรัม ส่วนใบยาในกล่องยาสูบ มีนิโคติน ประมาณ 25 มิลลิกรัม และไนซิการ์มีสูงถึง 100 มิลลิกรัม

1.3.1.3 สารประกอบอื่น ๆ เช่น น้ำตาล แป้ง ไขมัน ฟีนอล กรดไขมัน และแร่ธาตุต่างๆ ที่มีอยู่ในดินที่ใช้เพาะปลูกต้นยาในมวนบุหรี่นั้น ขณะที่ยังไม่มีการจุดสูบบุหรี่จะมีส่วนประกอบและสารต่างๆหลายชนิดแต่ถ้ามีการจุดสูบจะเกิดการเผาไหม้ และจะเกิดการสลายสารเคมีต่างๆในใบยาสูบที่เป็นอันตรายในรูปของควัน ควันบุหรี่มีส่วนประกอบที่อันตรายซึ่งควันบุหรี่จะเกิดเมื่อมีการจุดบุหรี่สูบ ซึ่งประกอบด้วยควัน 2 ชนิด คือ

1. ควันสายหลัก (Mainstream smoke) คือ ควันบุหรี่ที่สูบเข้าไป และในที่สุดจะพ่นควันนี้ออกสู่บรรยากาศรอบ ๆ ตัวผู้สูบ

2. ควันหลงหรือควันสายข้างเคียง (Sidestream smoke) คือ ควันบุหรี่ที่ล่องลอยมาจากปลายมวนบุหรี่ในขณะที่ผู้สูบถืออยู่หรือวางอยู่ที่เขี่ยบุหรี่ บางครั้งควันบุหรี่ชนิดนี้เรียกว่า ควันมือสอง(Second hand smoke) การสูบบุหรี่เอาควันจากสภาพแวดล้อมนี้เข้าไปเรียกว่า การสูบบุหรี่ทางอ้อมโดยไม่ได้ตั้งใจ (Passive smoking หรือ Involuntary smoking) เนื่องจากในควันบุหรี่มีสารพิษ ซึ่งส่วนใหญ่จะมีผลกระทบต่อการทำงานของอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย

บางชนิดเกิดพิษบางชนิดทำให้เซลล์ผิดปกติและบางชนิดทำให้เกิดมะเร็งในหนูหรือมีสารที่ก่อมะเร็งจำนวน 43 ชนิด โดยเฉพาะไนโตรซามีน (Nitrosamine) ที่พบปริมาณเข้มข้นมาจากการสูบบุหรี่

1.3.2 สารพิษในบุหรี่

จากความรู้เกี่ยวกับส่วนประกอบของบุหรี่แล้ว ผู้ศึกษาจึงได้ชี้ให้เห็นถึงสารที่ทำให้เกิดอันตรายต่อร่างกายที่สำคัญ ซึ่ง วราภรณ์ ภูมิสวัสดิ์ (2539 : 36) ได้กล่าวถึงสารพิษในบุหรื่อดังต่อไปนี้

1. นิโคติน เป็นสารประกอบที่สำคัญมีผลร้ายต่อร่างกาย ลักษณะคล้ายน้ำมัน ไม่มีสี ไม่มีประโยชน์ทางการแพทย์ ในขนาดเข้มข้นใช้เป็นยาฆ่าแมลง (ถ้าฉีดสารนี้ 1 หลอดขนาด 70 มิลลิกรัม เข้าไปในคนปกติจะตายในเพียงไม่กี่นาที) ร้อยละ 95 ของนิโคตินจะไปจับอยู่ที่ปอด หูมริมฝีปากและบางส่วนถูกดูดซึมเข้ากระแสเลือดมีผลโดยตรงต่ออวัยวะไต (ต่อมหมวกไตเป็นต่อมเล็ก ๆ อยู่บริเวณเอว โดยอยู่เหนือไต มี 2 ต่อม ส่วนในของต่อมนี้จะผลิตฮอร์โมน 2 ชนิดคือ อีพิเนฟริน (Epinephrine) หรือแอดรีนาลิน (Adrenalin) และนอร์อีพิเนฟริน (Nor - Epinephrine) ให้หลังสารอีพิเนฟรินหรือแอดรีนาลินทำให้ความดันเลือดสูง หัวใจเต้นเร็ว เพิ่มไขมันในเลือด หากสูบบุหรี่มากต่อไปนานๆ อาจก่อให้เกิดโรคดังนี้

1.1 หลอดเลือดแดงปลายมือ ปลายเท้าอักเสบอุดตันจนขาดเลือดไปหล่อเลี้ยงทำให้นิ้วมือนิ้วเท้าถึงต้องตัดมือนิ้วเท้าทิ้ง (มักเกิดกับผู้สูบบุหรี่ 20 – 30 ปี)

1.2 หลอดเลือดที่ไปเลี้ยงหัวใจตีบ หัวใจขาดเลือด กล้ามเนื้อหัวใจตาย ทำให้หัวใจวาย

1.3 ระบบทางเดินอาหารจะกระตุ้นน้ำลายและน้ำย่อยให้ออกมามากทำให้รู้สึกคลื่นไส้ อาเจียน เหนื่อย อักเสบ และเป็นโรคแผลที่กระเพาะอาหารได้ง่าย

1.4 ระบบประสาทและกล้ามเนื้อทำให้มือสั่นจนถึงกับกระดูกกล้ามเนื้ออ่อนกำลัง ฉะนั้นผู้ที่ติดบุหรี่จึงไม่สามารถทำงานที่ละเอียดอ่อนหรือเป็นนักกีฬาที่ดีได้

1.5 ระบบหัวใจและหลอดเลือดทำให้ใจสั่น หลอดเลือดตีบ แขนขาเป็นตะคริวและปวดเจ็บตามร่อง

2. ทาร์ คือ น้ำมันจากใบยาสูบประกอบด้วยสารหลายชนิดเกาะติดกันเป็นสีน้ำตาลส่วนใหญ่เป็นสารที่มีอันตราย เช่น เบนโซไพเร็น (Benzopyrene) ซึ่งในขนาดเจือจาง 1 : 1,000 เมื่อใส่ในเม็ดพาราฟินและฝังลงในกระพุ้งแก้มของหนูแฮมเตอร์ 25 สัปดาห์ พบว่าร้อยละ 90 จะเป็นมะเร็งในปาก ร้อยละ 50 ของทาร์จะจับอยู่ที่ปอดทำให้ขนอ่อน (Cilia) ของเซลล์ไม่สามารถเคลื่อนในหวัดโบกได้เหมือนเคย เมื่อรวมตัวกับฝุ่นที่ดูดเข้าไปแล้วก็จะจับอยู่ในถุงลมปอดทำให้เกิดการระคายเคือง อันเป็นสาเหตุของอาการไอเรื้อรังนาน นี้จะทำให้ถุงลมขยายขึ้นเกิดการหอบเหนื่อยได้ง่าย นอกจากนี้สารต่างๆ ในควันบุหรี่ทำให้เกิดอาการระคายเคืองในหลอดลม

เป็นสาเหตุทำให้เกิดการอักเสบเรื้อรังภายในช่องจมูก หลอดลม ทำให้เกิดอาการไอ มีเสมหะ หายใจไม่สะดวก สิ่งแปลกปลอม และสารก่อให้เกิดมะเร็งจะสะสมอยู่ในหลอดลมและปอดเป็นเวลานาน คือ โพลีไซคลิก อะโรแมติก ไฮโดรคาร์บอน (Polycyclic aromatic hydrocarbon) และเอนไนโตรโซคอมพาวด์ (N - Nitroso compounds)

3. ก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ (Carbon monoxide) เป็นสารประกอบร้อยละ 1 – 5 ของควันบุหรี่ เมื่อก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ซึมเข้าไปในกระแสโลหิตผสมกับฮีโมโกลบินโปรตีนในเม็ดเลือดแดงกลายเป็นคาร์บอกซีฮีโมโกลบิน (Carboxy - hemoglobin) ทำให้เม็ดโลหิตไม่สามารถนำก๊าซออกซิเจนไปเลี้ยงเนื้อเยื่อของอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายได้เป็นสาเหตุให้ผู้สูบบุหรี่ได้รับออกซิเจนน้อยลง หัวใจจึงต้องเต้นเร็วและทำงานหนักขึ้นเพื่อสูบฉีดเลือดไปเลี้ยงส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย

4. ไฮโดรเจนไซยาไนด์ (Hydrogen cyanide) เป็นก๊าซระเหย (Volatil gas) ในสงครามโลกครั้งที่ 1 เยอรมันเคยใช้ก๊าซนี้ทำให้ทหารพันธมิตรเสียชีวิตลงเป็นจำนวนมาก ในบุหรี่มีก๊าซนี้มากเป็น 160 เท่าของปริมาณที่ยอมรับได้จึงจัดว่าเป็นก๊าซพิษ โดยก๊าซนี้จะทำลายเยื่อผิวหลอดลมส่วนต้น ซึ่งมีหน้าที่ป้องกันสิ่งแปลกปลอม เช่น ฝุ่นละออง และเชื้อโรคเข้าไปในหลอดลมและปอดโดยการขับเมือกเหนียวๆ ออกมาคลุมปิดเอาไว้ และใช้ขนพัดโบกเอาเมือกที่สกปรกเหล่านั้นออกมากลายเป็นเสมหะ ความร้อนและสารพิษจากบุหรี่จะทำลายคุณสมบัติดังกล่าว ร่างกายหมดความต้านทานตามธรรมชาติ สิ่งสกปรกเกาะติดหลอดลมทำให้เกิดการอักเสบเป็นผลทำให้เกิดโรคหลอดลมอักเสบเรื้อรังเกิดอาการไอมีเสมหะเป็นประจำ ทำลายบุคลิกภาพและทำลายสุขภาพลงเรื่อยๆ บางรายมีเสมหะออกมากไอออกได้ลำบาก แพทย์ต้องเจาะคอใส่ท่อพิเศษไว้ช่วยการหายใจและช่วยดูดเสมหะเพื่อช่วยให้มีชีวิตรอดอยู่ต่อไป

5. ไนโตรเจนไดออกไซด์ (Nitrogen dioxide) เป็นสารพิษทำลายเยื่อหลอดลมส่วนปลายและถุงลมทำให้ผนังถุงลมโป่งพอง ส่วนของถุงลมที่พองออกมาคล้ายลูกโป่งจะไปกดเนื้อเยื่อของส่วนที่ทำให้ร่างกายได้รับออกซิเจนน้อยลงเกิดอาการแน่นหน้าอก ไอเรื้อรัง หอบเหนื่อยออกกำลังกายไม่ได้

6. สารระคายเคืองต่างๆ เช่น อัคริธัยด์ ฟีนอล คีโชน แอมโมเนีย เป็นเหตุให้หลอดลมอักเสบ

7. สารกัมมันตภาพรังสีในควันบุหรี่ เป็นสาเหตุหนึ่งของการเกิดโรคมะเร็ง ผู้ที่สูบบุหรี่ 40 มวนต่อวัน จะพบว่ามีสารดังกล่าวในปีสภาวะมากกว่าคนที่ไม่สูบบุหรี่ถึง 6 เท่า

8. แร่ธาตุต่างๆ มีแร่ธาตุบางอย่าง เช่น โปแตสเซียม โซเดียม แคลเซียม ทองแดง นิเกิลและโครเมียม อันเป็นสารตกค้างในใบยาสูบหลังจากการพ่นยาฆ่าแมลงซึ่งก่อให้เกิด

ภาวะเป็นพิษต่อร่างกายได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อนิเกิลทำปฏิกิริยากับสารเคมีอื่น จะกลายเป็นสารพิษที่ก่อให้เกิดมะเร็ง

1.4 โรคที่เกิดจากการสูบบุหรี่

ธีระ ลีเมศิลา (2532 : 33) ได้กล่าวถึงสารต่าง ๆ ที่เป็นส่วนประกอบของบุหรี่ และฤทธิ์ของสารต่าง ๆ นั้นมีผลต่อสุขภาพของผู้สูบเองและคนข้างเคียง นอกจากนี้บุหรี่ยังทำให้ร่างกายอ่อนแอ ความต้านทานโรคต่ำ และทำให้เกิดผลเสียต่อระบบการทำงานของร่างกายเป็นเหตุให้เกิดโรคต่าง ๆ พอสรุปได้ดังนี้

1. โรคมะเร็ง พบมะเร็งปอดมากที่สุด ผู้สูบบุหรี่มีโอกาสเป็นมะเร็งปอดมากกว่าผู้ไม่สูบบุหรี่ถึง 9 เท่า หากสูบบุหรี่นานไม่เกิน 20 ปี ทั้งนี้อัตราเสี่ยงต่อการเกิดมะเร็งขึ้นกับชนิดจำนวนบุหรี่ที่สูบต่อวัน ลักษณะการสูบ และระยะเวลาที่สูบ นอกจากนี้การสูบบุหรี่ยังทำให้มีโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคมะเร็งอวัยวะส่วนอื่นด้วย

2. โรคระบบทางเดินหายใจที่พบบ่อย ได้แก่ โรคหลอดลมอักเสบเรื้อรัง ถุงลมโป่งพอง เป็นต้น การสูบบุหรี่เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดโรคหลอดลมอักเสบและถุงลมโป่งพอง ร้อยละ 70 เนื่องจากได้รับสารที่ก่อให้เกิดการระคายเคืองต่อเยื่อหลอดลมและถุงลม ทำให้เกิดอาการไอ หอบเหนื่อย อันตรายของโรคระบบทางเดินหายใจ พบในผู้สูบบุหรี่มากกว่าผู้ที่ไม่สูบบุหรี่ หากยิ่งสูบนานมากขึ้นก็ยิ่งทำให้พบโรค อาการของโรคมะเร็งและไม่มีโอกาสให้หายขาดได้

3. โรคหัวใจและหลอดเลือด สารเคมีและนิโคตินจากบุหรี่ จะทำให้ไขมันจับตามผนังหลอดเลือดแดงมากขึ้น นอกจากนี้นิโคตินยังทำให้หลอดเลือดแดงตีบแคบลง ไม่สามารถส่งเลือดไปเลี้ยงหัวใจ สมอ่ง แขน ขา และอวัยวะอื่น ๆ ได้เพียงพอ ทำให้เนื้อเยื่อของอวัยวะดังกล่าวขาดออกซิเจนและถูกทำลายลงได้อีก อีกทั้ง เลือดแข็งตัวเร็วผิดปกติกลายเป็นก้อนเลือดเล็ก ๆ เคลื่อนไปอุดตันเส้นเลือดบริเวณนั้น ก็ขาดเลือดไปเลี้ยงและเน่าตายในที่สุดและอาจเป็นสาเหตุให้เกิดโรคหัวใจวายอย่างกะทัน หรือเกิดอัมพาตได้

4. โรคเกี่ยวกับระบบทางเดินอาหารการสูบบุหรี่ ทำให้กระเพาะอาหารหลังกรดเพิ่มขึ้น แต่การหลั่งของน้ำย่อยจากลำไส้เล็กและตับอ่อน กลับลดลงทำให้การย่อยอาหารผิดปกติเกิดอาการท้องผูกอาหารไม่ย่อย และปวดท้อง ดังนั้นผู้ที่สูบบุหรี่จึงมีโอกาสเป็นแผลกระเพาะอาหารและลำไส้เล็กมากกว่าคนที่ไม่สูบบุหรี่ นอกจากนี้ยังทำให้เกิดมะเร็งหลอดอาหาร และมะเร็งลำไส้ใหญ่มีมากกว่าผู้ไม่สูบบุหรี่ 2 – 4 เท่า

5. โรคระบบขับถ่ายปัสสาวะ การที่คอเลสเตอรอลจับตัวตามผนังหลอดเลือดที่ไปเลี้ยงไตทำให้ปริมาณเลือดไปเลี้ยงเซลล์ที่ทำหน้าที่ในการกรองปัสสาวะน้อยลง จึงเกิดการอักเสบ

ของไต นอกจากนี้ สารพวกน้ำมันดินจากบุหรี่ เมื่อรวมตัวกับเม็ดเลือดขาวมาที่ไตจนถึงกระเพาะปัสสาวะ อาจก่อให้เกิดมะเร็งของไต และกระเพาะปัสสาวะได้

6. ผลต่อระบบสืบพันธุ์ เพศหญิงที่สูบบุหรี่จะต้องใช้เวลานานขึ้น ในการที่จะเริ่มตั้งครรภ์และเข้าสู่วัยหมดประจำเดือนเร็วกว่าหญิงที่ไม่ได้สูบบุหรี่ประมาณ 2 ปี ในผู้ชายพบว่าจะมีการตีบแคบของหลอดเลือดแดงที่ไปเลี้ยงอวัยวะเพศบางส่วน ทำให้สมรรถภาพทางเพศลดลง

จะเห็นได้ว่าโรคที่เกิดจากการสูบบุหรี่ เป็นโรคที่ทำให้เกิดการทรมาณทั้งร่างกายและจิตใจ ก่อให้เกิดปัญหาและความสูญเสียทั้งตนเองและผู้อื่น โดยจะเห็นได้จากผลกระทบของควันบุหรี่ต่อบุคคลข้างเคียงซึ่งมีดังนี้

1. ในบุคคลทั่วไป การที่ได้รับควันจากข้างเคียงจะก่อให้เกิดความไม่สบายในชั้นเล็กน้อยจนถึงขั้นรุนแรง

2. ผู้หญิง ที่ได้รับควันบุหรี่จากสามีเป็นประจำ และมีโอกาสเป็นมะเร็งปอดมากกว่าหญิงที่สามีไม่สูบบุหรี่ 2 เท่า

3. เด็ก การสูบบุหรี่ของคนในครอบครัวทำให้เกิดโรคติดเชื้อทางเดินหายใจส่วนบนในเด็กอายุน้อยโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงอายุ 2 ขวบแรกหากพ่อแม่สูบบุหรี่วันละ 10 มวนจะมีความเสี่ยงที่จะเป็นโรคหลอดลมอักเสบ และปอดอักเสบสูงเป็น 2 เท่าของเด็กที่พ่อแม่ไม่สูบบุหรี่ และหายใจเสียงคัง ร้อยละ 60

4. หญิงมีครรภ์ ที่สูบบุหรี่หรือได้รับควันบุหรี่ในระหว่างการตั้งครรภ์ เมื่อเปรียบเทียบกับหญิงมีครรภ์ที่ไม่สูบบุหรี่ จะเกิดความผิดปกติต่อร่างกาย คือ มีโอกาสเป็นโรคแทรกซ้อนระหว่างตั้งครรภ์และคลอดบุตร ได้ เช่น จะมีความเสี่ยงเป็น 2 เท่าในการคลอดทารกน้ำหนักตัวต่ำกว่าปกติ มีอาการครรภ์เป็นพิษ ความดันโลหิตสูง เลือดออกมาก คลอดลำบาก มีแนวโน้มที่คลอดก่อนกำหนดมากกว่าร้อยละ 50 ทารกมีโอกาสตายเพิ่มขึ้น 1.6 เท่าตั้งแต่อยู่ในครรภ์มีการผลิตน้ำนมได้น้อยกว่าปกติ

5. ทารกในครรภ์ โดยพบว่าทารกมีน้ำหนักแรกคลอดต่ำกว่าทารกปกติ ประมาณ 170 – 200 กรัม ความยาวเส้นรอบศีรษะและช่วงไหล่อาจสั้นกว่าทารกปกติ อาจเป็นโรคหัวใจมาตั้งแต่กำเนิดและมีความสามารถในการอ่านหรือคำนวณช้ากว่าเด็กปกติประมาณ 3-5 เดือน

1.5 ผลเสียของการสูบบุหรี่

พัฒนา สุจางงค์ (2539 : 53) ได้กล่าวถึงผลเสียของการสูบบุหรี่ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพแก่ผู้สูบเองและบุคคลใกล้ชิดแล้ว ยังก่อให้เกิดผลเสียด้านเศรษฐกิจ สังคม และจิตใจดังต่อไปนี้

1. ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ

1.1 เสี่ยงเศรษฐกิจของครอบครัวในการสูบบุหรี่และใช้รับแขกหรือเมื่อมีการเจ็บป่วยเนื่องจากบุหรี่เป็นสาเหตุ

1.2 เสียเวลาในการปฏิบัติงาน เนื่องจากผู้ติดบุหรี่จะต้องหาเวลาสูบบุหรี่และต้องใช้เวลามาสูบบ้างนอก ถ้ามีการห้ามสูบบุหรี่ในสถานที่ทำงาน

1.3 เสี่ยงเศรษฐกิจของประเทศชาติ ในการที่จะต้องสั่งใบยาสูบ และสารที่ใช้ผลิตบุหรี่จากต่างประเทศ รวมทั้งการนำเข้าบุหรี่จากสหรัฐอเมริกาในปัจจุบัน

2. ปัญหาทางสังคม

2.1 เสี่ยงบุคลิกภาพ ผู้ที่สูบบุหรี่นั้นจะมีริมฝีปากเขียวคล้ำ มีคราบนิโคติน มีสีเหลืองติดตามฟัน และนิ้วมือ มีกลิ่นปากและมีสภาพร่างกายที่แก่เกินวัย

2.2 ทำให้บ้านเมืองสกปรก ผู้สูบบุหรี่บางคนมีนิสัยมักง่าย เช่น ทิ้งก้นบุหรี่ในที่ต่าง ๆ ทำให้เกิดความสกปรกและอาจทำให้เกิดเพลิงไหม้ได้

2.3 เป็นแบบอย่างที่ไม่ดีต่อผู้พบเห็น

2.4 เป็นสาเหตุให้นำไปสู่การติดยาเสพติดที่ร้ายแรงอื่น ๆ เช่น ฟีน มอร์ฟีน และเฮโรอีน เป็นต้น

3. ปัญหาการฟื้นฟูจิตใจ

3.1 การที่สังคมยอมรับการสูบบุหรี่ จะทำให้ความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่ปฏิบัติได้ยาก

3.2 ผู้สูบบุหรี่ยังขาดแรงจูงใจ และผู้สนับสนุนดูแลในการเลิกสูบบุหรี่

3.3 การสูบบุหรี่เป็นเจตคติที่ผู้สูบเองถือว่าเป็นสิทธิส่วนตัวของผู้สูบเองซึ่งมีนอกจากนี้จะพบว่าส่วนประกอบและสารพิษต่างๆ ที่ประกอบอยู่ในบุหรี่แล้ว ในบุหรี่ยังปนเปื้อนไปด้วยสารระคายเคืองต่างๆ เช่น ทินอลควัน ยามาแมลงที่ใช้ฉีดใบยาสูบ และมีเชื้อราชนิดต่าง ๆ ที่ยังคงค้างอยู่ เป็นต้น และจากความหมายของบุหรี่ จะทำให้เห็นได้ว่าบุหรี่ถือเป็นสิ่งเสพติดชนิดหนึ่งซึ่งเป็นพิษต่อผู้สูบแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อคนรอบข้างในสังคมการสูบบุหรี่ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพแก่ผู้สูบเองและบุคคลใกล้เคียง และยังก่อให้เกิดผลเสียด้านเศรษฐกิจ สังคม และจิตใจ อีกด้วย ดังนั้น การศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงต้องทำให้นักศึกษาได้ทราบถึงพิษภัย และอันตรายของบุหรี่ ซึ่งลักษณะ เดิมศิริกุลชัย (2550 : 27-28) ได้กล่าวว่าสารต่างๆที่เป็นส่วนประกอบของบุหรี่เป็นสาเหตุของโรคที่คุกคามชีวิตมนุษย์ทั้งต่อผู้ที่สูบบุหรี่โดยตรง และผู้ที่ไม่ได้สูบบุหรี่แต่ได้รับควัน อันตรายของบุหรี่ต่อสุขภาพของผู้ที่สูบบุหรี่มีดังนี้ โรคมะเร็ง โรคหลอดเลือดและโรคหัวใจ โรคระบบทางเดินหายใจ โรคระบบทางเดินอาหาร โรคฟันและเหงือก ผลต่อการตั้งครรภ์ รวมถึงผลกระทบต่อระบบ

สืบพันธุ์ เนื่องจากควันบุหรี่ประกอบไปด้วยสารเคมีที่มีอันตรายต่อสุขภาพกายของคนเราดังที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้น

1.6 กฎหมายเกี่ยวกับบุหรี่

ในปัจจุบันมีกฎหมายเกี่ยวกับบุหรี่และสุขภาพออกมาบังคับใช้ 2 ฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535 ซึ่งพระราชบัญญัติทั้ง 2 ฉบับนี้ นับว่ามีบทบาทสำคัญอย่างมากในการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ และคุ้มครองสิทธิและสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ (ชลธาร วิสรุตวงศ์ และคณะ 2552 : 387-558)

สาระสำคัญของกฎหมายทั้ง 2 ฉบับ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535 มีสาระสำคัญโดยสรุป คือ
  1. ห้ามขาย แลกเปลี่ยน หรือให้ผลิตภัณฑ์ยาสูบแก่ผู้มีอายุไม่ครบ 18 ปี บริบูรณ์
  2. ห้ามขายผลิตภัณฑ์ยาสูบโดยใช้เครื่องขาย
  3. ห้ามขายสินค้าหรือให้บริการโดยมีการแลก แกรมให้ หรือแลกเปลี่ยนกับผลิตภัณฑ์ยาสูบ
  4. ห้ามขายผลิตภัณฑ์ยาสูบ โดยแจก แกรม หรือให้แลกเปลี่ยนกับสินค้าหรือให้บริการอย่างอื่นประกอบ
  5. ห้ามแจกผลิตภัณฑ์ยาสูบในลักษณะเป็นตัวอย่าง
  6. ห้ามโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบ หรือแสดงชื่อ หรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ในสิ่งพิมพ์ทางวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หรือสิ่งอื่นสิ่งใดที่ใช้เป็นการโฆษณาได้
  7. ห้ามโฆษณาสินค้าที่ใช้ชื่อ หรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบเป็นเครื่องหมายของสินค้านั้น
2. พระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535 มีสาระโดยสรุป คือ
  1. ให้ผู้ดำเนินการของที่สาธารณะจัดให้ส่วนหนึ่งส่วนใด หรือทั้งหมดของสถานที่สาธารณะเป็นเขตสูบบุหรี่ และเขตปลอดบุหรี่
  2. ให้ผู้ดำเนินการของที่สาธารณะ จัดให้มีเครื่องหมายในเขตสูบบุหรี่ หรือเขตปลอดบุหรี่
  3. ให้ผู้ดำเนินการของสถานที่สาธารณะ ห้ามมิให้ผู้ใดสูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่

และโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 4 (1) และ(2) และมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ได้ออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 ตามมา เพื่อให้การคุ้มครองสุขภาพของผู้ที่ไม่สูบบุหรี่ ในเรื่องของการกำหนดประเภทของสถานที่สาธารณะ ที่ให้มีการคุ้มครองสุขภาพของผู้ที่ไม่สูบบุหรี่ และกำหนดบริเวณหรือพื้นที่ของสถานที่ดังกล่าวเป็นเขตสูบบุหรี่หรือเขตปลอดบุหรี่ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ข้อที่ 1 ให้สถานที่สาธารณะดังต่อไปนี้ เป็นสถานที่ที่ให้มีการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่

1. รถยนต์โดยสารประจำทางทั่วไปและรถยนต์โดยสารปรับอากาศ
2. รถยนต์โดยสารรับจ้างทั่วไปและรถยนต์โดยสารรับจ้างปรับอากาศ
3. ตู้รถโดยสารปรับอากาศของการรถไฟแห่งประเทศไทย
4. เรือโดยสารทั่วไปและเรือโดยสารประจำทาง
5. เครื่องบินโดยสารภายในประเทศ
6. ลิฟต์โดยสาร
7. รถรับส่งนักเรียน
8. ห้องชมมหรสพ

ข้อที่ 2 ให้สถานที่สาธารณะดังต่อไปนี้ เป็นสถานที่ที่ให้การคุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่

1. โรงเรียนหรือสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาและต่ำกว่า
2. อาคารจัดแสดงศิลปวัฒนธรรม พิพิธภัณฑ์สถานและหอศิลป์
3. ห้องสมุด
4. สถานที่รับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียน
5. เรือโดยสารปรับอากาศ เฉพาะบริเวณที่มีระบบปรับอากาศ

ให้สถานที่ตามวรรคหนึ่ง ขณะทำการให้หรือให้บริการเป็นเขตปลอดบุหรี่ เว้นแต่บริเวณห้องพักผ่อนหรือห้องทำงานส่วนตัวของผู้ปฏิบัติงานในสถานที่สาธารณะนั้น

ข้อที่ 3 ให้สถานที่สาธารณะดังต่อไปนี้ เป็นสถานที่ที่ให้ความคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่

1. สถานพยาบาล
2. อาคารมหาวิทยาลัย วิทยาลัย และสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา
3. ศูนย์การค้า และห้างสรรพสินค้า เฉพาะบริเวณที่มีระบบปรับอากาศ

4. อาคารแสดงสินค้าหรือนิทรรศการเฉพาะบริเวณที่มีระบบปรับอากาศ
 5. สนามกีฬาในร่ม
 6. สถานที่ราชการและรัฐวิสาหกิจ เฉพาะบริเวณที่ประชาชนเข้าไปใช้บริการ
 เป็นปกติธุระ

7. ธนาคารและสถาบันการเงินเฉพาะบริเวณที่ประชาชนเข้าไปใช้บริการเป็น
 ปกติธุระ

8. โรงมหรสพเฉพาะบริเวณที่จัดให้คอยเข้าชมที่มีระบบปรับอากาศ
 9. ที่พักผู้โดยสารรถประจำทางเฉพาะบริเวณที่มีระบบปรับอากาศ
 ให้สถานที่สาธารณะตามวรรคที่หนึ่ง ขณะทำการให้หรือใช้บริการเป็นเขต
 ปลอดบุหรี่ เว้นแต่

1. บริเวณห้องพักผ่อนส่วนตัวหรือห้องทำงานส่วนตัวของผู้ปฏิบัติงานในสถานที่
 สาธารณะ
 2. บริเวณที่จัดไว้ให้เป็น “เขตสูบบุหรี่”
 ข้อที่ 4 ให้สถานที่สาธารณะดังต่อไปนี้ เป็นสถานที่ที่ให้ความคุ้มครองสุขภาพ
 ของผู้ไม่สูบบุหรี่

1. ผู้รุดโดยสารทั่วไปของการรถไฟแห่งประเทศไทย
 2. สถานที่จำหน่ายอาหารและสถานที่จัดเลี้ยงบริเวณที่มีระบบปรับอากาศ
 ให้สถานที่สาธารณะตามวรรคที่หนึ่ง ขณะทำการให้หรือใช้บริการเป็นเขต
 ปลอดบุหรี่ เว้นแต่บริเวณที่จัดเป็นเขตสูบบุหรี่ ซึ่งพื้นที่เขตสูบบุหรี่จะต้องไม่เกินร้อยละ 50 ของ
 สถานที่สาธารณะนั้น

จะเห็นได้ว่ากฎหมายต่างๆ ตามข้อกำหนดที่ได้บัญญัติไว้ได้ให้ความสำคัญกับ
 สังคมเป็นอย่างมาก โดยมีการคุ้มครอง และ จัดสถานที่ไว้สำหรับสูบบุหรี่ ตลอดจนมีโทษปรับ
 บทลงโทษตามสมควรกับการกระทำความผิด แต่เนื่องจากสังคมไทยนั้น ผู้ศึกษามีความเห็น
 ว่าวัยรุ่นมีการสูบบุหรี่กันมากขึ้นจนเป็นแฟชั่น และไม่วินัยในการเลือกที่สูบบุหรี่ ดังนั้น ควรปลูก
 จิตสำนึกของการสูบบุหรี่ให้กับวัยรุ่นทั้งในครอบครัว และสถานศึกษาอย่างจริงจัง ตลอดจนมี
 กิจกรรมต่างๆ เพื่อรณรงค์ไม่ให้เยาวชนไทยของเรา สูบบุหรี่กันมากขึ้น เป็นต้น

1.7 สถานการณ์การสูบบุหรี่ของเยาวชนไทยอายุ 11 – 24 ปี พ.ศ. 2544-2550

จากข้อมูลสำรวจทั่วโลกพบว่า เยาวชนที่ติดบุหรี่ ส่วนใหญ่จะเริ่มสูบบุหรี่ก่อนอายุ
 18 ปี หนึ่งในสี่ของเด็กเหล่านี้เริ่มทดลองสูบก่อนอายุ 10 ขวบ ซึ่งอายุที่ทดลองสูบบุหรี่ ยิ่งน้อย
 โอกาสที่จะติดบุหรี่จะมีมากและจะทำให้เลิกสูบบุหรี่ยาก มีข้อพิสูจน์ที่ชัดเจนว่า โฆษณานูหรีทั้งทางตรง

และทางอ้อม มีผลทำให้เด็กอยากทดลองสูบบุหรี่มากขึ้น จะเห็นได้จากเยาวชนไทยปัจจุบันในปี พ.ศ.2550 ประมาณ 1.6 ล้านคน มีจำนวนการสูบบุหรี่เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2549 ประมาณ 1 แสนคน ในกลุ่มอายุ 11-24 ปี แสดงให้เห็นว่าสถิติการสูบบุหรี่ของเยาวชนไทยเพิ่มสูงขึ้น ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนเยาวชนไทยที่สูบบุหรี่ในปัจจุบัน จำแนกตามกลุ่มอายุ ระหว่างปี พ.ศ.2544 – 2550

ปี พ.ศ.	กลุ่มอายุ			รวม (11-24 ปี)
	11-14 ปี	15-18 ปี	19-24 ปี	
2544	9,461	303,651	1,515,528	828,640
2547	7,177	300,181	1,402,622	1,709,980
2549	17,041	302,222	1,184,370	1,503,633
2550	13,760	328,791	1,276,420	1,618,971

ที่มา : ศรีธัญญา เบญจกุล, มณฑา เก่งการพาณิชย์, และลักขณา เต็มศิริกุลชัย, สถานการณ์การบริโภคยาสูบของประชากรไทย พ.ศ.2534-2550, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ, 2551), 15.

จากตารางแสดงให้เห็นว่าจำนวนเยาวชนไทยที่สูบบุหรี่ในปัจจุบันมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นในทุกปี และมีช่วงอายุที่เริ่มสูบบุหรี่ที่น้อยลง โดยเยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปี เนื่องจากสามารถซื้อบุหรี่โดยผู้ขายไม่ได้ขอบัตรประชาชน ทำให้วัยรุ่นไทยทั้งชายและหญิง มีอัตราการสูบบุหรี่เพิ่มมากขึ้น โดยอาจมีสาเหตุมาจากอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมทางสังคม เช่น มีเพื่อนสนิทสูบบุหรี่ มีสมาชิกในครอบครัวสูบบุหรี่ และได้เห็นการโฆษณาบุหรี่ เมื่อเยาวชนลองบุหรี่จนกลายมาเป็นผู้สูบบุหรี่ประจำ จะทำให้เกิดความเสี่ยงอย่างสูงต่อปัญหาสุขภาพทั้งต่อผู้สูบเองและผู้อื่นอีกด้วย

2. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่

พฤติกรรมการสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ปลูกฝังอยู่ในวัฒนธรรมของกลุ่มชนชาติต่างๆ ทั่วโลกมาเป็นเวลานาน มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการใช้และปรุงแต่งชนิดใหม่ ๆ ออกมาตลอดเวลา เช่น ในอดีตวัฒนธรรมการใช้อาสูบของชาวอเมริกันนิยมการเคี้ยวใบยาสูบมากกว่าสารสูบบวันบุหรี่ (Rothman 1986 : 133, อ้างถึงในออร์ทัย ลิมตระกูล 2534 : 14) จวบจนปัจจุบันกลับกลายเป็นนิยมสูดควันจากใบยาสูบโดยการสูบบุหรี่ ซิการ์ และกล้องยาสูบ มีการพัฒนาบุหรี่ยุคใหม่ ๆ เช่น บุหรี่

ที่มีนิโคตินต่ำ และบุหรี่ไร้ควัน เพื่อสนองต่อความต้องการของผู้สูบบุหรี่ที่เปลี่ยนแปลงไป งานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่จำนวนมากมักจะอธิบายถึงลักษณะทั่วไปของผู้สูบบุหรี่ เช่น อายุ เพศ การศึกษา สถานภาพสมรส สถานะทางสังคม เศรษฐกิจ ซึ่งอาจใช้อธิบายความสัมพันธ์ของลักษณะเหล่านี้ที่มีต่อการสูบบุหรี่ได้ (Helman 1984 : 120 – 122, อ้างถึงในอรรถย ลิมตระกูล 2534 : 14) เช่น การวิจัยของจิรพร สร้อยสุวรรณ (2540 : 6) กำหนดให้พฤติกรรมการสูบบุหรี่ คือ อายุที่เริ่มสูบบุหรี่ และการอัลดวันเข้าปอด ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ นุศยา ณ ป้อมเพชร (2539 : 48) ที่กำหนดให้พฤติกรรมการสูบบุหรี่คือระยะเวลาที่สูบบุหรี่ ปริมาณการสูบบุหรี่ค่าใช้จ่ายในการสูบบุหรี่ ความถี่ในการสูบบุหรี่ และการอัลดวันบุหรี่เข้าปอด

การสูบบุหรี่เป็นพฤติกรรมที่ปลูกฝังอยู่ในวัฒนธรรมของกลุ่มชนต่างๆทั่วโลกเป็นเวลานาน มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการใช้และการปรับแต่งชนิดใหม่ ๆ ออกมาตลอดเวลาเพื่อสนองความต้องการของผู้สูบบุหรี่ที่เปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากการสูบบุหรี่เป็นการติดสิ่งเสพติดอย่างหนึ่ง การเลิกบุหรี่จึงยากทั้ง ๆ ที่มีผลการศึกษาดังไทยและพิษภัยของการสูบบุหรี่มีการทดลองใช้โครงการสุขศึกษารูปแบบต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ผู้สูบบุหรี่ เลิกสูบบุหรี่มานานหลายปี แต่ก็ยังมีผู้สูบบุหรี่อีกเป็นจำนวนมากที่ยังสูบบุหรี่ ทั้งนี้เนื่องจากไม่สามารถเลิกสูบบุหรี่ได้ถึงแม้จะพยายามแล้วและทั้งที่ไม่เคยพยายามที่จะเลิกก็ตาม ซินเดอร์ (Synder, อ้างถึงในอรรถย ลิมตระกูล 2535 : 20) ได้อธิบายพัฒนาการที่นำมาสู่พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของบุคคลเชิงจิตวิทยาสังคม มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการ เป็นปัจจัยทางด้านจิตวิทยา ก่อนการสูบบุหรี่ ได้แก่ เจตคติทางบวกต่อการสูบบุหรี่ การดูตัวแบบ (Modelling) จากบุคคลรอบข้าง การดูแบบอย่างเป็นปัจจัยสนับสนุนให้บุคคลมีพฤติกรรมการสูบบุหรี่ตามตัวแบบที่เห็น บุคคลใกล้ชิดหรือบุคคลที่มีบทบาทในสังคม เช่น พ่อ แม่ ครู ดารา และผู้นำสังคม ฯลฯ

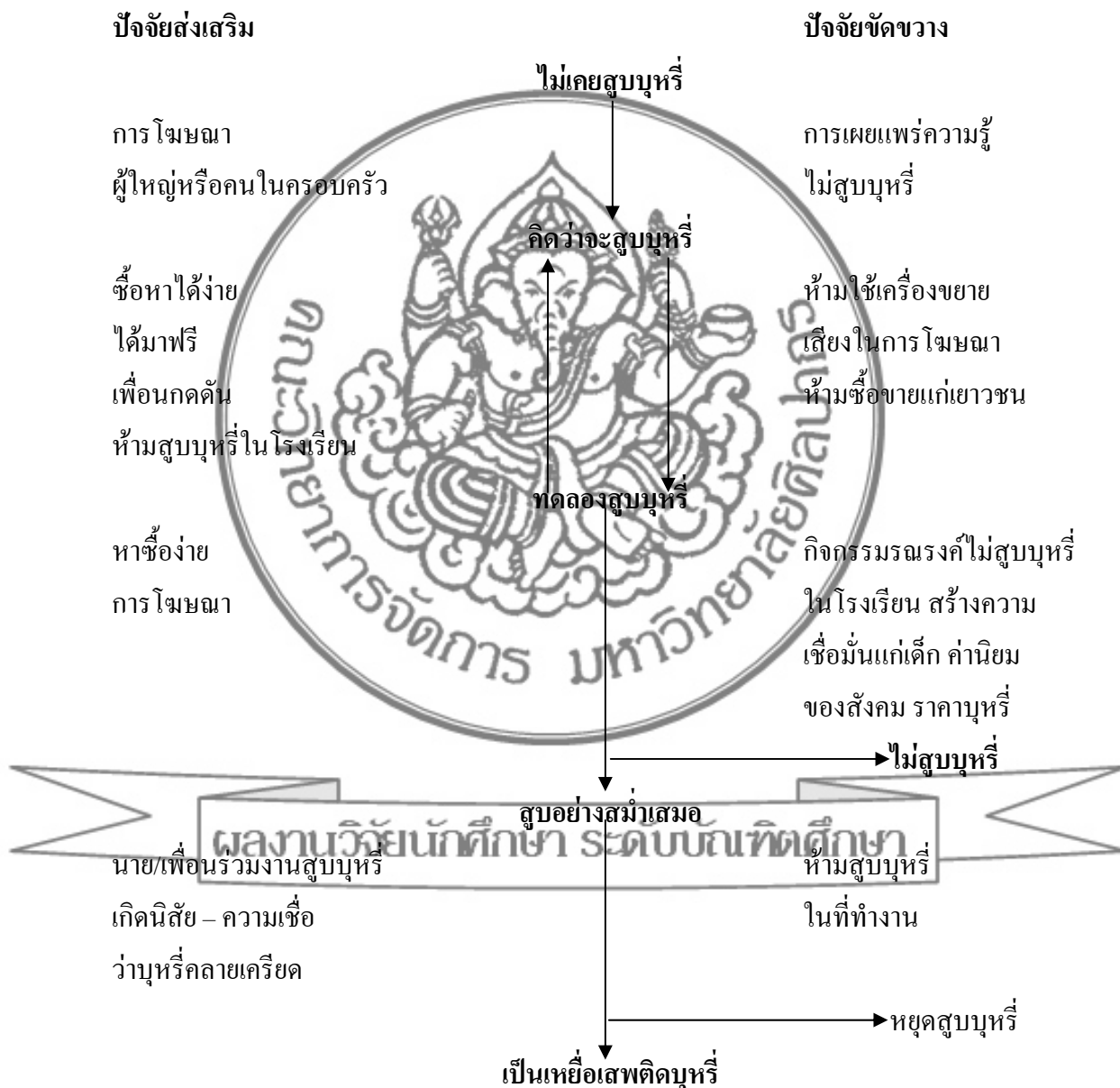
ขั้นตอนที่ 2 การเริ่มสูบบุหรี่ เป็นปัจจัยทางด้านจิตวิทยาสังคม ที่นำไปสู่การทดลองสูบบุหรี่ เช่น ความกดดันและแรงเสริมจากกลุ่มเพื่อน การหาซื้อได้ง่าย ความอยากรู้ อยากทดลอง

ขั้นตอนที่ 3 นิสัยการสูบบุหรี่ เป็นปัจจัยทางด้านจิตวิทยาสังคมและปัจจัยทางด้านร่างกายที่นำไปสู่นิสัยการสูบบุหรี่ ได้แก่ ความต้องการนิโคตินของร่างกาย ความต้องการทางด้านอารมณ์ สิ่งแวดล้อมและแรงเสริมจากเพื่อน

ขั้นตอนที่ 4 การหยุดสูบบุหรี่ มีปัจจัยทางด้านจิตวิทยาสังคมและปัจจัยทางด้านร่างกายที่ชี้แนะให้พยายามหยุดพฤติกรรมการสูบบุหรี่ คือ สาเหตุที่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่แรงสนับสนุนจากสังคม รวมทั้งการบังคับจิตใจของตนเองให้เลิกสูบบุหรี่

ขั้นตอนที่ 5 การสูบบุหรี่ต่อไปเป็นปัจจัยทางด้านสังคม และปัจจัยทางด้านร่างกาย ที่ทำให้มีพฤติกรรมการสูบบุหรี่ต่อไปหลังจากที่มีพฤติกรรมการหยุดสูบบุหรี่ในขั้นตอนที่ 4 หรืออาจจะข้าม

ขั้นตอนที่ 4 ไป ได้แก่ อาการถอนฤทธิ์จากนิโคติน ความเครียด ความกดดันทางสังคม และการควบคุมบังคับตนเองไม่ได้ตั้งแต่ขั้นตอนที่ 1 – 5 ใช้เวลารวมประมาณ 2 – 3 ปี คนเราจะมีพฤติกรรมการสูบบุหรี่อย่างถาวร ดังนั้น เพื่อเป็นการขจัดปัจจัยส่งเสริมที่จะนำไปสู่พัฒนาการในการสูบบุหรี่ดังกล่าว ประกิต วาทีสาธกกิจ (2535 : 4) ได้เสนอปัจจัยขัดขวางเพื่อนำไปสู่ขั้นตอนการหยุดสูบบุหรี่ ดังแผนภูมิที่ 2

แผนภูมิที่ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเริ่มเสพติดบุหรี่
 ที่มา : ประกิต วาทีสาธกกิจ. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเริ่มเสพติดบุหรี่ (กรุงเทพฯ : สำนักงานควบคุมการบริโภคยาสูบ กระทรวงสาธารณสุข , 2535) , 4.

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าวิธีการที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การสูบบุหรี่ของบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวัยรุ่นนั้นควรใช้วิธีการหลายรูปแบบ เช่น วิธีการศึกษาเพื่อปลูกฝังเจตคติตั้งแต่วัยเรียน การใช้กฎหมาย การสร้างแบบอย่างที่ดีในสังคม และควรสอดคล้องกับการแก้ไขปัญหาการสูบบุหรี่ของรัฐบาลในปัจจุบัน และการที่คนเราจะแสดงพฤติกรรมใด ๆ นั้น คนคนนั้นจะต้องมีเหตุผลหรือมีสาเหตุที่จะต้องทำให้แสดงพฤติกรรมนั้น ๆ ออกมา การสูบบุหรี่เป็นการแสดงพฤติกรรมอย่างหนึ่งของบุคคล เช่นเดียวกันที่จะต้องมีความเหตุผลหรือสาเหตุให้คน ๆ นั้นต้องแสดงพฤติกรรมสูบบุหรี่ ซึ่งได้มีผู้กล่าวถึงสาเหตุของการสูบบุหรี่ไว้ดังนี้

วารสาร ภูมิศาสตร์ (2539 : 36) ได้กล่าวถึงสาเหตุของการสูบบุหรี่ไว้ 3 สาเหตุ คือ

1. เหตุกระตุ้นความเครียดอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงในกายใจ และสังคมของบุคคล เช่น การออกไปแสดงตัวหน้าชั้นเรียน หน้าห้องประชุม ทำให้มีความประหม่า เงิน วางท่าไม่ถูกบุคคลเหล่านี้คิดว่า การสูบบุหรี่ช่วยให้มีอะไรทำให้หายประหม่า เมื่อมีการทำขึ้นจึงเกิดเป็นการติดบุหรี่ในเวลาต่อมา

2. เหตุสนับสนุน การได้มาโดยง่าย การหาซื้อได้สะดวกง่ายดาย พ่อแม่สูบบุหรี่ เพื่อนทั้งกลุ่มสูบบุหรี่กันมาก การได้รับเชิญชวนจากการโฆษณาขายบุหรี่ อยากรุ่นดังเช่น ดาราศิลปินชื่อดังที่สูบบุหรี่ ทำให้เด็กก่อนวัยรุ่น และวัยรุ่นอยากเป็นเหมือนดาราจึงทำตาม

3. เหตุโน้มเอียงในบุคลิกภาพ มีการศึกษาวิจัยหลายแห่งชี้ให้เห็นว่า คนที่สูบบุหรี่และคนที่ไม่สูบบุหรี่มีบุคลิกภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ คนที่สูบบุหรี่มักเป็นคนหุนหัน เปิดเผย กระตือรือร้น ต้องการต่อต้านอำนาจบังคับบัญชา มีการแสดงออกถึงความต้องการทางเพศสูง อารมณ์ตึงเครียด วิตกกังวล เจ้าอารมณ์ มีลักษณะทางประสาททำให้ต้องพึ่งพาบุหรี่

กาญจนมนตรี สิงห์สุ (2541 : 25-26) ได้กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดการสูบบุหรี่ในเด็ก และวัยรุ่นดังนี้

1. ปัญหาครอบครัว ครอบครัวเกิดการแตกร้างไม่เป็นปกติสุข ทะเลาะกันบ่อย บ้านแตกสาแหรกขาด บิดามารดาเลิกกันต่างก็มีสามีภรรยาใหม่ บุตรไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับบิดามารดาบุญธรรม สมาชิกในครอบครัวเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีในการสูบบุหรี่ เด็กมีแนวโน้มที่จะปฏิบัติตามครอบครัวที่ขาดสวัสดิภาพ เช่น บิดามารดาถูกรังแกจากผู้อื่น บิดามารดาขาดความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการอบรมสั่งสอนเด็กแบบแผนการเลี้ยงดูไม่ถูกต้อง เด็กขาดความรักความอบอุ่น การเอาใจใส่เด็กไม่เป็นที่ต้องการของครอบครัว ความอิสระหรือเคร่งครัดมากเกินไป เด็กไม่มีโอกาสเป็นของตัวเอง อาจทำให้ถูกชักจูงได้ง่าย

2. ปัญหาเศรษฐกิจ บิดามารดาหรือผู้ปกครองที่มีฐานะดีมีส่วนให้เด็กเกรง ใช้เงินฟุ้งเฟ้อ เมื่อถูกตัดเตือนก็จะไม่พอใจ หาทางออกไปเที่ยวนอกบ้าน คบเพื่อนไม่ดี บางครอบครัวฐานะยากจน บิดามารดา ผู้ปกครองต้องทำงานหนัก ไม่มีเวลาอบรมสั่งสอนบุตรหรือเด็กในปกครองไม่มีเวลาเป็นที่ปรึกษาเมื่อเด็กมีปัญหา ทำให้เด็กขาดความสนิทสนม ขาดความรักความอบอุ่น ทำให้มีบุคลิกไม่เข้มแข็งตกเป็นเหยื่อของการถูกรังแก หรือถูกล่อลวงได้ง่าย

3. การเลียนแบบ เด็กอาจจะเลียนแบบจากครู อาจารย์ พ่อแม่ พี่ชาย คารา หรือบุคคลที่เขาชื่นชอบ แล้วทำตามโดยการสูบบุหรี่ตาม

4. อิทธิพลจากเพื่อนผู้ใกล้ชิด เป็นสาเหตุสำคัญ เพื่อนที่สูบบุหรี่พยายามชักชวนให้สูบบุหรี่เพื่อจะได้มีลักษณะเช่นเดียวกัน เด็กจะเริ่มสูบบุหรี่ตามเพื่อน เพราะต้องให้ตนเป็นที่ยอมรับของเพื่อน กลุ่ม หรือสังคม ผู้ที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยเพื่อนที่สูบบุหรี่ ก็มักจะยอมรับและปฏิบัติตามไปด้วยเพราะวัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการรวมกลุ่ม เมื่อสูบบุหรี่อาจมีการนำไปสู่การใช้ยาหรือสารเสพติดอื่น ๆ ได้

5. อยากทดลองว่าเป็นสาเหตุอันดับแรก ความอยากรู้ อยากเห็น อยากทดลอง เป็นสัญชาตญาณอย่างหนึ่งของมนุษย์ โดยเฉพาะวัยรุ่นเป็นวัยที่เกิดความสงสัยและอยากเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ต้องการความแสดงความเก่งกล้าอวดตนให้เพื่อนและเพศตรงข้ามเห็น

6. การหนีความจริง เช่น มีความทุกข์ กลุ่มใจก็หันมาสูบบุหรี่ เมื่อสูบบ่อยๆ ก็ติด

7. ความเชื่อและปฏิบัติจนเคยชิน เพื่อว่าการสูบบุหรี่เป็นการแสดงตนว่าตนเองเป็นผู้ใหญ่แล้ว เป็นตัวของตัวเอง ไม่ใช่เด็กอีกต่อไปที่จะต้องคอยเชื่อฟังบิดามารดา ผู้ปกครอง สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง นอกจากนั้นยังเป็นค่านิยมใหม่ของวัยรุ่น เพื่อแสดงความเป็นชาย

8. เพื่อลดความเครียด เชื่อว่าทำให้สมองโปร่ง ไม่่วงนอน โดยเฉพาะเวลาดูหนังสือสอบ

9. อิทธิพลจากโฆษณา ภาพยนตร์ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และนิตยสารต่างๆ เพราะความสะดวกในการซื้อหา ซึ่งมีจำหน่ายทั่วไปทุกแห่งและการหาซื้อได้ง่าย จึงมีส่วนทำให้คนสูบบุหรี่มากขึ้น

10. การเอาแบบอย่างตามกลุ่มในเด็กเรียน โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นมักจะใช้กลุ่มอ้างอิงเสมอ ในแง่ความคิด ความรู้สึก การกระทำ ทั้งนี้เพราะบุคคลต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม และต้องการการยอมรับจากกลุ่ม เมื่อกลุ่มที่ตนเองใช้เป็นกลุ่มอ้างอิง (Reference group) สูบบุหรี่ วัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่ในกลุ่มนี้ย่อมมีแนวโน้มที่จะสูบบุหรี่ตามไปด้วย

11. กิจกรรมทางสังคม เมื่อการรวมกลุ่มทางสังคมนอกจากจะมีกิจกรรมต่าง ๆ แล้ว การดื่มเครื่องดื่ม และการสูบบุหรี่มักจะตามมาเสมอ

12. ธรรมเนียมในชุมชนบางแห่งจะใช้บุญหรือ หมาก น้ำ เป็นสิ่งที่ใช้สำหรับต้อนรับแขกที่มาเยี่ยมบ้าน เป็นการแสดงน้ำใจต่อกัน

13. กลไกของการปรับตัว บุคคลเป็นจำนวนมากให้การสูบบุหรี่เป็นทางออกของความตึงเครียดทางอารมณ์ โดยหวังว่าการสูบบุหรี่จะช่วยบรรเทาความกลัดกลุ้มวุ่นวายใจได้

จากสาเหตุต่าง ๆ ที่มีผู้กล่าวมาในข้างต้น จะเห็นว่าสาเหตุของการสูบบุหรี่นั้นเมื่อสรุปรวม ๆ แล้วจะเกิดจากสาเหตุหลัก ๆ ด้านตัวของผู้สูบบุหรี่เอง เช่น ขาดความรู้เกี่ยวกับอันตรายของบุหรี่ ซึ่งคิดว่าการสูบบุหรี่ทำให้ไม่เหน็ดเหนื่อย การมีความรู้สึกหรือมีเจตคติที่ดีต่อการสูบบุหรี่ เช่น คิดว่าการสูบบุหรี่ทำให้ตัวเองมีความมั่นใจมากขึ้น มีความเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น เป็นต้น และด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมของผู้สูบบุหรี่ เช่น สมาชิกในครอบครัว ครู พระภิกษุ แพทย์ ดารา นักร้อง สูบบุหรี่ ซึ่งเป็นแบบอย่างให้บุคคลเกิดการเลียนแบบ โดยการสูบบุหรี่ตามบุคคลเหล่านั้น เป็นต้น

สำหรับการสูบบุหรี่ของผู้หญิงจึงน่าจะเกิดมาจากสาเหตุเดียวกัน คือ การขาดความรู้ การมีเจตคติที่ดีต่อการสูบบุหรี่ การได้รับผลกระทบด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงจากเดิม ที่ผู้หญิงมักจะเป็นฝ่ายที่ไม่มีบทบาทในสังคม ไม่กล้ามีปากมีเสียง เชื่อฟังเคารพผู้ใหญ่ เป็นข้างเท้าหลัง ในปัจจุบัน ผู้หญิงกลับมีบทบาททางสังคมมากขึ้น กล้าคิดกล้าแสดงออก ไม่เชื่อฟังผู้ปกครองทำให้ วัยรุ่นหญิงสมัยใหม่มีเจตคติต่อการสูบบุหรี่ในทางบวก การทำตามกระแส ตามเพื่อน โดยไม่ทราบถึงผลเสียที่จะได้รับจากการสูบบุหรี่ ในขณะที่บรรทัดฐานของไทยยังไม่ยอมรับ และมองว่าการสูบบุหรี่ในวัยรุ่นหญิงเป็นสิ่งที่ไม่ดีงาม แต่วัยรุ่นหญิงส่วนใหญ่กลับมีความต้องการที่จะสูบบุหรี่ จึงทำให้เกิดพฤติกรรมที่เรียกว่า “พฤติกรรมเบี่ยงเบน”

3. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมเบี่ยงเบน(Deviant Behavior)

เนื่องจากสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา บุคคลจึงต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับสภาพการเปลี่ยนแปลงซึ่งบุคคลอาจจะ ไม่เคยประสบมาก่อนหากบุคคลไม่สามารถที่จะปรับตัวให้เข้ากับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปนั้น ได้ความ ไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยก็จะไม่เกิดขึ้น ด้วยเหตุนี้สังคมจึงต้องมีการกำหนดเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อควบคุมให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยขึ้นในสังคม (จิรพร สร้อยสุวรรณ 2540 : 20-21)

การกระทำผิด หรือการมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนเป็นปรากฏการณ์อย่างหนึ่งในสังคม ซึ่งสามารถเกิดขึ้นได้ เช่นเดียวกับพฤติกรรมปกติทั่ว ๆ ไป แม้ว่าพฤติกรรมดังกล่าวจะไม่ใช่ที่ยอมรับของคนในสังคม แต่ก็ยังมีอยู่และจะถูกเปรียบเทียบเสมอ

นักสังคมวิทยาโดยทั่ว ๆ ไป จะอาศัยกรอบแนวคิดทฤษฎีทางสังคมวิทยาต่าง ๆ ในการวิเคราะห์ และทำความเข้าใจปรากฏการณ์ทางสังคมที่คนส่วนใหญ่ในสังคมมองการกระทำใด ๆ

หรือพฤติกรรมใด ๆ ก็ตามที่เป็น การฝ่าฝืนหรือ ละเมิดกฎเกณฑ์ หรือบรรทัดฐานทางสังคมใน รูปแบบต่าง ๆ การกระทำหรือพฤติกรรมดังกล่าว เรียกว่า “พฤติกรรมเบี่ยงเบน” (Deviant Behavior) เนื่องจากบรรทัดฐานและค่านิยมต่าง ๆ ในสังคมเป็นเรื่องที่ถูกจัดไว้อย่างเป็นทางการ และเป็นสิ่งที่สมาชิกในสังคมทุกคนต้องปฏิบัติตามร่วมกัน หากบุคคลใดไม่ปฏิบัติตาม บุคคลนั้นก็จะถูกลงโทษโดยสังคม เราอาจกล่าวได้ว่าความเบี่ยงเบนและระเบียบทางสังคม (Social Order) เป็นของคู่กันในทุกสังคม สังคมจะเป็นระเบียบได้ก็ต้องอาศัยการควบคุมทางสังคม (Social Control) เป็นเครื่องมือในการควบคุมพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคลในสังคมให้อยู่ในขอบเขตตลอดจนให้สมาชิกอดกลั้นต่อความรู้สึก หรือพฤติกรรมใด ๆ ที่เป็นการคุกคามต่อสวัสดิภาพ และความเป็นอยู่ของบุคคล แต่เมื่อสังคมไม่สามารถควบคุมให้สมาชิกในสังคมปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ หรือ บรรทัดฐาน ดังนั้นความเบี่ยงเบนทางสังคมจึงมีความเกี่ยวข้องกับการควบคุมทางสังคมนั่นเอง

สำหรับการนิยามว่าพฤติกรรมใดเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนนั้น นักสังคมวิทยาทั้งหลายได้ให้นิยามความหมายของพฤติกรรมเบี่ยงเบนที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งสามารถสรุปการนิยามได้เป็น 2 แนวทาง คือ

1. การนิยามเชิงบรรทัด (Normative definition) เป็นการนิยามว่าพฤติกรรมเบี่ยงเบนเป็นพฤติกรรมที่ละเมิดบรรทัดฐานทางสังคม การนิยามในลักษณะนี้จะมุ่งจุดสนใจไปที่ตัวบุคคลที่มีพฤติกรรมละเมิดบรรทัดฐาน

2. การนิยามเชิงสัมพัทธ์ (Relativistic definition) เป็นการนิยามว่าพฤติกรรมเบี่ยงเบนเป็นพฤติกรรมของบุคคลซึ่งถูกนิยาม หรือตีความว่า เบี่ยงเบน โดยบุคคลอื่นซึ่งบุคคลนั้น ๆ มีการปฏิสังสรรค์ด้วย การนิยามในลักษณะนี้ ไม่ได้เน้นที่ตัวบุคคลที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน แต่กลับให้ความสำคัญกับบุคคลอื่น ๆ ที่เป็นผู้นิยามบุคคลและพฤติกรรมเหล่านั้นว่าเป็นความเบี่ยงเบน

พฤติกรรมการสูบบุหรี่นับได้ว่าเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนลักษณะหนึ่งที่ไม่ถือว่าการละเมิดกฎเกณฑ์ทางสังคมรุนแรง ซึ่งต่างจากการใช้สารเสพติดชนิดอื่น ๆ เช่น เฮโรอีน กัญชา หรือ ยาบ้า ฯลฯ เพราะสารเสพติดเหล่านี้ถือเป็นเรื่องผิดกฎหมาย การสูบบุหรี่ไม่ถือว่าเป็นเรื่องผิดกฎหมาย แต่คนในสังคมจะมองว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เพราะการสูบบุหรี่ก่อให้เกิดผลเสีย มากกว่าผลดี แต่หากสูบบุหรี่ในสถานที่ที่มีกฎหมาย หรือละเมิดเกณฑ์ของสังคม เช่น การสูบบุหรี่ ของนักเรียน หรือการสูบบุหรี่ของบุคคลใด ๆ ในที่ห้ามสูบ ก็ถือได้ว่าเป็นผิดกฎหมาย

ในกรณีการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิงนี้ เราสามารถถือได้ว่าเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนลักษณะหนึ่ง กล่าวคือพฤติกรรมการเบี่ยงเบนคือ พฤติกรรมที่เป็นการละเมิดบรรทัดฐานทางสังคมที่ถูกจัดไว้อย่างเป็นทางการเป็นระเบียบแบบแผน ซึ่งระเบียบข้อบังคับและกฎหมายถือได้ว่าเป็นบรรทัดฐานของสังคมนั่นเอง ดังนั้นการที่วัยรุ่นหญิงซึ่งเป็นนักศึกษาสูบบุหรี่ไม่ว่าจะเป็นการสูบบุหรี่ใน

มหาวิทยาลัย หรือนอกมหาวิทยาลัย หรือที่ใด ๆ ก็ตาม จึงเป็นการละเมิดระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัย และถ้ายังสูบบุหรี่ในสถานที่ที่ห้ามสูบบุหรี่ตามกฎหมาย (ตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535) ก็ยิ่งจะถือเป็นความผิดตามกฎหมายด้วยนั่นเอง

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิงในมหาวิทยาลัยนั้นถือเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนเชิงบรรทัดฐานอย่างหนึ่ง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้พิจารณาที่จะมุ่งหาคำอธิบายถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการแสดงพฤติกรรมเบี่ยงเบนของบุคคล ซึ่งการเกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนนั้นไม่สามารถเกิดขึ้นตั้งแต่กำเนิดได้ แต่น่าจะมาจากปัจจัยต่างๆ ที่แวดล้อมรอบตัวบุคคล สำหรับแนวคิดเชิงทฤษฎีที่ผู้ศึกษานำมาใช้ในการศึกษาประกอบกับการเกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนซึ่งเป็นทฤษฎีที่อธิบายถึงธรรมชาติของมนุษย์ที่เป็นสัตว์สังคมไม่สามารถที่จะอยู่ได้เพียงลำพัง จะต้องมีการร่วมกันทำกิจกรรมและรู้จักปรับเปลี่ยนตัวเองให้เข้ากับสังคมนั้น ๆ ตลอดจนทฤษฎีที่เป็นปัจจัยหลักซึ่งก่อให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบน ก็คือ ทฤษฎีการกระทำระหว่างกันด้วยสัญลักษณ์ ทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่างกัน และความสอดคล้องระหว่างทัศนคติกับพฤติกรรมมาช่วยในการทำความเข้าใจเพิ่มเติม

4. แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่างกัน (Differential Association Theory)

กรอบแนวคิดจากทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่างกันของเอ็ดวิน ซัทเธอร์แลนด์ (Edwin Sutherland) นี้ จะมองว่าสภาพแวดล้อมของบุคคลเป็นปัจจัยที่ทำให้บุคคลได้รับการเรียนรู้สิ่งต่างๆ การที่บุคคลเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้นั้น เกิดจากการที่บุคคลมีการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ หรือจากการสังเกต ซึ่งจะมีทั้งการสังเกตโดยตรง คือการที่บุคคลอื่นแสดงหรือมีพฤติกรรมให้เห็น หรือจากการสังเกตโดยอ้อม คือ การสังเกตจากสื่อต่าง ๆ หรือเป็นการรับเอาทัศนคติของบุคคลอื่นๆ เข้าไว้ นักสังคมวิทยาหลายท่านเห็นว่า หนึ่งในหลาย ๆ ทฤษฎี ที่สามารถนำมาใช้ในการอธิบายการกระทำผิดของบุคคล หรือพฤติกรรมเบี่ยงเบนของบุคคลได้ คือ “การเรียนรู้” (Learning) ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า “พฤติกรรมกระทำผิด หรือพฤติกรรมเบี่ยงเบนเหมือนกับพฤติกรรมทางสังคมอื่นๆ คือ เกิดจากการเรียนรู้ในกระบวนการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม” ซึ่งเอ็ดวิน ซัทเธอร์แลนด์ (Edwin Sutherland) ได้สร้างทฤษฎีว่าด้วยการเรียนรู้ โดยใช้ชื่อว่า “ทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่างกัน” (Differential Association Theory)

ทฤษฎีนี้พยายามที่จะอธิบายพฤติกรรมเบี่ยงเบนว่า “สภาพแวดล้อมทางสังคมมีผลกระทบต่อบุคคลได้อย่างไร” โดยมุ่งเน้นที่จะศึกษาพฤติกรรมอนุโลมตาม เป็นการวิเคราะห์ระดับบุคคลว่า “ทำไมบางคนจึงมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน ในขณะที่บางคนไม่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน”

ซึ่ง Sutherland ได้มีข้อเสนอพอที่จะสรุปได้ดังนี้ (Sutherland 1968, อ้างถึงในบุศยา ณ ป้อมเพชร 2539 : 25)

1. พฤติกรรมการกระทำผิด (พฤติกรรมเบี่ยงเบน) เป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ไม่ใช่มีมาแต่กำเนิด หรือการสืบทอดทางพันธุกรรม

2. พฤติกรรมการกระทำผิด (พฤติกรรมเบี่ยงเบน) เป็นการเรียนรู้จากการปฏิสังสรรค์กับบุคคลอื่น ในกระบวนการสื่อสาร

3. ส่วนสำคัญของการเรียนรู้ที่จะมีพฤติกรรมเป็นผู้กระทำผิด (ผู้มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน) นั้นจะเกิดขึ้นภายในกลุ่มที่มีความใกล้ชิดสนิทสนม

4. เมื่อพฤติกรรมการกระทำผิด (ผู้มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน) ถูกเรียนรู้ การเรียนรู้จะประกอบด้วยวิธีการในการกระทำผิด (การมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน) ซึ่งในบางครั้งก็มีความซับซ้อน แต่ในบางครั้งก็มีความง่ายดาย และทิศทางที่เฉพาะเจาะจงของแรงจูงใจ แรงขับ การให้เหตุผลเข้าข้างตัวเอง และทัศนคติต่อการกระทำผิด (พฤติกรรมเบี่ยงเบน)

1. ทิศทางของแรงจูงใจและแรงขับจะถูกเรียนรู้จากการนิยามกฎหมายในลักษณะของการนิยามว่าน่าพึงพอใจ

2. บุคคลจะกลายเป็นผู้กระทำผิด (ผู้มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน) ได้เพราะยึดถือนิยามที่เอื้อ หรือส่งเสริมต่อการละเมิดกฎหมาย เหนือกว่าการยึดถือนิยามที่ไม่ส่งเสริมต่อการละเมิดกฎหมาย

3. การคบหาสมาคมที่แตกต่างจะมีความแตกต่างกันออกไปในเรื่องของความถี่ระยะเวลา การลำดับก่อน-หลัง และความเข้มข้นในความสัมพันธ์

4. กระบวนการในการเรียนรู้พฤติกรรมการกระทำผิด(พฤติกรรมเบี่ยงเบน) จากการค้าสมาคมกับแผนการกระทำผิด และแบบแผนการไม่กระทำผิดจะเกี่ยวข้องกับกลไกต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการเรียนรู้ในเรื่องอื่น ๆ นั่นเอง

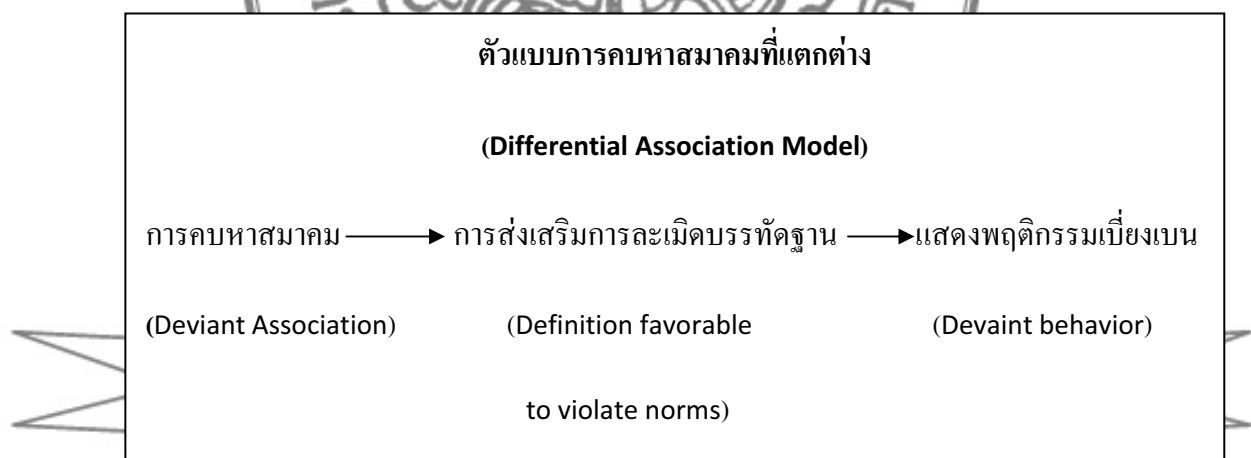
5. ในขณะที่พฤติกรรมการกระทำผิด (พฤติกรรมเบี่ยงเบน) เป็นการแสดงออกถึงความต้องการ หรือค่านิยมทั่ว ๆ ไป แต่ก็ไม่สามารถที่จะอธิบายได้จากความต้องการและค่านิยมดังกล่าวเพราะพฤติกรรมที่ไม่ใช่การกระทำผิด (พฤติกรรมไม่เบี่ยงเบน) ก็เป็นการแสดงออกถึงความต้องการและค่านิยมดังกล่าวเช่นเดียวกัน

ข้อเสนอดังกล่าวนี้อาจสรุปใจความสำคัญได้ว่า พฤติกรรมการกระทำผิด หรือพฤติกรรมเบี่ยงเบนจะถูกเรียนรู้จากการปฏิสังสรรค์กับบุคคลอื่นๆ ในขอบเขตที่ปริมาณ และคุณภาพของความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ เหล่านั้นแตกต่างกัน ดังนั้นการกระทำผิด หรือพฤติกรรมเบี่ยงเบนก็จะแตกต่างกันออกไปด้วย ทั้งนี้หลักใหญ่ ๆ ของสิ่งที่ถูกเรียนรู้โดยผ่านกระบวนการ

ปฏิสังสรรค์ก็คือ ทัศนคติ ค่านิยม และการให้ค่านิยมความหมาย ซึ่งมองได้ทั้งในลักษณะของ พฤติกรรมที่ถูกต้องกฎหมาย และพฤติกรรมที่เป็นการละเมิดกฎหมาย

ดังนั้นในขอบเขตของการศึกษาทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่าง บุคคลที่มีพฤติกรรม เบี่ยงเบนก็เพราะว่าเขายึดถือการนิยามที่ส่งเสริมการละเมิดกฎหมาย หรือต่อต้านกฎหมายมากกว่า นิยามที่ส่งเสริมการปฏิบัติตามกฎหมาย

พฤติกรรมเบี่ยงเบนของบุคคลไม่ได้มีมาแต่กำเนิด หรือสามารถที่จะสร้างขึ้นเองได้ แต่เป็นการแสดงออกถึงความพึงพอใจในนิยามที่เป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบน ซึ่งถูกเรียนรู้ใน กระบวนการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ ที่ใกล้ชิดสนิทสนมในความมันพั้นซ์ทางสังคม จึงพอที่จะ สรุปลได้ว่าพฤติกรรมการกระทำผิด หรือพฤติกรรมเบี่ยงเบนนั้นเป็นผลมาจากการเรียนรู้ทางสังคม โดยผ่านกระบวนการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่ใกล้ชิดสนิทสนม ซึ่งมักจะ ได้แก่ ครอบครัว และกลุ่ม เพื่อนสนิท เป็นต้น โดยเน้นที่ความถี่ ระยะเวลา ลำดับก่อนหลัง และความเข้มข้นของความสัมพันธ์ อันจะมีผลต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบน ซึ่งสามารถสรุปเป็นตัวอย่างได้ดังนี้ (Sutherland 1968, อ้างถึงใน บุศยา ณ ป้อมเพชร์ 2539 : 25)

แผนภูมิที่ 3 แสดงความสัมพันธ์ที่มีผลต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบน

ที่มา : Sutherland (1968), อ้างถึงใน บุศยา ณ ป้อมเพชร์. “การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม การสูบบุหรี่ของนักศึกษาชาย ระดับประกาศนียบัตร สังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์สังคมวิทยา มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์(2539), 25.

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่าพฤติกรรมเบี่ยงเบนของบุคคลเกิดจากการที่บุคคลมีการคบหา สมาคมกับผู้มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน ซึ่งบุคคลจะเรียนรู้พฤติกรรมนั้น และนิยามความหมายของ

พฤติกรรมนั้นในลักษณะของการส่งเสริมการละเมิดบรรทัดฐาน หรือต่อต้านการละเมิดบรรทัดฐาน ถ้าบุคคลยอมรับในนิยามที่ส่งเสริมการละเมิดบรรทัดฐานก็จะแสดงพฤติกรรมเบี่ยงเบนออกมาและจากแนวคิดที่เกี่ยวกับการคบหาสมาคมที่แตกต่าง ทฤษฎีนี้จึงมองปัจจัยพื้นฐานที่มีส่วนสำคัญเกี่ยวข้องกับการมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน 3 ประการ ได้แก่

1. ปัจจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้ทางสังคม
2. ปัจจัยเกี่ยวกับการปฏิสัมพันธ์
3. ปัจจัยเกี่ยวกับการสื่อสาร

ในการเรียนรู้พฤติกรรมเบี่ยงเบน ปัจเจกบุคคลจะเรียนรู้จากการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่ใกล้ชิดสนิทสนม ซึ่งทัศนคติ และพฤติกรรมของบุคคลดังกล่าวจะมีอิทธิพลต่อตัวปัจเจกบุคคลหรือไม่ ขึ้นอยู่กับกว่าบุคคลนั้นเป็นบุคคลสำคัญของปัจเจกบุคคลหรือไม่ ประกอบกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนของปัจเจกบุคคลจะต้องเกิดจากการนิยามความหมายที่ส่งเสริมการละเมิดกฎหมายมากกว่าการนิยามที่ต่อต้านการละเมิดกฎหมาย

ทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่างของ Sutherland นั้น มุ่งที่จะอธิบายว่าเพราะเหตุใดบุคคลหนึ่ง ๆ จึงกระทำผิด หรือแสดงพฤติกรรมเบี่ยงเบนออกมา แทนที่จะปฏิบัติตามบรรทัดฐานของสังคม ดังนั้นการนำทฤษฎีดังกล่าวนี้มาใช้ในการศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคม จึงมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อหาแนวทางแก้ไข หรือป้องกันไม่ให้บุคคลกระทำผิด หรือมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนนั่นเอง

นอกเหนือจากกรอบแนวคิดที่ใช้อธิบายพฤติกรรมเบี่ยงเบนของบุคคลแล้ว ผู้ศึกษาได้นำแนวคิดที่เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมโดยทั่ว ๆ ไปของบุคคล ซึ่งไม่ได้ชี้เฉพาะว่าจะต้องเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรือไม่ มาช่วยในการศึกษาพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิงด้วย แนวคิดดังกล่าวคือ ความสอดคล้องระหว่างทัศนคติกับพฤติกรรม

ผลงานวิจัยนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

5. แนวคิดความสอดคล้องระหว่างทัศนคติกับพฤติกรรม

ในการแสดงพฤติกรรมของบุคคลหนึ่ง ๆ นั้น ได้มีผู้พยายามที่จะศึกษาว่าอะไรเป็นสิ่งที่ทำให้พฤติกรรมของบุคคลเป็นไปอย่างนั้น อะไรในที่นี้ก็คือ ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคล การทำความเข้าใจปัจจัยที่กำหนดพฤติกรรมของบุคคล จะทำให้เราสามารถทำความเข้าใจพฤติกรรมดังกล่าวได้ดียิ่งขึ้น

ทัศนคติที่เป็นปัจจัยหนึ่งที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคล เนื่องจากพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกมานั้นอาจเป็นผลมาจากปัจจัยอื่นได้เช่นกัน เช่น บรรทัดฐานของสังคม และ

อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมต่างๆ ดังนั้นการศึกษาถึงทัศนคติของบุคคลจึงช่วยให้เราสามารถทำความเข้าใจพฤติกรรมได้ดียิ่งขึ้นแม้ว่าจะไม่ทั้งหมดก็ตาม

ทัศนคติหรือเจตคติ (Attitude) มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า Aptus แปลว่า โน้มเอียง ซึ่งนักวิชาการแต่ละท่านได้ให้ความหมายของทัศนคติ ไว้อย่างแตกต่างกันตามทรรศนะของตน ดังนี้

ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร (2545: 138) ให้ความหมายของทัศนคติไว้ว่า ทัศนคติ คือ สภาวะความพร้อมทางจิตที่เกี่ยวข้องกับความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มของพฤติกรรมบุคคลที่มีต่อบุคคล สิ่งของ สถานการณ์ต่าง ๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง และสภาวะความพร้อมทางจิตนี้จะต้องอยู่นานพอสมควร

สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ (2541 : 64) ให้ความหมายของทัศนคติไว้ว่า ทัศนคติ คือ ผลผสมผสานระหว่างความนึกคิด ความเชื่อ ความคิดเห็น ความรู้ และความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด คนใดคนหนึ่ง สถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ๆ ซึ่งออกมาในทางประเมินค่าอันอาจเป็นไปในทางยอมรับหรือปฏิเสธก็ได้ และความรู้สึกเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งขึ้น

พงษ์ หรดาล (2540: 42) ให้ความหมายของทัศนคติไว้ว่า ทัศนคติ คือ ความรู้สึก ท่าที ความคิดเห็น และพฤติกรรมของคณากรที่มีต่อเพื่อนร่วมงาน ผู้บริหาร กลุ่มคน องค์กรหรือสภาพแวดล้อมอื่นๆ โดยการแสดงออกในลักษณะของความรู้สึกหรือท่าทีในทางยอมรับหรือปฏิเสธ

นิวสตรอม และ เดวิส (Newstrom and Devis 2002 : 207) ให้ความหมายของทัศนคติไว้ว่า ทัศนคติ คือ ความรู้สึกหรือความเชื่อ ซึ่งส่วนใหญ่ใช้ตัดสินว่า พนักงานรับรู้สภาวะแวดล้อมของพวกเขายังไร และผูกพันกับการกระทำของพวกเขา หรือมีแนวโน้มของการกระทำอย่างไร และสุดท้ายมีพฤติกรรมอย่างไร

กิบสัน (Gibson 2000 : 102) ให้ความหมายของทัศนคติไว้ว่า ทัศนคติ คือ ตัวตัดสินพฤติกรรม เป็นความรู้สึกเชิงบวกหรือเชิงลบ เป็นสภาวะจิตใจในการพร้อมที่จะส่งผลกระทบต่อ การตอบสนองของบุคคลนั้น ๆ ต่อบุคคลอื่น ๆ ต่อวัตถุหรือต่อสถานการณ์ โดยที่ทัศนคตินี้สามารถเรียนรู้หรือจัดการได้โดยใช้ประสบการณ์

เชอร์เมอร์ฮอร์น (Schermerhorn 2000 : 75) ให้ความหมายของทัศนคติไว้ว่า ทัศนคติ คือ การวางแนวความคิด ความรู้สึก ให้ตอบสนองในเชิงบวกหรือเชิงลบต่อคนหรือต่อสิ่งของ ในสภาวะแวดล้อมของบุคคลนั้นๆ และทัศนคตินั้นสามารถที่จะรู้หรือถูกตีความได้จากสิ่งที่คนพูด

ออกมาอย่างไม่เป็นทางการ หรือจากการสำรวจที่เป็นทางการ หรือจากพฤติกรรมของบุคคล เหล่านั้น

ฮอร์นบาย (Hornby 2005 : 85) “Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English” ให้ความหมายของทัศนคติไว้ว่า ทัศนคติ คือ วิธีทางที่คุณคิดหรือรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือคนใดคนหนึ่ง และวิธีทางที่คุณประพฤติต่อใครหรือคนใดคนหนึ่ง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า คุณคิด หรือรู้สึกอย่างไร

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น อาจสรุปได้ว่า ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึก ความคิด หรือความเชื่อ และแนวโน้มที่จะแสดงออกซึ่งพฤติกรรมของบุคคล เป็นปฏิกิริยาโต้ตอบ โดยการประมาณค่าว่าชอบหรือไม่ชอบ ที่จะส่งผลกระทบต่อการตอบสนองของบุคคลในเชิงบวกหรือเชิงลบต่อบุคคล สิ่งของ และสถานการณ์ ในสภาวะแวดล้อมของบุคคลนั้น ๆ โดยที่ทัศนคตินี้ สามารถเรียนรู้ หรือจัดการได้โดยใช้ประสบการณ์ และทัศนคตินั้นสามารถที่จะรู้ หรือถูกตีความได้จากสิ่งที่คนพูดออกมาอย่างไม่เป็นทางการ หรือจากการสำรวจที่เป็นทางการ หรือจากพฤติกรรมของบุคคล เหล่านั้น

ลักษณะของทัศนคติ ได้มีนักจิตวิทยาได้ศึกษาในความหมายที่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงกล่าวถึงลักษณะรวม ๆ ของทัศนคติที่ทำให้เกิดความเข้าใจทัศนคติให้ดีขึ้น (ศักดิ์ไทย 2545: 138) ซึ่งลักษณะของทัศนคติ สรุปได้ดังนี้

1. ทัศนคติเป็นสิ่งที่เรียนรู้ได้
2. ทัศนคติดีมีลักษณะที่คงทนถาวรยาวนานพอสมควร
3. ทัศนคติดีมีลักษณะของการประเมินค่าอยู่ในตัว คือ บอกลักษณะดี – ไม่ดี ชอบ – ไม่ชอบ เป็นต้น

4. ทัศนคติทำให้บุคคลที่เป็นเจ้าของพร้อมที่จะตอบสนองต่อที่หมายของทัศนคติ

5. ทัศนคติบอกถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับบุคคล บุคคลกับสิ่งของและบุคคล

กับสถานการณ์ นั่นคือ ทัศนคดีย่อมมีที่หมายนั่นเอง

ชาร์อน และ ซอล (Sharon and Saul 1996 : 370) กล่าวว่า ทัศนคติ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1. องค์ประกอบด้าน ความรู้ ความเข้าใจ (Cognitive Component) หมายถึง ความเชื่อเชิงการประเมินเป้าหมาย โดยอยู่บนพื้นฐานของความเชื่อ จินตนาการ และการจำ
2. องค์ประกอบด้านอารมณ์ ความรู้สึก (Affective Component) หมายถึง ความรู้สึกในทางบวก หรือลบ หรือทั้งบวก และลบต่อเป้าหมาย
3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) หมายถึง แนวโน้มของ

พฤติกรรม หรือ แนวโน้มของการแสดงออกต่อเป้าหมาย

กิ๊บสัน (Gibson 2000 : 103) กล่าวว่า ทักษะคือ เป็นส่วนที่ยึดติดแน่นกับบุคลิกภาพของบุคคลเรา ซึ่งบุคคลเราจะมีทักษะที่เป็น โครงสร้างอยู่แล้ว ทางด้านความรู้สึก ความเชื่อ อันใดอันหนึ่ง โดยที่องค์ประกอบนี้จะมีความสัมพันธ์ซึ่งกัน และกัน ซึ่งหมายความว่า การเปลี่ยนแปลงในองค์ประกอบหนึ่งทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในอีกองค์ประกอบหนึ่ง ซึ่งทักษะคือ 3 องค์ประกอบ มีดังนี้

1. ความรู้สึก (Affective) องค์ประกอบด้านอารมณ์หรือความรู้สึก ของทักษะคือ คือ การได้รับการถ่ายทอด การเรียนรู้มาจากพ่อ แม่ ครู หรือกลุ่มของเพื่อน ๆ

2. ความรู้ ความเข้าใจ (Cognitive) องค์ประกอบด้านความรู้ ความเข้าใจของทักษะคือ จะประกอบด้วย การรับรู้ของบุคคล ความคิดเห็น และความเชื่อของบุคคล หมายถึง กระบวนการคิด ซึ่งเน้นไปที่การใช้เหตุผล และตรรกะ องค์ประกอบที่สำคัญของความรู้ ความเข้าใจ คือ ความเชื่อในการประเมินผลหรือความเชื่อที่ถูกประเมินผลไว้แล้วโดยตัวเองประเมิน ซึ่งความเชื่อเหล่านี้จะแสดงออกมาจากความประทับใจในการชอบหรือไม่ชอบ ซึ่งบุคคลเหล่านั้นรู้สึกต่อสิ่งของ หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

3. พฤติกรรม (Behavioral) องค์ประกอบด้านความรู้ ความเข้าใจของทักษะคือ จะหมายถึง แนวโน้มหรือความตั้งใจ (intention) ของคนที่จะแสดงบางสิ่งบางอย่างหรือที่จะกระทำ (ประพฤติ) บางสิ่งบางอย่างต่อคนใดคนหนึ่ง สิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในทางใดทางหนึ่ง เช่น เป็นมิตร ให้ความอบอุ่น ก้าวร้าว เป็นศัตรู เป็นต้น โดยที่ความตั้งใจนี้อาจจะถูกวัด หรือประเมินออกมาได้จากการพิจารณาองค์ประกอบทางด้านพฤติกรรมของทักษะคือ

เชอร์เมอร์ฮอร์น (Schermerhorn 2000 : 76) กล่าวว่า ทักษะคือ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ

ดังนี้

1. องค์ประกอบด้าน ความรู้ ความเข้าใจ (Cognitive Component) คือ ทักษะคือที่จะสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อ ความคิดเห็น ความรู้ และข้อมูลที่บุคคลคนหนึ่งมี ซึ่งความเชื่อ จะแสดงให้เห็นถึงความคิดของคน หรือสิ่งของ และข้อสรุปที่บุคคลได้มีต่อบุคคลหรือสิ่งของนั้นๆ เช่น งานของฉันขาดความรับผิดชอบ เป็นต้น

2. องค์ประกอบด้านอารมณ์ ความรู้สึก (Affective Component) คือ ความรู้สึกเฉพาะอย่างซึ่งเกี่ยวข้องกับผลกระทบส่วนบุคคล ซึ่งได้จากสิ่งเร้าหรือสิ่งที่เกิดก่อนทำให้เกิดทัศนคตินั้นๆ เช่น ฉันไม่ชอบงานของฉัน เป็นต้น

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) คือ ความตั้งใจที่จะประพฤติในทางใดทางหนึ่ง โดยมีรากฐานมาจากความรู้สึกเฉพะเจาะจงของบุคคล หรือทัศนคติของบุคคล เช่น ฉันกำลังไปทำงานของฉัน เป็นต้น

คาทซ (Katz, อ้างถึงใน Loudon and Bitta 1993 : 425) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของทัศนคติที่สำคัญ 4 ประการ ดังนี้

1. หน้าที่ในการปรับตัว (Adjustment function) ทัศนคติช่วยให้เราปรับตัวเข้าหาสิ่งที่ทำให้ได้รับความพึงพอใจหรือได้รางวัลขณะเดียวกันก็หลีกเลี่ยงต่อสิ่งที่ไม่ปรารถนา ไม่พอใจหรือให้โทษ นั่นคือยึดแนวทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองมากที่สุด และหลีกเลี่ยงสิ่งที่เป็นโทษให้น้อยที่สุด ซึ่งช่วยในการปรับตัวของแต่ละบุคคลให้เข้ากับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เพื่อให้บุคคลเหล่านั้นเกิดความพอใจ คือ เมื่อเราเคยมีประสบการณ์ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งมาก่อน และเราได้ประสบกับสิ่งนั้นอีก เราจะพัฒนาการตอบสนองของเราในทิศทางที่เราต้องการ

2. หน้าที่ในการป้องกันตน (Ego – defensive function) ทัศนคติช่วยปกป้องภาพลักษณ์แห่งตน (ego or self image) ต่อความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ และแสดงออกมาเป็นกลไกที่ป้องกันตนเอง ใช้ในการปกป้องตัวเอง โดยการสร้างความนิยมนับถือตนเอง หลีกเลี่ยงจากสิ่งที่ไม่พอใจ หรือสร้างทัศนคติขึ้นมาเพื่อรักษาหน้า

3. หน้าที่ในการแสดงออกของค่านิยม (Value expressive function) ในขณะที่ทัศนคติที่ปกป้องตนเอง ได้สร้างขึ้นมาเพื่อปกป้องภาพลักษณ์ของตนเอง หรือเพื่อปิดบังทัศนคติที่แท้จริงไม่ให้ปรากฏ แต่ทัศนคติที่ทำหน้าที่แสดงออกถึงค่านิยมจะพยายามแสดงลักษณะที่แท้จริงของตนเองทำหน้าที่ให้บุคคลแสดงค่านิยมของตนเอง เป็นการแสดงออกทางทัศนคติที่จะสร้างความพอใจให้กับบุคคลที่แสดงทัศนคตินั้นออกมา เพราะเป็นการแสดงค่านิยมพื้นฐานที่แต่ละบุคคลพอใจ

4. หน้าที่ในการแสดงออกถึงความรู้ (Knowledge function) มนุษย์ต้องการเกี่ยวข้องกับวัตถุต่าง ๆ รอบข้าง ดังนั้น จึงต้องแสวงหาความมั่นคง ความหมาย ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งเหล่านั้น ทัศนคติจะเป็นสิ่งที่ใช้ประเมิน และทำความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม และเป็นมาตรฐานเพื่อเปรียบเทียบ หรือเป็นขอบเขตแนวทางสำหรับอ้างอิงเพื่อหาทางเข้าใจ ให้สามารถเข้าใจโลกและสิ่งแวดล้อมได้ง่ายๆขึ้น เพราะคนเราได้รับรู้แล้วครั้งหนึ่งก็จะเก็บประสบการณ์เหล่านั้น ๆ ไว้เป็นส่วน ๆ เมื่อเจอสิ่งใหม่จะนำประสบการณ์ที่มีอยู่เดิมมาเป็นกรอบอ้างอิงว่าสิ่งใดควรรับรู้ สิ่งใดควรหลีกเลี่ยง ซึ่งทัศนคติช่วยให้คนเราเข้าใจสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ รอบตัวเรา โดยเราสามารถตีความ หรือประเมินค่าสิ่งที่อยู่รอบตัวเราได้

อย่างไรก็ตามทัศนคติของบุคคลอาจไม่สอดคล้องกับพฤติกรรมของบุคคลที่ได้แสดงออกมาเสมอไป เนื่องจากทัศนคติประกอบด้วยองค์ประกอบหลายด้าน กล่าวคือ การที่บุคคลมีความรู้สึกไม่ชอบสิ่งใดสิ่งหนึ่งไม่ได้หมายความว่าบุคคลจะแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกัน เช่น บุคคลอาจมีความรู้สึกว่าเป็นสิ่งไม่ดี มีแต่โทษ แต่บุคคลกลับมีพฤติกรรมการสูบบุหรี่ได้ ทั้งนี้เพราะทัศนคติต่อสิ่งของ หรือบุคคลอาจไม่ตรงกับทัศนคติต่อพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งของ หรือบุคคลนั้นเสมอไป นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่น ๆ นอกเหนือจากทัศนคติของบุคคลที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลได้ ได้แก่ บรรทัดฐานทางสังคม หรืออิทธิพลของสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เช่น บุคคลที่มีพฤติกรรมการสูบบุหรี่อาจไม่สูบบุหรี่ในสถานที่ที่ห้ามสูบบุหรี่เพราะมีความกลัวว่าจะถูกลงโทษ

ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคลจะประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นปัจจัยภายใน ได้แก่ ทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยมของบุคคลเกี่ยวกับพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง และส่วนที่เป็นปัจจัยภายนอก ได้แก่ บรรทัดฐานทางสังคมเกี่ยวกับพฤติกรรมนั้น ซึ่งทั้ง 2 ส่วนจะมีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรม ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมา

ดังที่ได้กล่าวแล้วว่า ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคลสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน คือ ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ดังนั้นเมื่อนำมาประกอบในการศึกษาพฤติกรรม การสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง จึงสามารถอธิบายได้ว่าการศึกษาหญิงจะมีพฤติกรรม การสูบบุหรี่หรือไม่นั้น ปัจจัยที่จะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมดังกล่าว คือ ปัจจัยภายใน ได้แก่ ทัศนคติของนักศึกษาหญิงต่อการสูบบุหรี่ ซึ่งเป็นการอธิบายว่าทัศนคติของนักศึกษาหญิงต่อการสูบบุหรี่มีอิทธิพลต่อการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง และการที่นักศึกษาหญิงมีทัศนคติอย่างไรอย่างหนึ่งต่อการสูบบุหรี่ คือ เห็นด้วย หรือ ไม่เห็นด้วยต่อการสูบบุหรี่นั้น ก็สามารถที่จะชี้ให้เห็นถึงความตั้งใจที่จะสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิงได้ และจะนำไปสู่การมีพฤติกรรมการสูบบุหรี่หรือไม่สูบบุหรี่ต่อไปได้ เนื่องจากการที่นักศึกษาหญิงมีทัศนคติต่อการสูบบุหรี่อย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว พฤติกรรมที่แสดงออกก็มักจะมีความสอดคล้องกับทัศนคติต่อพฤติกรรมนั้นๆด้วย และการมีพฤติกรรมการสูบบุหรี่ก็มักจะสามารชี้ให้เห็นว่า นักศึกษาหญิงน่าจะมีความตั้งใจที่จะสูบบุหรี่ จึงได้มีการแสดงพฤติกรรมการสูบบุหรี่นั่นเอง

6. แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อวัยรุ่นในการสูบบุหรี่

พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง วิทยาลัยนานาชาติ มหาลัษศิลาปร นั้นเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดย สุริยเดว ทรีปาตี และ สมเกียรติ วัฒนศิริชัยกุล (2550 : 251) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัยรุ่น ก็ถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญต่อการตัดสินใจจะให้นักศึกษาหญิงนั้นจะเลือกสูบบุหรี่ หรือไม่สูบบุหรี่ ซึ่งทั้งหมดนั้นมีปัจจัยดังต่อไปนี้ คือ

1. ลักษณะของตนเอง

ความรู้สึกคุณค่าในตนเองต่ำผลการเรียนไม่ดี พฤติกรรมเกรง เครียดซึมเศร้า ขาดทักษะในการคบเพื่อน ทักษะในการปฏิเสธ นอกจากนี้การเข้าสู่วัยรุ่นเร็วในผู้หญิงและการเข้าสู่วัยรุ่นช้ามากในผู้ชาย และความอยากรู้อยากเห็นอยากลอง เป็นต้น

2. ลักษณะเพื่อน

กลุ่มเพื่อนที่คบด้วยส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการสูบบุหรี่ เพื่อนที่คบมีบุคลิกลักษณะเท่ เพื่อนฝูงมาก เป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อน แต่มีพฤติกรรมการสูบบุหรี่ จะมีอิทธิพลต่อการโน้มน้าวเพื่อนรอบข้างให้สูบบุหรี่ เพื่อสนิทมีพฤติกรรมเสี่ยง เช่น การสูบบุหรี่ เพื่อนขาดกิจกรรมการมีส่วนร่วมในโรงเรียน เช่น ชมรมต่าง ๆ หรือการบำเพ็ญ ประโยชน์ เป็นต้น

3. ลักษณะโรงเรียนหรือชุมชน

บรรยากาศหรือสิ่งแวดล้อมในรั้วโรงเรียน ที่เอื้อต่อการสูบบุหรี่ เช่น ห้องน้ำในมุมอับหรือห้องต่างๆ ที่ขาดการดูแลเอาใจใส่จากครู ครูเป็นแบบอย่างที่ไม่ดี เช่น ดินบุหรี่ และสูบบุหรี่ให้นักเรียนเห็น ชุมชนแวดล้อมโรงเรียน มีพฤติกรรมเสี่ยง เช่น ร้านจำหน่าย ผู้คนที่สูบบุหรี่ดื่มเหล้า เป็นต้น

4. ลักษณะพ่อแม่

พ่อแม่ที่ปกครองแบบเผด็จการ ไม่รับฟังความคิดเห็น หรือพ่อแม่เป็นตัวอย่างที่ไม่ดี เช่น สูบบุหรี่ ดื่มแอลกอฮอล์ พ่อแม่หย่าร้าง ทะเลาะวิวาท ขาดการเป็นที่พึ่ง ไม่มีเวลา เป็นต้น

7. ผลงานวิจัยและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

สมฤดี มอบนรินทร์ (2531) ได้ทำการศึกษาถึงระดับความวิตกกังวลของการสูบบุหรี่ของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตร (ปวช.) ในอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา พบว่า มีอัตราการสูบบุหรี่ร้อยละ 31.1 โดยปัจจัยที่มีผลต่อการสูบบุหรี่คือบุคคลในครอบครัวที่สูบบุหรี่ เพื่อนที่โรงเรียนสูบบุหรี่ อาชีพของบิดามารดา รายได้ประจำเดือน รวมทั้งที่พักอาศัย

อรทัย ลิ้มตระกูล (2534) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมเกี่ยวกับการสูบบุหรี่และพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ในมหาวิทยาลัยขอนแก่นพบว่าในภาพรวมแล้ว กลุ่มตัวอย่างไม่ได้ให้คุณค่าแก่การสูบบุหรี่หรือแก่ผู้สูบบุหรี่ ไม่ว่าจะพิจารณาในด้านใด ผู้สูบบุหรี่ในปัจจุบัน มีค่านิยมบวกเกี่ยวกับการสูบบุหรี่สูงกว่าผู้ที่ไม่ได้สูบบุหรี่ ปัจจัยอื่นๆ ที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับค่านิยมเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ ได้แก่ เพศ อายุ ชั้นปี การศึกษา เกรดเฉลี่ย รายรับต่อเดือน การพักอาศัย การสูบบุหรี่ของคนในครอบครัว และการสูบบุหรี่ของเพื่อนสนิท

ประภาสีย์ สุขทรศนีย์ (2536) ได้ทำการศึกษาลักษณะการใช้และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการใช้สารเสพติดของวัยรุ่น โดยนำทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่างและการเรียนรู้ทางสังคมมาใช้เป็นกรอบในการศึกษา พบว่า การใช้แนวคิดดังกล่าวสามารถที่จะอธิบายปัจจัยที่ทำให้วัยรุ่นใช้สารเสพติดได้ ได้แก่ ความยึดมั่นต่อการกระทำที่สังคมยอมรับ การคบเพื่อนที่ใช้สารเสพติด และความผูกพันกับทางโรงเรียน โดยปัจจัยทั้ง 3 ตัวนี้สามารถร่วมอธิบายค่าความแปรปรวนของการใช้สารเสพติดได้ร้อยละ 44.99

นิพนธ์ กุลนิตย์ (2538) ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเริ่มสูบบุหรี่ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งทำการศึกษาโดยจำแนกปัจจัยตามกลุ่มต่างๆ คือ กลุ่มปัจจัยเชิงจิตวิทยา กลุ่มปัจจัยเชิงสังคมและสภาพแวดล้อม กลุ่มปัจจัยเชิงธุรกิจ กลุ่มปัจจัยเชิงนโยบายของรัฐ และกลุ่มปัจจัยเชิงสุขภาพ พบว่ากลุ่มปัจจัยที่มีผลต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเชียงใหม่ตามลำดับความสำคัญมากที่สุดมีดังนี้ ภายในปัจจัยเชิงนโยบายของรัฐที่มีผลต่อการเริ่มสูบบุหรี่ที่สำคัญที่สุดคือ บุหรี่ถือเป็นยาเสพติดที่ไม่ผิดกฎหมาย ภายในปัจจัยเชิงสุขภาพที่มีผลต่อการเริ่มสูบบุหรี่ที่สำคัญที่สุดคือ ไม่ทราบว่าทำให้เกิดถุงลมโป่งพอง และไม่ทราบว่าทำให้เกิดโรคความดันโลหิตสูง ภายในปัจจัยเชิงสังคมและสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเริ่มสูบบุหรี่ของนักเรียนมากที่สุดคือ การซื้อหาได้ง่าย และภายในปัจจัยเชิงจิตวิทยาที่มีผลต่อการเริ่มสูบบุหรี่ของนักเรียนมากที่สุด คือ อยากลองและความอยากรู้ อยากเห็น

ยุวลักษณ์ ชันอาสา (2541) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสูบและไม่สูบบุหรี่ของนักเรียนหญิงมัธยมศึกษาตอนปลาย และประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในเขตกรุงเทพฯ ฯ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้หญิงที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และประกาศนียบัตรวิชาชีพ จำนวน 1,630 คน พบว่า นักเรียนหญิงกลุ่มตัวอย่างสูบบุหรี่ ร้อยละ 4.90 การวิเคราะห์จำแนกประเภทแบบขั้นตอน พบว่า ปัจจัยที่สามารถอธิบายความแตกต่างระหว่างกลุ่มได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 จำนวน 7 ปัจจัย ตามลำดับความสำคัญ ได้แก่ อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน ทักษะคิดต่อการสูบบุหรี่ ความเชื่ออำนาจภายในเองเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ ค่าใช้จ่ายที่ได้รับ ความเชื่ออำนาจกฎหมายเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ ค่านิยมเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ และความดึงดูดใจของผลิตภัณฑ์บุหรี่ ปัจจัยทั้ง 7 ข้อ สามารถทำนายพฤติกรรมการสูบและไม่สูบบุหรี่ของนักเรียนหญิง ได้ร้อยละ 83.90 โดยนักเรียนที่มีอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนสูง มีทักษะคิดต่อการสูบบุหรี่ในเชิงบวก มีเงินค่าใช้จ่ายที่ได้รับสูง มีค่านิยมเกี่ยวกับการสูบบุหรี่สูง และเห็นผลิตภัณฑ์บุหรี่ที่มีความน่าสนใจ เป็นกลุ่มที่มีแนวโน้มจะสูบบุหรี่ ส่วนนักเรียนหญิงที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนเกี่ยวกับการสูบบุหรี่สูง และมีความเชื่ออำนาจกฎหมายเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ เป็นกลุ่มที่มีแนวโน้มจะไม่สูบบุหรี่

ใจชื่น ตะเกาพงษ์ (2550) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวันพบว่า นักเรียนในช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน มีพฤติกรรมการสูบบุหรี่ในระดับสูง และเพศ ระดับชั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายได้ที่ได้จากผู้ปกครอง ความรู้เกี่ยวกับโทษของการสูบบุหรี่ และค่านิยมเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ มีผลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่

บอทวิน และ คณะ (Botvin 1994) ได้ศึกษาถึงสาเหตุของการสูบบุหรี่ในวัยรุ่นในอเมริกา โดยทำการศึกษาในเด็กนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในระดับ 7 จำนวน 757 คน ผลการศึกษาพบว่า เพื่อนและกลุ่มหรือพวกเดียวกันเป็นปัจจัยทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนที่สำคัญที่สุด ปัจจัยทางด้านจิตใจซึ่งประกอบด้วย ความรู้สึกสิ้นหวัง ท้อแท้ในความสามารถของตน ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง มีความสัมพันธ์กับการเพิ่มโอกาสในการสูบบุหรี่ พบว่า การสูบบุหรี่ของวัยรุ่นในอดีตมีอัตราเสี่ยง 3.0 เท่า ถ้าเพื่อนมากกว่าร้อยละ 50 ขึ้นไปสูบบุหรี่ และมีอัตราเสี่ยง 2.6 เท่า ถ้าพวกเดียวกันสูบบุหรี่มากกว่าร้อยละ 50 และพบว่าการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นในปัจจุบันนั้นมีอิทธิพลมาจากเพื่อนเช่นเดียวกัน พบว่า อัตราเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่ในปัจจุบันมีถึง 19.6 เท่า ถ้าเพื่อนมากกว่าร้อยละ 50 สูบบุหรี่ และมีอัตราเสี่ยง 7.7 เท่า ถ้าผู้ปกครองมีทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ในเชิงบวก ส่วนแนวโน้มในการสูบบุหรี่ในอนาคตภายใน 1 ปี ข้างหน้า พบว่ามีอิทธิพลจากสังคมและเพื่อนค่อนข้างมาก โดยพบอัตราเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่ในอนาคต 20 เท่า ถ้าเพื่อนมีทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ในเชิงบวกและมีอัตราเสี่ยง 3.1 เท่า ถ้ามีเพื่อนสูบบุหรี่และ 3.2 เท่า ถ้ามีเพื่อนมากกว่าร้อยละ 50 สูบบุหรี่ นอกจากนี้ถ้ามีพวกเดียวกันสูบบุหรี่จะมีอัตราเสี่ยง 2.8 เท่า และเพิ่มเป็น 3.0 เท่า ถ้าพวกเดียวกันสูบบุหรี่มากกว่าร้อยละ 50

ดังนั้นจากการศึกษาของบอทวิน และ คณะ (Botvin 1994) แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นในปัจจุบันและอนาคต ได้แก่ โครงสร้างครอบครัว เพื่อนและกลุ่มหรือพวกเดียวกัน สำหรับเพื่อนและกลุ่มหรือพวกเดียวกันเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นมากที่สุด ส่วนการเลียนแบบหรือผู้ใหญ่ไม่ได้เป็นปัจจัยส่งเสริมให้วัยรุ่นสูบบุหรี่ แต่อย่างไรก็ตามจากการศึกษานี้พบว่า ทัศนคติของผู้ปกครองต่อการสูบบุหรี่เชิงบวก และแรงสนับสนุนทางสังคมจากครู จะมีอิทธิพลต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียน

ชาร์ตัน และ ไวล์ (Charlton and While 1994) ได้ศึกษาถึงการกำหนดนโยบายของการสูบบุหรี่ในโรงเรียนที่มีนักเรียนอายุตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป และการสูบบุหรี่ในอังกฤษและเวลส์โดยใช้แบบสอบถามทางไปรษณีย์ สํารวจทั้งนักเรียนและผู้บริหารของโรงเรียนทั้งในโรงเรียนและวิทยาลัยใหญ่ ในปี 1990 ผลการศึกษาพบว่าร้อยละ 37 ของผู้บริหารของโรงเรียนและวิทยาลัยเขียนนโยบายและระเบียบการสูบบุหรี่ไว้ในโรงเรียน และวิทยาลัยของตนร้อยละ 97 ของผู้บริหารใน

โรงเรียนอนุญาตให้บุคลากรของตนสูบบุหรี่ได้ แต่ต้องไม่สูบบุหรี่ต่อหน้านักเรียน โดยภาพรวมแล้วมีนักเรียนจำนวนน้อยที่สูบบุหรี่ นโยบายการสูบบุหรี่มีความสัมพันธ์ต่อการสูบบุหรี่ลดลงของนักเรียน โดยพบว่า เมื่อย้ายบุคลากรที่สูบบุหรี่ออกจากโรงเรียนหรือวิทยาลัย พบว่าสามารถลดอัตราเสี่ยงของนักเรียนในวิทยาลัยได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับการลดอัตราการสูบบุหรี่ของนักเรียนในโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นักเรียนที่ได้รับอนุญาตให้สูบบุหรี่ได้ จะสูบบุหรี่ประมาณ 17 มวนต่อสัปดาห์ในโรงเรียน และ 17 มวนต่อสัปดาห์นอกโรงเรียน รวมทั้งหมดประมาณสัปดาห์ละ 45 มวน ในขณะที่นักเรียนที่ไม่ได้รับอนุญาตให้สูบบุหรี่จะสูบบุหรี่ประมาณ 7 มวนต่อสัปดาห์ในโรงเรียน และ 18 มวนต่อสัปดาห์นอกโรงเรียน รวมทั้งหมดประมาณสัปดาห์ละ 25 มวน จึงเป็นที่น่าสนใจว่านักเรียนสูบบุหรี่มากกว่า 1 มวนต่อวันในโรงเรียนและจากการสำรวจพบว่าร้อยละ 69 ของนักเรียนเห็นว่าควรอนุญาตให้สูบบุหรี่ในโรงเรียนและร้อยละ 31 เห็นว่าไม่ควรอนุญาตให้สูบบุหรี่ในโรงเรียน จากการทดสอบสมการถดถอย พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียน ได้แก่ นโยบายการสูบบุหรี่ บิคารมารดา พี่ชาย น้องชาย และเพื่อนสนิท

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุการสูบบุหรี่และความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆเกี่ยวกับการสูบบุหรี่และพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียน นักศึกษานั้น โดยสรุปแล้วพบว่า สาเหตุหรือปัจจัยหลักสำคัญที่ทำให้เกิดการสูบบุหรี่ คือ เกิดจากปัจจัยด้านตัวผู้สูบบุหรี่เอง เช่น การอยากลอง เจตคติต่อการสูบบุหรี่ ความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ เป็นต้น ปัจจัยด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว เช่น อาชีพของบิดามารดา รายได้ต่อเดือนของครอบครัว เป็นต้น และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม เช่น นโยบายหรือกฎหมายเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ การมีเพื่อนสูบบุหรี่ มีบุคคลในครอบครัวสูบบุหรี่ มีครูอาจารย์สูบบุหรี่ สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดพฤติกรรมการสูบบุหรี่

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่องพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผู้ศึกษาได้อธิบายถึงระเบียบวิธีวิจัยในประเด็นที่ศึกษา ดังนั้น เพื่อให้ได้ข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลที่ต้องการ และมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การศึกษาที่กำหนดไว้ ผู้ศึกษาได้กำหนดวิธีระเบียบวิธีวิจัยไว้ ดังนี้

การออกแบบงานวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) คือ เป็นการศึกษา ข้อมูลจากเอกสาร สิ่งพิมพ์ วารสาร งานวิจัย ทั้งที่เป็นแนวคิดเกี่ยวกับความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับบุหรี่ พฤติกรรมการสูบบุหรี่ พฤติกรรมการเบี่ยงเบน การคบหาสมาคมที่แตกต่าง ความสอดคล้อง ระหว่างทัศนคติกับพฤติกรรม และปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อวัยรุ่นในการสูบบุหรี่ ซึ่งเป็นไปตาม วัตถุประสงค์ในการศึกษาที่กำหนดไว้ ดังนั้นเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว จึงต้องมีการ สัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) นักศึกษาหญิง ชั้นปีที่ 1 สาขาการจัดการ โรงแรม วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อให้ให้นักศึกษาหญิงได้สะท้อนความคิดเห็นของตนเอง ผ่านการศึกษาค้นคว้า

หลักเกณฑ์การเลือกพื้นที่ในการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษามุ่งเน้นศึกษาในวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร เนื่องจากมหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งในประเทศไทย ผลิตบัณฑิตในสาขาต่าง ๆ มากมาย อันเป็นบุคลากรที่สำคัญของประเทศชาติ และมีประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีของประชาชนในประเทศไทย โดยเฉพาะนักเรียนไทย ดังนั้นผู้ศึกษาจึง เลือкмหาวิทยาลัยศิลปากรเป็นพื้นที่ศึกษา อีกทั้งเลือกวิทยาลัยนานาชาติ เนื่องจากวิทยาลัย นานาชาติมีการเรียนการสอนแบบภาคีสองภาษา และมีค่าใช้จ่ายสูงมาก นักศึกษาส่วนใหญ่ใน วิทยาลัยนานาชาติจึงต้องมีพื้นฐานทางครอบครัวที่มีฐานะ มีกำลังทรัพย์ที่สามารถซื้อของตาม ที่ตน ต้องการอย่างรวดเร็ว รวมถึงการตอบสนองพฤติกรรมของตนเองที่ถูกหรือผิดตามปกติสถาน(Norm)

ที่สังคมได้กำหนดไว้ ประกอบกับนักศึกษาหญิงวิทยาลัยนานาชาติมีพฤติกรรมการสูบบุหรี่เพิ่มมากขึ้นจนสามารถพบเห็นได้ง่าย เพราะเหตุเหล่านี้ผู้ศึกษาจึงเลือกศึกษาวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อศึกษาพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง

หลักเกณฑ์ในการกำหนดลักษณะประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ผู้ศึกษาได้เลือกศึกษาเฉพาะนักศึกษาหญิง วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร เนื่องจาก นักศึกษาหญิงในปัจจุบันมีพฤติกรรมการสูบบุหรี่กันมากขึ้น ซึ่งเป็นการเลียนแบบทางค่านิยม และมีการคาดว่า เพศหญิง หรือนักศึกษาที่เป็นเพศหญิง จะมีพฤติกรรมการสูบบุหรี่เพิ่มมากขึ้น ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาจึงได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการกำหนดลักษณะของกลุ่มประชากร ไว้ดังนี้

1. ต้องเป็นนักศึกษาหญิง วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร เท่านั้น
2. ต้องเป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 สาขาการจัดการโรงแรม โดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling (SRS))
3. ต้องเป็นผู้ที่บริโภคบุหรี่ไม่น้อยกว่า 1 ปี

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าว พบว่า มีนักศึกษาหญิง ชั้นปีที่ 1 สาขาการจัดการโรงแรมที่ผ่านหลักเกณฑ์ที่กำหนดจำนวน 15 ราย จากจำนวนนักศึกษาหญิง 73 ราย และทั้ง 15 รายดังกล่าวตรงตามหลักเกณฑ์ที่ผู้ศึกษาได้กำหนดไว้และมีความประสงค์จะให้ข้อมูลในเชิงลึกแก่ผู้ศึกษา

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ใช้การสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเริ่มจากการเลือกมหาวิทยาลัยศิลปากร การเลือกวิทยาลัยนานาชาติ และการเลือกนักศึกษาหญิงชั้นปีที่ 1 สาขาการจัดการ โรงแรม ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงขั้นตอนการเลือกประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ขั้นที่	หน่วยในการเลือก	เทคนิคการสุ่ม
1	เลือกมหาวิทยาลัยศิลปากร	เจาะจง
2	เลือกคณะวิทยาลัยนานาชาติ	เจาะจง
3	เลือกนักศึกษาหญิง ชั้นปีที่ 1 สาขาการจัดการโรงแรม	การสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย
4	เลือกนักศึกษาหญิงที่บริโภคบุหรี่ไม่น้อยกว่า 1 ปี	เจาะจง

* **หมายเหตุ** ในคณะวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร ระดับปริญญาบัณฑิต ประกอบด้วย 2 สาขา คือ สาขาการจัดการโรงแรม สาขาการออกแบบมัลติมีเดีย ดังนั้นเพื่อเป็นการสร้างโอกาสที่เท่ากันในการเลือกศึกษา ผู้ศึกษาจึงเลือกเทคนิคการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย โดยการเขียนชื่อทั้ง 2 สาขาใส่ไว้ในภาชนะ และผู้ศึกษาทำการสุ่มขึ้นมาปรากฏว่าได้สาขาการจัดการโรงแรม

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ นักศึกษาหญิง ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 15 คน ที่มีพฤติกรรมการสูบบุหรี่มาไม่น้อยกว่า 1 ปี ซึ่งได้จากการสอบถามเบื้องต้นแก่นักศึกษาหญิงชั้นปีที่ 1 สาขาการจัดการโรงแรมแล้ว และได้รับอนุญาตในการให้สัมภาษณ์ และสามารถให้ข้อมูลได้ (Key Informants) เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษาคั้งนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้มีกระบวนการในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 แหล่ง ดังนี้ คือ

1. แหล่งข้อมูลเชิงเอกสาร (Documentary Research)

ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าและเก็บรวบรวมข้อมูล จากข้อมูลเอกสาร เช่น บทความ ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งที่เป็นภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ที่ศึกษาประเด็นเกี่ยวกับ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับบุหรี่ พฤติกรรมการสูบบุหรี่ พฤติกรรมการเบียงเบน การคบหาสมาคมที่แตกต่าง ความสอดคล้องระหว่างทัศนคติกับพฤติกรรม และปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อวัยรุ่นในการสูบบุหรี่ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูล และรวบรวมข้อมูล อันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาคั้งนี้

2. แหล่งข้อมูลภาคสนาม (Field Research)

ในการเก็บข้อมูลภาคสนาม ผู้ศึกษาเก็บข้อมูลภาคสนามจากกลุ่มประชากรนักศึกษาหญิง วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร ชั้นปีการศึกษาที่ 1 ด้วยการสังเกต แจกสอบถามเบื้องต้น และสัมภาษณ์ในเรื่องสาเหตุแวดล้อมที่มีผลต่อการตัดสินใจสูบบุหรี่ พฤติกรรมการสูบบุหรี่ กระบวนการแลกเปลี่ยนความรู้ในกลุ่มเพื่อน และร่วมกันหาแนวทางที่เหมาะสมในการลดพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง โดยมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ การสัมภาษณ์ (Interview) ผู้ศึกษาจะใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยจะสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 15 คน ซึ่งจะได้รับอนุญาตจากผู้ให้ข้อมูลทุกครั้ง เพื่อให้สิทธิ์ส่วนบุคคลกับผู้ให้ข้อมูล พร้อมทั้งใช้ชื่อนามสมมุติแทนผู้ให้ข้อมูลหลัก และมีระยะเวลาในการสัมภาษณ์ประมาณ 1 ชั่วโมงต่อผู้ให้ข้อมูลหลัก 1 คน ในประเด็นสาเหตุแวดล้อมที่มีผลต่อการตัดสินใจสูบบุหรี่ พฤติกรรมการ

สูบบุหรี่ กระบวนการแลกเปลี่ยนความรู้ในกลุ่มเพื่อน และร่วมกันหาแนวทางที่เหมาะสมในการลดพฤติกรรมสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง เพื่อให้ครบตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

การออกแบบสัมภาษณ์

ผู้ศึกษาใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi - structured Interview) เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ศึกษาสามารถเตรียมคำถามเพิ่มเติมกว้างๆ ได้โดยเป็นการสอบถามเกี่ยวกับ สถานภาพทางครอบครัว ความเป็นอยู่ รายได้ เป็นต้น เป็นคำถามที่ถามเกี่ยวกับปรากฏการณ์ หรือเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดพฤติกรรมสูบบุหรี่ สาเหตุแวดล้อมที่มีผลต่อการตัดสินใจสูบบุหรี่ กระบวนการแลกเปลี่ยนความรู้ในกลุ่มเพื่อนเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ และร่วมกันหาแนวทางที่เหมาะสมในการลดพฤติกรรมสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง

การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงเอกสาร และข้อมูลภาคสนามด้วยวิธีการต่างๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ผู้ศึกษาจะนำข้อมูลมาจัดหมวดหมู่ และตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้บันทึกไว้เพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับด้านต่างๆ ที่ได้ทำการศึกษา เช่น สถานภาพทางครอบครัว ความเป็นอยู่ รายได้ สาเหตุแวดล้อมที่มีผลต่อการตัดสินใจสูบบุหรี่ พฤติกรรมสูบบุหรี่ กระบวนการแลกเปลี่ยนความรู้ในกลุ่มเพื่อน และร่วมกันหาแนวทางที่เหมาะสมในการลดพฤติกรรมสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง มาอธิบายประกอบและอ้างอิงในการอธิบายเพิ่มเติมข้อมูล แล้วนำเสนอรายงานผลวิจัย ด้วยการเขียนพรรณนาซึ่งในการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ผู้ศึกษาได้เน้นข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นหลักในการวิเคราะห์ ว่านักศึกษาหญิง วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีพฤติกรรมสูบบุหรี่อย่างไร มีสาเหตุใดที่ตัดสินใจสูบบุหรี่ ตลอดจนร่วมกันหาแนวทางที่เหมาะสมในการลดพฤติกรรมสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร

บทที่ 4

วิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร” ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์นักศึกษาหญิง ชั้นปีที่ 1 สาขาการจัดการโรงแรม วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 15 คน ด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายจึงสามารถสรุป และนำเสนอผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์การศึกษาได้เป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สาเหตุแวดล้อมที่มีผลต่อการตัดสินใจสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง ชั้นปีที่ 1 สาขาการจัดการโรงแรม วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง ชั้นปีที่ 1 สาขาการจัดการโรงแรม วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ตอนที่ 3 กระบวนการแลกเปลี่ยนความรู้ในกลุ่มเพื่อนเกี่ยวกับการสูบบุหรี่

ตอนที่ 4 แนวทางที่เหมาะสมในการลดพฤติกรรมสูบบุหรี่ในกลุ่มนักศึกษาหญิง

ตอนที่ 1 สาเหตุแวดล้อมที่มีผลต่อการตัดสินใจสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง ชั้นปีที่ 1 สาขาการจัดการโรงแรม วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร

จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย 15 ราย พบว่า อายุที่เริ่มสูบบุหรี่ และสาเหตุในการสูบบุหรี่ครั้งแรก นำไปสู่สาเหตุแวดล้อมที่มีผลต่อการตัดสินใจสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง ชั้นปีที่ 1 สาขาการจัดการโรงแรม วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. อายุที่เริ่มสูบบุหรี่

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักแก่ผู้ศึกษาจำนวน 15 ราย ซึ่งเป็นนักศึกษาหญิงชั้นปีที่ 1 สาขาการจัดการโรงแรม วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า นักศึกษาหญิงที่เริ่มสูบบุหรี่ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนต้น ซึ่งเป็นช่วงมัธยมศึกษาตอนต้น อายุ 13 – 15 ปี อีกส่วนหนึ่งเริ่มสูบบุหรี่ในช่วงมัธยมศึกษาตอนปลาย อายุ 15 - 19 ปี โดยพบว่าเป็นช่วงก่อนที่จะเข้าศึกษาใน ระดับอุดมศึกษา และเป็นผู้สูบบุหรี่จนติดเป็นนิสัย ต้องสูบเป็นประจำทุกวัน จนไม่สามารถขาดได้ หรือเป็นผู้สูบบุหรี่แต่ไม่ติดไม่รู้สีกว่าขาดไม่ได้ ไม่สูบเป็นประจำทุกวัน แต่จะสูบ

เฉพาะเวลาที่เข้าสังคม อยู่ในกลุ่มเพื่อน หรือไปเที่ยวตามสถานที่ที่เที่ยวกกลางคืน เพื่อความเท่และโก้เท่านั้น ซึ่งการที่คนเราจะแสดงพฤติกรรมใด ๆ ออกมานั้น ย่อมต้องมีเหตุผลหรือสาเหตุที่ทำให้ต้องแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ ออกมา การเริ่มสูบบุหรี่ครั้งแรกจึงต้องมีสาเหตุให้สูบบุหรี่ ซึ่งจะได้กล่าวถึงสาเหตุในการสูบบุหรี่ครั้งแรกต่อไป

2. สาเหตุในการสูบบุหรี่ครั้งแรก

พฤติกรรมในการสูบบุหรี่จะเกิดขึ้นได้ต้องมีสาเหตุแวดล้อมที่มีผลต่อการตัดสินใจสูบบุหรี่ จากการศึกษากลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษาครั้งนี้พบว่า ผู้สูบบุหรี่มีสาเหตุแวดล้อมในการตัดสินใจสูบบุหรี่ ดังนี้

2.1 ความอยากทดลอง เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากความอยากรู้ อยากเห็น อยากทดลอง ซึ่งเป็นสัญชาตญาณอย่างหนึ่งของมนุษย์ เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่เกิดความสงสัยและอยากเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ต้องการแสดงความเก่งกล้าอวดตนให้เพื่อนและเพศตรงข้ามเห็นว่าตนเองสามารถทำได้มีสิทธิเท่าเทียมกัน

...ต้องการทดลอง อยากรู้อย่างไร และเริ่มมีเพื่อนที่สนิทสูบบุหรี่ช่วง ม. 4 และม. 5 ส่วนใหญ่จะเป็นเพื่อนผู้หญิงที่สูบ เลยอยากลองสูบกับเพื่อนบ้าง...

(พอลล่า นามสมมติ 2553)

...อยากจะลอง และเคยไปอยู่ที่เยอรมันมาแล้วไม่มีอะไรทำ ไปเข้าแคมป์กันแล้วเพื่อนมีบุหรี่ไปด้วยก็เลยลอง อยากเท่ก็เลยสูบบ้าง...

(เอมมี นามสมมติ 2553)

ผลงานวิจัยภาคศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา

จากการศึกษา พบว่า ความอยากทดลองเป็นสาเหตุหนึ่งของวัยรุ่นที่ทำให้เกิดพฤติกรรมในการสูบบุหรี่ ซึ่งอาจเกิดจากการขาดความรู้เกี่ยวกับอันตรายของบุหรี่ คิดว่าการสูบบุหรี่ทำให้มีความมั่นใจและมีความเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น สาเหตุนี้เกิดจากตัวของผูสูบบุหรี่เองที่อยากทดลอง ความอยากรู้ อยากเห็น การมีเจตคติหรือค่านิยมที่ผิดเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ การมีเวลาว่างมากเกินไป นอกจากสาเหตุที่เกิดจากความอยากทดลองแล้ว ยังมีสาเหตุแวดล้อมอื่นอีกที่ทำให้เกิดพฤติกรรมในการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง

2.2 อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนที่สูบบุหรี่และสภาพสังคมแวดล้อมที่มีการสูบบุหรี่โดยเพื่อนที่สูบบุหรี่พยายามชักชวนให้สูบเพื่อจะได้มีลักษณะเช่นเดียวกัน เด็กจะเริ่มสูบบุหรี่ตามเพื่อน

เพราะต้องให้ตนเป็นที่ยอมรับของเพื่อน กลุ่ม หรือสังคม ผู้ที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยเพื่อนที่สูบบุหรี่ ก็มักจะยอมรับและปฏิบัติตามไปด้วยเพราะวัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการรวมกลุ่ม

...เพื่อนสูบ แล้วก็อยากรู้ว่ามันเป็นยังไง เลยลองสูบบ้าง โดยเพื่อนทั้งผู้หญิงและผู้ชายมีการสูบบุหรี่ และเพื่อนก็ชวนให้สูบด้วย แล้วตอนนั้นอยู่ต่างประเทศสามารถซื้อบุหรี่ได้ตามร้านแบบพวกเอเชียน พวกร้านเกาหลีจะไม่มีการตรวจ ID Card...

(เคที นามสมมติ 2553)

...เพื่อนชวน ตอนไปเที่ยวเพื่อนชวน เลยลอง ลองไปเรื่อยๆแล้วติด ตอนแรกอยากเท่ด้วย...

(กีที นามสมมติ 2553)

จากการศึกษาพบว่า อีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักศึกษาหญิงสูบบุหรี่ คือ อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนที่สูบบุหรี่และสภาพสังคมแวดล้อมที่มีการสูบบุหรี่ โดยเพื่อนที่คบด้วยส่วนใหญ่สูบบุหรี่ และมีบุคลิกลักษณะเท่ มีเพื่อนฝูงมาก เป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อน เมื่อกลุ่มที่ตนเองใช้เป็นกลุ่มอ้างอิง (Reference group) สูบบุหรี่ วัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่ในกลุ่มนี้ย่อมมีแนวโน้มที่จะสูบบุหรี่ตามไปด้วย เสมือนเป็นการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่มีอยู่และเป็นผลมาจากการเรียนรู้ทางสังคม

โดยผ่านกระบวนการปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มบุคคลที่ใกล้ชิดสนิทสนม นั่นก็คือ กลุ่มเพื่อนสนิท นั่นเอง ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า สาเหตุในการสูบบุหรี่ครั้งแรกของนักศึกษาหญิงมี 2 ประการ คือ 1. ความอยากทดลอง 2. อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนที่สูบบุหรี่และสภาพสังคมแวดล้อมที่มีการสูบบุหรี่ ซึ่งสาเหตุทั้ง 2 ประการนั้น เกิดจากตัวผู้สูบบุหรี่เองเป็นหลัก ทั้งอยากสูบด้วยตนเอง และเพื่อนชักชวนให้สูบ เนื่องจากอยากทดลอง อยากรู้อยากเห็น ว่าสูบแล้วเป็นอย่างไร และการมีเจตคติหรือค่านิยมที่ผิด เกี่ยวกับการสูบบุหรี่ และถูกชักจูงได้ง่ายจากเพื่อน จึงนำไปสู่พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง ชั้นปีที่ 1 สาขาการจัดการโรงแรม วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร

พฤติกรรมการสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่สามารถพบเห็นได้โดยทั่วไป เนื่องจากการสูบบุหรี่เป็นสิ่งเสพติดอย่างหนึ่ง และมีผู้สูบบุหรี่เป็นจำนวนมากในสังคมไทย จากการศึกษาพฤติกรรมการ

สูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง ชั้นปีที่1 สาขาการจัดการโรงแรม วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัย ศิลปากร จึงสามารถจำแนกประเภทของนักศึกษาหญิงที่สูบบุหรี่ได้เป็น 2 ประเภท คือ สูบบุหรี่แล้ว ดิบบุหรี่จนขาดไม่ได้ และสูบบุหรี่แต่ไม่ดิบบุหรี่ และเรื่องของช่วงเวลาสูบบุหรี่ เวลาที่ผู้สูบบุหรี่ ไม่ต้องการสูบบุหรี่ปริมาณที่สูบบุหรี่ในหนึ่งวัน ยี่ห้อของบุหรี่ที่สูบเป็นประจำ ค่าใช้จ่ายในการสูบบุหรี่ แหล่งซื้อบุหรี่ของนักศึกษาหญิง เพื่อศึกษาพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง ชั้นปีที่1 สาขาการจัดการ โรงแรม วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ประเภทของนักศึกษาหญิงที่สูบบุหรี่

จากการศึกษาพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิงสามารถจำแนกประเภทของนักศึกษาหญิงที่สูบบุหรี่ได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1.1 สูบบุหรี่แล้วดิบบุหรี่จนขาดไม่ได้ คือ ผู้ที่ไม่สามารถขาดบุหรี่ได้ เมื่อไม่ได้สูบ จะมีอาการหงุดหงิด กระวนกระวาย คิดอะไรไม่ออก ต้องหาบุหรี่มาสูบจนติดเป็นนิสัย เมื่อได้สูบบุหรี่จะรู้สึกว่าการทำให้หายเครียด เพลิดเพลิน หายเบื่อ สมองแล่น ทำให้อยากสูบเรื่อย ๆ จนติดเป็นนิสัยหรือความเคยชิน

...บางทีเครียดก็สูบ หรือบางครั่งนั่ง ๆ อยู่ว่าง ๆ ก็อยากที่จะสูบ มันเหมือนเป็นกิจกรรมในหนึ่งวัน เหมือนเป็นงานอดิเรก เวลาอยู่กับเพื่อนที่สูบก็จะชวนกันออกไปสูบด้วย...

(จีจี นามสมมติ 2553)

...ถ้าอยากเมื่อไหร่ก็สูบ ถ้าว่างก็สูบ เมื่อได้สูบแล้วจะรู้สึกสบาย...

(กีกี้ นามสมมติ 2553)

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา

จากการศึกษา พบว่า นักศึกษาหญิงกลุ่มที่ดิบบุหรี่จนไม่สามารถขาดบุหรี่ได้นั้นจะต้องสูบบุหรี่เป็นประจำทุกวันเหมือนเป็นกิจวัตรประจำวัน เป็นความเคยชิน ต้องหาบุหรี่มาสูบจนติดเป็นนิสัย เมื่อได้สูบแล้วจะรู้สึกสบาย และมีความเชื่อว่า บุหรี่ ทำให้หายเครียด อารมณ์ดี สมองแล่น ซึ่งต่างจากผู้สูบบุหรี่แต่ไม่ดิบบุหรี่

1.2 สูบบุหรี่แต่ไม่ดิบบุหรี่ คือ ผู้สูบบุหรี่แต่ไม่ติดไม่รู้สึกรู้สึกว่าขาดไม่ได้ ในบางสถานการณ์ที่ไม่อาจสูบบุหรี่ได้ หรือไม่มีบุหรี่ยูให้สูบ ก็ไม่เกิดอาการอยาก ถ้าหากมีบุหรี่ยูให้สูบก็สูบ ถ้าไม่มีก็ไมสูบโดยไม่ต้องสูบเป็นประจำทุกวัน แต่จะสูบเฉพาะเวลาที่เข้าสังคม อยู่ในกลุ่มเพื่อน หรือไปเที่ยวตามสถานบันเทิงยามค่ำคืนหรือดืมเหล้า เพื่อความเท่และโก้เท่านั้น

...เวลาเจอเพื่อนที่สูบบุหรี่ เห็นแล้วอยากสูบบ้าง อยู่คนเดียวไม่สูบ...

(เมย์ นามสมมติ 2553)

ในการศึกษาคั้งนี้ พบว่า ผู้สูบบุหรี่แต่ไม่ติดไม่รู้สึกว่าขาดไม่ได้ เมื่ออยู่คนเดียวไม่จำเป็นต้องหยิบบุหรี่ขึ้นมาสูบ และไม่ต้องสูบเป็นประจำทุกวัน แต่จะสูบเฉพาะเวลาที่เข้าสังคม อยู่ในกลุ่มเพื่อนเท่านั้น และไม่มีช่วงเวลาการสูบบุหรี่ที่แน่นอน

2. ช่วงเวลาที่สูบบุหรี่

จากการศึกษา พบว่า ช่วงเวลาที่สูบบุหรี่สามารถจำแนกได้เป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

2.1 การสูบบุหรี่ที่เกิดจากความต้องการของร่างกายและจิตใจ โดยเกิดจากการสูบบุหรี่อยู่เป็นประจำจนร่างกายติดสารนิโคตินซึ่งเป็นสารเสพติดที่อยู่ในบุหรี่ จนติดเป็นนิสัย เกิดจากการเรียนรู้ว่าการสูบบุหรี่ทำให้หายเครียด เกิดความเพลิดเพลิน หายเบื่อ สมองแล่น ทำให้เกิดการติดอกติดใจอยากสูบบุหรี่ ๆ จนติดเป็นนิสัยหรือเป็นความเคยชินอย่างหนึ่ง เมื่อไรที่รู้สึกเครียดหรือเบื่อ ๆ ก็จะคิดถึงบุหรี่ ซึ่งกลุ่มนักศึกษาหญิงที่มีพฤติกรรมการสูบบุหรี่และติด ต้องสูบเป็นประจำทุกวัน ไม่สามารถงดสูบได้ เนื่องจากเกิดจากความต้องการของร่างกายและจิตใจ โดยช่วงเวลาที่สูบบุหรี่มีดังนี้

1. เวลาหลังอาหารทุกมื้อ เพราะหลังจากรับประทานอาหารเสร็จแล้วทำให้เกิดความรู้สึกเหมือนมีกลิ่นคาวของอาหารติดอยู่ในปากจึงต้องสูบเพื่อดับกลิ่นคาวของอาหาร และบางรายเมื่อรับประทานอาหารเสร็จแล้วเกิดอาการท้องอืด รู้สึกอึดอัด จึงต้องสูบบุหรี่เพื่อให้รู้สึกโล่งท้อง สบายท้อง และทำให้รู้สึกอึด

...ส่วนใหญ่จะสูบเวลาหลังกินข้าวเหมือนจะติด เวลากินข้าวเสร็จต้องสูบทุกวัน...

ผลงานวิจัยนศศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา (เกที นามสมมติ 2553)

...สูบหลังจากทานข้าวเสร็จจะ เพราะเหมือนติดเป็นนิสัย เวลากินเสร็จแล้ว
ต้องสูบบันจะรู้สึกอึดสบาย...

(พอลล่า นามสมมติ 2553)

...สูบหลังจากกินข้าว ถ้าได้สูบจะรู้สึกอึด ถ้าสมมุติว่ากินข้าว แล้วไม่ได้สูบจะรู้สึกอึด
ไม่อึด เมื่อสูบบันจะรู้สึกอึด...

(เกที นามสมมติ 2553)

2. เวลาเข้าห้องน้ำ เวลาเข้าห้องน้ำทุกครั้งจะรู้สึกอยากสูบบุหรี่เพราะว่าเมื่อสูบแล้วรู้สึกทำให้ระบบขับถ่ายดี รู้สึกสบาย โดยเฉพาะเวลาท้องผูกเมื่อสูบบุหรี่จะทำให้ระบบถ่ายทันที

...ชอบสูบตอนเข้าห้องน้ำอะ เพราะรู้สึกถ่ายคล่องดี...

(แมรี นามสมมติ 2553)

3. เวลาเครียด ทำให้มีความต้องการอยากสูบบุหรี่มาก เมื่อได้สูบจะมีความรู้สึกผ่อนคลาย สมองปลอดโปร่ง โดยเฉพาะเวลาฟันคุดหรือออกจากปากจะทำให้รู้สึกโล่งและผ่อนคลายเป็นพิเศษ

...ส่วนใหญ่สูบตอนเครียด ๆ เหมือนติดเป็นนิสัยอะ...

(เมย์ นามสมมติ 2553)

จากการศึกษา พบว่า การสูบบุหรี่ที่เกิดจากความต้องการของร่างกายและจิตใจ โดยต้องสูบบุหรี่ทุกวันจนติดเป็นนิสัย และความเคยชิน เช่น เวลาหลังอาหารทุกมื้อ เวลาเข้าห้องน้ำ และเวลาเครียด จะต้องสูบบุหรี่หลังจากทำกิจกรรมนั้น ๆ ซึ่งเป็นทัศนคติหรือความเชื่อที่ผิดและปฏิบัติจนเคยชิน เช่น สูบหลังรับประทานอาหาร เนื่องจากเมื่อได้สูบแล้วจะทำให้รู้สึกอึดสูบเวลาเข้าห้องน้ำจะทำให้ระบบขับถ่ายดียิ่งขึ้น เวลาเครียดเมื่อได้สูบบุหรี่จะทำให้รู้สึกผ่อนคลายหายเครียด เป็นต้น นอกจากการสูบบุหรี่ที่เกิดจากความต้องการของร่างกายและจิตใจแล้ว ยังมีการสูบบุหรี่ที่ไม่ได้เกิดจากความต้องการของร่างกายและจิตใจด้วย

2.2 การสูบบุหรี่ที่ไม่ได้เกิดจากความต้องการของร่างกายและจิตใจ โดยในแต่ละวัน นักศึกษาหญิงที่มีพฤติกรรมการสูบบุหรี่ที่ไม่ได้เกิดจากความต้องการของร่างกายและจิตใจ แต่เกิดจากความรู้สึกนึกคิดที่จะเอาบุหรี่ขึ้นมาสูบโดยขึ้นอยู่กับสถานการณ์ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. เวลาไปเที่ยวตามสถานที่ที่เที่ยวกว้างไกล เนื่องจากเวลาที่อยู่ในสถานที่ดังกล่าวมีผู้สูบบุหรี่รวมตัวกันอยู่เป็นจำนวนมาก และแวดล้อมด้วยกลุ่มเพื่อนและผู้คนที่สูบบุหรี่ การไปสังสรรค์ หรือไปเที่ยวระหว่างเพื่อนฝูงที่มีการดื่มเหล้าและสูบบุหรี่ ร่วมกับการชักนำโดยตรงให้สูบบุหรี่จากเพื่อนฝูง หรือการชักชวนทางอ้อม โดยการสูบบุหรี่ให้เห็นและเห็นการสูบบุหรี่ของผู้คนในสถานที่นั้น ๆ รวมทั้งเห็นการสูบบุหรี่ของกลุ่มเพื่อนใกล้ชิดด้วย ดังนั้น เมื่อเห็นผู้ที่สูบบุหรี่แสดงพฤติกรรมการสูบบุหรี่จึงทำให้เกิดความต้องการสูบบุหรี่ อีกทั้งการสูบบุหรี่ในสถานที่ที่เที่ยวกว้างไกล มีการสูบบุหรี่จากคนจำนวนมากทำให้เกิดควันบุหรี่อัดอยู่ในพื้นที่ที่จำกัด ทำให้เกิดกลิ่น

همینรู้สึกอึดอัด จึงต้องสูบบุหรี่ตาม เนื่องจากเวลาที่ตัวเองสูบบุหรี่ไปด้วยแล้วความรู้สึก همینและ
อึดอัดจะหายไปทันที ถึงแม้ว่าในปัจจุบันจะห้ามไม่ให้สูบบุหรี่ในสถานที่เที่ยว แต่สามารถออกมา
สูบบุหรี่นอกร้านซึ่งเป็นสถานที่จัดไว้ให้สูบบุหรี่ได้

...สูบบุหรี่เฉพาะเวลาไปเที่ยว Pub ยิ่งกินเหล้าด้วย แล้วสูบบุหรี่ด้วย จะทำให้รู้สึกมีเงิน
และมันส์มากขึ้น...

(แนนนี่ นามสมมติ 2553)

2. เวลาว่าง เมื่อรู้สึกว่างไม่มีอะไรทำ เบื่อๆ หรือหากิจกรรมทำไม่ได้ จึงหันมา
สูบบุหรี่แทน

...เวลาพัก เรียนเสร็จก็จะออกมาสูบบุหรี่...

(เคที นามสมมติ 2553)

...ถ้าอยู่ว่าง ๆ ไม่มีไรทำ ก็สูบบุหรี่ เมื่อสูบบุหรี่แล้วจะรู้สึกสบาย...

(มายด์ นามสมมติ 2553)

3. เวลาเข้าสังคม เมื่อนักศึกษาหญิงที่มีพฤติกรรมสูบบุหรี่มารวมตัวกัน เพื่อพูดคุย
หรือทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน เมื่อมีเพื่อนเริ่มจุดบุหรี่สูบบุหรี่ ผู้สูบบุหรี่ก็จะรู้สึกอยากบุหรี่
และจุดบุหรี่สูบบุหรี่ตามด้วย หรือการส่งต่อบุหรี่ให้สูบบุหรี่กันแบบมวนต่อมวนภายในกลุ่มเพื่อนเมื่อมีการ
รวมตัวกัน

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา

...สูบบุหรี่เฉพาะเวลาอยู่กับเพื่อน อยู่คนเดียวไม่สูบบุหรี่ เหมือนเป็นนิสัยอะ สูบบุหรี่ไปคุยไป
มันเพลิน...

(เมย์ นามสมมติ 2553)

4. เวลารอคอย เมื่อถึงเวลาที่ต้องรอคอยสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น รอคอยเวลาเข้าห้องสอบ
รอคอยเพื่อน ก็ต้องจุดบุหรี่สูบบุหรี่ เพื่อเป็นการฆ่าเวลาระหว่างรอ

...สูบก่อนเข้าห้องสอบ เหมือนช่วยให้คลายเครียด และเป็นการฆ่าเวลาระหว่าง
รอเข้าห้องสอบอีกด้วย...

(เกรซ นามสมมติ 2553)

5. เวลาทำงาน การทำงานหรือเวลาปฏิบัติงานต่าง ๆ ที่ต้องใช้สมาธิและความตั้งใจ
มาก ๆ ก็จะต้องสูบบุหรี่ เนื่องจากรู้สึกว่าการสูบบุหรี่ร่วมไปกับการทำงานนั้นทำให้มีสมาธิในการ
ทำงานมากขึ้น มีความตั้งใจในการทำงานมากขึ้น และทำให้ไม่รู้สึกง่วงนอน สามารถทำงานในเวลา
ดึก ๆ ได้นานมากยิ่งขึ้น

...ตอนอ่านหนังสือสอบ จะไม่รู้สึกง่วง ถ้าได้สูบบุหรี่ ดึกแค่ไหนก็อยู่ได้...

(แคท นามสมมติ 2553)

การสูบบุหรี่ที่ไม่ได้เกิดจากความต้องการของร่างกายและจิตใจ โดยผู้สูบบุหรี่จะ
สูบเฉพาะเวลาไปเที่ยวตามสถานที่เที่ยวกลางคืน เวลาว่าง เวลาเข้าสังคม เวลารอคอย เวลาทำงาน
ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเป็นค่านิยมและพฤติกรรมที่แสดงออกตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเท่านั้นซึ่งไม่ได้
เกิดจากความต้องการของร่างกายและจิตใจ

3. เวลาที่ผู้สูบบุหรี่ไม่ต้องการสูบบุหรี่

เวลาที่ผู้สูบบุหรี่ไม่ยอมสูบบุหรี่ หรือไม่สูบบุหรี่ คือ เวลาที่อยู่คนเดียว อยู่กับ
ครอบครัวเนื่องจากผู้สูบบุหรี่บางส่วน ครอบครัวไม่รับรู้ว่าสูบบุหรี่ จึงต้องงดสูบบุหรี่ในเวลาที่อยู่
กับครอบครัว แต่ถ้าหากไม่สามารถทนได้จนต้องสูบบุหรี่ ต้องแยกตัวออกไปจากครอบครัวเพื่อหา
สถานที่สูบบุหรี่ เช่น ห้องน้ำ นอกบ้าน ระเบียง ที่โปร่ง ๆ และรอดพ้นจากสายตาคนในบ้าน เพราะ
ไม่ต้องการให้ครอบครัวทราบ เมื่อสูบเสร็จแล้วก็จะหาวิธีกำจัดกลิ่นบุหรี่ด้วยการเคี้ยวหมากฝรั่ง
หรือฉีคน้ำหอมก่อนที่จะกลับมาอยู่กับครอบครัว เพื่อปิดบังไม่ให้ครอบครัวรู้ และเมื่ออยู่ในสถานที่
ห้ามสูบต่าง ๆ โดยสถานที่ที่มีเครื่องหมายห้ามสูบบุหรี่ติดอยู่ ซึ่งเมื่อผู้สูบบุหรี่รับรู้จึงปฏิบัติตาม
กฎเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ หรือในสถานที่สาธารณะที่มีผู้ไม่สูบบุหรี่อยู่ด้วย แต่หากในกรณีที่อยาก
สูบมากจนไม่สามารถห้ามใจไม่ให้สูบได้โดยเป็นผู้ที่อยู่ในประเภทติดบุหรี่จริง ๆ ก็จะหามุมที่ไม่มี
คนอยู่ หรือขออนุญาตบุคคลที่อยู่รอบข้างเพื่อสูบบุหรี่

...จะไม่สูบบุหรี่เวลาอยู่ที่บ้าน เพราะที่บ้านไม่รู้ เกรงใจพ่อแม่ด้วย...

(มายด์ นามสมมติ 2553)

ผู้สูบบุหรี่บางส่วนไม่สูบบุหรี่เวลาอยู่ในสถานที่ที่มีผู้คนอยู่เยอะ โดยจะสูบบุหรี่เฉพาะในสถานที่จัดไว้สำหรับให้สูบบุหรี่เท่านั้น เพื่อไม่ให้เสียภาพพจน์และดูไม่ดีในสายตาผู้อื่น และไม่ยอมให้บุคคลภายนอกหรือครอบครัวรับรู้

4. ปริมาณที่สูบบุหรี่ในหนึ่งวัน

จากการสัมภาษณ์พบว่าสามารถแยกกลุ่มนักศึกษาหญิงที่สูบบุหรี่ออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักศึกษาหญิงที่สูบบุหรี่แล้วติดบุหรี่ ส่วนอีกกลุ่มเป็นนักศึกษาหญิงที่สูบบุหรี่แต่ไม่ติดบุหรี่ ดังนั้นปริมาณการสูบบุหรี่ในหนึ่งวันจึงมีปริมาณที่แตกต่างกันออกไป สำหรับนักศึกษาหญิงที่สูบบุหรี่แล้วติดบุหรี่มีปริมาณการสูบบุหรี่โดยปกติต่อวัน คือ 1 ซองต่อวัน และปริมาณการสูบบุหรี่ของนักศึกษาจะมีปริมาณเพิ่มมากขึ้นเมื่อไปเที่ยวตามสถานบันเทิงยามค่ำคืน และเมื่อได้รวมกลุ่มกับเพื่อนที่มีพฤติกรรมสูบบุหรี่เหมือนกัน มีปริมาณสูงถึง 2 ซองต่อวัน เนื่องจากสูบแล้วจะรู้สึกเพลิดเพลินในการสูบ สามารถสูบได้เรื่อยๆ และมีการสูบบุหรี่เป็นกลุ่ม แต่ในกลุ่มนักศึกษาหญิงที่สูบบุหรี่แต่ไม่ติดบุหรี่ยังจะมีปริมาณการสูบบุหรี่ในหนึ่งวันน้อยกว่า คือ 2-3 มวนต่อสัปดาห์ โดยจะเป็นการสูบบุหรี่เฉพาะเวลาไปเที่ยวตามสถานที่เที่ยวกกลางคืน และได้ดื่มสุราหรือเวลาที่รู้สึกเครียดมาก ๆ เท่านั้น

5. ยี่ห้อของบุหรี่ที่สูบเป็นประจำ

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งเป็นนักศึกษาหญิง จำนวน 15 คน พบว่า ยี่ห้อหรือตราสินค้าของบุหรี่ที่นักศึกษาหญิงส่วนใหญ่นิยมสูบมากที่สุดมีอยู่ 2 ยี่ห้อ ดังนี้

5.1 ยี่ห้อ แอลแอนด์เอ็ม มี 2 รส คือ

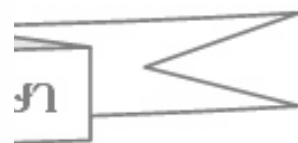
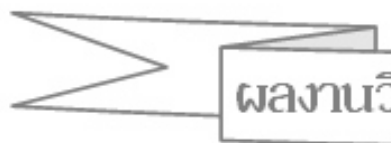
1. รสเมนทอล คือ ซองสีเขียว ราคาซองละ 60 บาท
2. รสธรรมชาติ คือ ซองสีแดง ราคาซองละ 60 บาท

5.2 ยี่ห้อ มาร์ลโบโร ราคาซองละ 85 บาท

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา

ภาพที่ 1 บุหรี่ยี่ห้อแอลแอนด์เอ็ม เขียว

ภาพที่ 2 บุหรี่ยี่ห้อแอลแอนด์เอ็ม แดง

ภาพที่ 3 บุหรี่ยี่ห้อมาร์ลโบโร

บุหรี่ทั้ง 2 ยี่ห้อนี้เป็นบุหรี่ที่นำเข้ามาจากประเทศสหรัฐอเมริกาและมีผู้ผลิตรายเดียวกัน ในหนึ่งซองมีจำนวนบุหรี่ 20 มวน

...ตอนแรกที่ลอง เป็น แอลเอ็ม แต่ตอนหลังเป็น มาร์ลโบโร ซึ่งมันจะต่างกันในเรื่องของรสชาติ แอลเอ็มจะแรงกว่า มาร์ลโบโร จะซอฟท์กว่า แอลเอ็ม เขียวหรือแดงเมื่อเทียบกันแล้ว...

(แอนนี่ นามสมมติ 2553)

สำหรับสาเหตุที่นักศึกษาหญิงเลือกสูบบุหรี่ 2 ยี่ห้อดังกล่าว มีสาเหตุมาจากรสชาติคือ มีรสดี ไม่แรงจนเกินไป และหาซื้อได้ง่าย ส่วนสาเหตุด้านราคาไม่มีผลต่อการเลือกบุหรี่ในแต่ละยี่ห้อ ไม่มีผลต่อนักศึกษาหญิง เนื่องจากมีกำลังทรัพย์ที่จะสามารถซื้อได้ โดยยี่ห้อที่นักศึกษาหญิงนิยมสูบส่วนใหญ่ คือ บุหรี่ยี่ห้อมาร์ลโบโร

6. ค่าใช้จ่ายในการสูบบุหรี่

รายได้ของนักศึกษาหญิงทุกคนมาจากรายได้ที่ได้รับมาจากบิดา มารดา ซึ่งมีรายได้ประมาณ 9,000 – 15,000 บาทต่อเดือน โดยการหักเงินจำนวนหนึ่งของตนเองเพื่อนำไปซื้อบุหรี่จากการศึกษาพบว่านักศึกษาหญิงที่สูบบุหรี่เสียค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือนเพื่อซื้อบุหรี่เป็นจำนวนถึง 500 – 1000 บาทต่อเดือน แต่หากผู้ที่สูบบุหรี่เป็นผู้ไม่คิดบุหรี่มากนักจะเสียค่าใช้จ่ายในการซื้อบุหรี่

ไม่เกิน 300 บาทต่อเดือน หรือบางรายไม่เสียค่าใช้จ่ายเลย เนื่องจากขออนุหรีจากเพื่อนที่สูบบุหรี่มาสูบ

จากการศึกษาพบว่า นักศึกษาหญิงชั้นปีที่ 1 สาขาการจัดการ โรงแรม วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีรายได้ซึ่งได้รับจากบิดา มารดาในแต่ละเดือนค่อนข้างสูง แสดงให้เห็นว่าบิดามารดาที่มีฐานะนะดีมีส่วนให้เด็กเกรงใช้เงินฟุ้งเฟ้อ เมื่อถูกตัดเดือนก็จะไม่พอใจหาทางออกด้วยการไปเที่ยวนอกบ้าน ซึ่งทำให้สามารถพบกับเพื่อน และสามารถหาซื้อบุหรี่จากแหล่งต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้น

7. แหล่งซื้อบุหรี่ของนักศึกษาหญิง

จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ส่วนใหญ่เริ่มสูบบุหรี่ก่อนอายุ 18 ปี ซึ่งกฎหมายกำหนดไว้ว่า “ห้ามขาย แลกเปลี่ยน หรือให้ผลิตภัณฑ์ยาสูบแก่ผู้มีอายุไม่ครบ 18 ปี บริบูรณ์” แต่สามารถหาซื้อบุหรี่ได้ด้วยตนเองที่สยามซึ่งเป็นศูนย์กลางของวัยรุ่น บริเวณฟุตบาทตรง BTS ซึ่งจะมีร้านขายบุหรี่แบบแบ่งขายตามแผงลอยและตามร้านค้าทั่วไป โดยจะขายให้แก่ทุกคน เนื่องจากไม่มีการตรวจบัตรประชาชน เมื่ออายุ ครบ 18 ปี บริบูรณ์ สามารถซื้อได้ตามร้านค้าสะดวกซื้อทั่วไปและบางร้านมีการตรวจบัตรประชาชนส่วนบางร้านก็ไม่มีการตรวจ เนื่องจากพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535 ซึ่งพระราชบัญญัติทั้ง 2 ฉบับนี้ นับว่ามีบทบาทสำคัญอย่างมากในการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ และคุ้มครองสิทธิและสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ ซึ่งในปัจจุบันกฎหมายมีความเข้มงวดกวดขันมากขึ้น แต่ก็มีส่วนที่ไม่ปฏิบัติตาม

...ซื้อตาม 7-11 เมื่อก่อนตอนที่อายุไม่ถึงจะซื้อที่สยามจะมีร้านตั้งตามฟุตบาทตรง BTS ซึ่งจะไม่มีการตรวจบัตร มีการแบ่งขาย 3 ตัว 20 ตามแผงลอย โดยขายให้แก่ทุกคน...

(เคที นามสมมติ 2553)

...ซื้อบุหรี่จากร้านค้าทั่วไป ที่อยู่ใกล้โรงเรียนและแอบขายให้เด็ก เนื่องจากถ้าไม่ขายร้านค้าก็จะมีรายได้...

(แอนนี่ นามสมมติ 2553)

จากการศึกษา พบว่า กลไกการจัดจำหน่ายบุหรี่สามารถเข้าถึงได้ง่าย ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้เด็กซึ่งเป็นเยาวชนสามารถหาซื้อบุหรี่มาสูบเองได้โดยง่าย ถึงแม้ว่าอายุต่ำกว่า 18 ปี ก็

สามารถหาซื้อบุหรี่มาสูบได้จากตามร้านค้าทั่วไปที่มีการจัดจำหน่ายบุหรี่ให้กับเด็กเหล่านี้โดยที่ไม่คำนึงถึงกฎหมาย ซึ่งเป็นการแก้ไขปัญหาการสูบบุหรี่ของรัฐบาลในปัจจุบัน

ตอนที่ 3 กระบวนการแลกเปลี่ยนความรู้ในกลุ่มเพื่อนเกี่ยวกับการสูบบุหรี่

กระบวนการแลกเปลี่ยนความรู้ในกลุ่มเพื่อน หมายถึง การสร้าง รวบรวม แลกเปลี่ยน และใช้ความรู้ในกลุ่มเพื่อนหรือผู้อื่นเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ซึ่งได้มาจากการปฏิสังสรรค์ระหว่างบุคคลที่สูบบุหรี่ ซึ่งเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดทัศนคติและค่านิยม นำไปสู่พฤติกรรมการสูบบุหรี่ ได้แก่ การรับรู้เรื่องอันตรายและโทษของบุหรี่ ความคิดในการเลิกสูบบุหรี่ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การรับรู้เรื่องอันตรายและโทษของบุหรี่

ในบุหรี่มีสารพิษที่เป็นอันตรายต่อร่างกายจำนวนมาก ซึ่งการรับรู้เกี่ยวกับโทษของบุหรี่จึงทำให้บุคคลทั่วไปไม่นิยมสูบบุหรี่ แต่ผู้สูบบุหรี่รับรู้หรือไม่ว่าบุหรี่ก่อให้เกิดโทษและอันตรายต่อตนเองและผู้อื่น ซึ่งเกิดพฤติกรรมการสูบบุหรี่ จากการศึกษาพบว่านักศึกษาหญิงที่สูบบุหรี่ทุกคนรับรู้อันตรายและโทษของบุหรี่ที่มีต่อตนเองและผู้อื่น

....ทราบที่บุหรี่ก่อให้เกิดโทษต่อตนเองและผู้อื่น เพราะว่าเรียนมาตั้งแต่เด็กว่ามีโทษมากกว่าประโยชน์ ทำให้ร่างกายอ่อนแอและก่อให้เกิดอันตรายแก่คนรอบข้าง...

(พอลล่า นามสมมติ 2553)

....ทราบ ว่าทำให้เป็นมะเร็งและคนที่อยู่ใกล้ก็มีโอกาสเป็นมะเร็งด้วย....

(พอยท์ นามสมมติ 2553)

....ทราบแต่ว่าทำอะไรไม่ได้จริงๆ เพราะมารู้อีกทีก็ขาดไม่ได้แล้วจริงๆ ก็เลิกได้มัน

อยู่ที่ใจ และตัวของเราเอง....

(มีมี นามสมมติ 2553)

....ทราบคะ แต่ก็ยังสูบ แต่ก็หลีกเลี่ยงที่จะไม่สูบในที่ที่มีคนเยอะ ๆ....

(เอมมี นามสมมติ 2553)

จากการสัมภาษณ์นี้ทำให้ทราบว่านักศึกษาที่สูบบุหรี่มีความรู้เกี่ยวโทษและอันตรายที่ได้รับจากบุหรี่ก่อนข้างดี แต่ไม่รู้ข้อเท็จจริงในเชิงลึกมากนัก ไม่ได้ทราบถึงสารเคมีต่าง ๆ อันเป็น

สารพิษที่ก่อให้เกิดโทษต่อร่างกายทั้งต่อตนเองและผู้อื่นที่ไม่ได้สูบบุหรี่แต่ได้รับควันจากผู้ที่สูบบุหรี่อีกด้วย อีกทั้งในบางรายที่สูบบุหรี่เป็นครั้งคราว ไม่ได้สูบบุหรี่เป็นประจำก็เนื่องมาจากรู้ว่าบุหรี่มีโทษและอันตรายต่อตนเอง จึงพยายามไม่สูบบุหรี่เพื่อเป็นการปกป้องตนเองจากอันตรายของบุหรี่

2. การคิดเลิกสูบบุหรี่

การเกิดพฤติกรรมการสูบบุหรี่จากสาเหตุต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น เมื่อถึงระยะเวลาหนึ่งก็จะต้องมีช่วงเวลาที่อยากเลิก หยุด หรือลดพฤติกรรมลง ผู้ศึกษาจึงมีคำถามในการสัมภาษณ์ว่า ในกรณีที่นักศึกษาหญิงที่สูบบุหรี่นั้น มีความคิดที่จะเลิกสูบบุหรี่หรือไม่ ซึ่งจากการศึกษา พบว่า นักศึกษาหญิงทั้ง 14 ราย มีความคิดอยากเลิกสูบบุหรี่

...คิดที่จะเลิกแต่ว่าไม่ใช่ตอนนี้ และพยายามลดปริมาณการสูบให้น้อยลง เคยซื้อบุหรี่ไฟฟ้าที่ใช้น้ำยาใส่ลงไปแล้วมันจะทำให้เหมือนสูบของจริง แต่เป็นการทำทดแทนไม่ให้สูบของจริง แต่ก็มีโฆษณาทางเว็บออกมาว่ามันไม่ได้ต่างกัน มีโทษเหมือนกันเพราะว่ายังไม่ค่อยเวก เนื่องจากผลิตที่จีน แล้วก็เคยมีการพูดคุยในกลุ่มเพื่อนว่าจะเลิกสูบบุหรี่โดยเลิกได้สักพัก เหมือนทำกันให้เลิกสูบได้สักพักก็กลับมาสูบใหม่...

(เคที นามสมมติ 2553)

...คิดที่จะเลิกเหมือนกัน แต่ไม่ใช่วันนี้ตอนนี้ เพราะว่าตอนนี้ยังไม่มียอดอะไรต่อร่างกาย จึงยังไม่เกิดความกลัวต่อสิ่งที่ยังไม่เกิดก็เลยไม่สนใจ แต่ถ้าอยากเลิกอยากจะหยุดเมื่อไหร่ จะมีความรู้สึกที่จะหยุดเอง เช่น อยู่ดี ๆ อยากเลิกแล้วก็เลิก คนเราสักพัก เมื่อถึงจุด ๆ หนึ่งก็จะเลิกได้เอง...

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา (พอยท์ นามสมมติ 2553)

...คิด เพราะว่าไม่มีผลดีต่อร่างกาย ไม่ว่าจะเสียเงินเสียสุขภาพ เสียภาพพจน์เรา ที่คนอื่นมองอีกด้วย...

(แอนนี่ นามสมมติ 2553)

...ไม่คิดจะเลิก รู้ว่ามันไม่ดี แต่ตอนนี้ยังไม่อยากเลิก ไม่รู้เหมือนกัน...

(มายด์ นามสมมติ 2553)

และมีนักศึกษาหญิงเพียง 1 รายเท่านั้นที่ไม่คิดเลิกสูบบุหรี่ เพราะว่าติดจนไม่สามารถเลิกได้ และในแต่ละวันสูบในปริมาณที่เยอะจนคิดเป็นนิสัยที่จะต้องสูบเป็นประจำทุกวัน ถึงแม้ว่าจะรู้ว่าไม่ดีต่อร่างกาย แต่ก็ไม่ได้จะเลิกสูบบุหรี่

ดังนั้น จากการศึกษาพบว่า การที่นักศึกษาหญิงคิดเลิกสูบบุหรี่ มีสาเหตุ 2 ประการ ดังนี้

1. ด้านสุขภาพ โดยผู้สูบบุหรี่มีความคิดที่จะเลิกสูบบุหรี่เพื่อสุขภาพ เนื่องจากทราบถึงโทษและอันตรายของการสูบบุหรี่ และเป็นห่วงสุขภาพร่างกายของตนเองหากมีการสูบสะสมไปนาน ๆ

2. ด้านสังคม เนื่องจากต้องการเป็นที่ยอมรับต่อสังคมภายนอกในอนาคตและเป็นการเสริมสร้างบุคลิกภาพที่ดีต่อตนเองให้เหมาะสมกับวัย ไม่ให้ถูกมองไม่ดีในสายตาผู้อื่น เช่น เมื่อถึงวัยที่ต้องทำงานร่วมกับผู้อื่น จะ ได้ ไม่เป็นที่รังเกียจเนื่องจากได้รับกลิ่นเหม็นจากบุหรี่

3. ทศนคติของนักศึกษาหญิงที่สูบบุหรี่ต่อกฎระเบียบ ข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

เมื่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิงเป็นพฤติกรรมที่ผิดแปลกไปจากกฎเกณฑ์ของคนส่วนใหญ่ในสังคมและไม่เป็นที่ยอมรับของสังคมไทย เนื่องจากแต่เดิมนักศึกษาหญิงไม่ได้สูบบุหรี่กันอย่างแพร่หลายเหมือนเช่นในปัจจุบันนี้ ซึ่งนักศึกษาหญิงในปัจจุบันซึ่งเป็นเยาวชนมีการสูบบุหรี่เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก จึงทำให้มีข้อบังคับห้ามไม่ให้มีการสูบบุหรี่ภายในสถานศึกษา โดยจัดให้เป็นเขตปลอดบุหรี่ เพื่อเป็นการคุ้มครองผู้ไม่สูบบุหรี่ ผู้ศึกษาจึงได้มีการตั้งคำถามต่อนักศึกษาหญิงที่สูบบุหรี่ว่า “ทราบหรือไม่ว่ามหาวิทยาลัยมีข้อบังคับเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ และมีความคิดเห็นอย่างไร” ซึ่งนักศึกษาหญิงที่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่ รู้สึกพึงพอใจต่อข้อห้ามที่กำหนดขึ้น เนื่องจากเป็นการให้เกียรติแก่สถานศึกษาและผู้ที่ไม่สูบบุหรี่ทำให้ไม่ได้รับความวิพากษ์วิจารณ์ แต่ทั้งนี้ก็มีการจัดสถานที่ไว้ให้สำหรับสูบบุหรี่ได้ เนื่องจากไม่สามารถจำกัดสิทธิ์ในการสูบบุหรี่ของนักศึกษาได้

...ทราบ ว่ามหาวิทยาลัยเป็นสถานที่ห้ามสูบ แต่เมื่อมีการจัดสถานที่ให้ โดยที่นี้เป็นตึก โดยมีทั้งคนที่ทำงานอยู่ที่นั่นด้วย ไม่ได้เป็นเขตมหาวิทยาลัยอย่างเดียว จึงมีสถานที่สูบได้ไม่น่าเกลียด...

(พอยท์ นามสมมติ 2553)

...ทราบ แต่ทางมหาวิทยาลัยจัดสถานที่สูบให้ ก็มาสูบเฉพาะที่สูบบุหรี่...

(เอมมี นามสมมติ 2553)

...ไม่ทราบ เพราะว่ามีการจัดสถานที่สูบไว้ให้...

(พอลล่า นามสมมติ 2553)

...ไม่ทราบ แต่ทุกมหาวิทยาลัย เขาก็สูบกัันนะ มี smoking area เพราะว่าไม่มีใคร
อะไรมาชี้แจง ว่าห้ามสูบบุหรี่...

(มีมี นามสมมติ 2553)

จากการการศึกษาในครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่ากฎระเบียบ ข้อบังคับของมหาวิทยาลัยไม่สามารถห้าม หรือกำหนดให้นักศึกษาไม่สูบบุหรี่ในสถานศึกษาได้ เนื่องจากคณะวิชาได้จัดสถานที่ไว้สำหรับสูบบุหรี่ และนักศึกษาไม่ทราบว่ามหาวิทยาลัยมีกฎระเบียบ ข้อบังคับของมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการสูบบุหรี่กำหนดไว้ เนื่องจากวัยรุ่นไม่มีวินัยในการเลือกที่สูบบุหรี่ ดังนั้น จึงมีการจัดสถานที่ไว้สำหรับสูบบุหรี่ให้ เพื่อจะได้สูบบุหรี่อย่างเป็นที่เป็นทางสูบบุหรี่เฉพาะสถานที่ที่จัดไว้ให้เท่านั้น นอกจากนี้ในปัจจุบันได้มีกฎหมายเกี่ยวกับบุหรี่เพื่อเป็นการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่

4. ทศนคติของนักศึกษาหญิงที่สูบบุหรี่ที่มีต่อกฎหมายเกี่ยวกับบุหรี่

ในสังคมไทยวัยรุ่นมีการสูบบุหรี่กันมากขึ้นจนเป็นแฟชั่น และไม่มีวินัยในการเลือกที่สูบบุหรี่ จึงมีกฎหมายเกี่ยวกับบุหรี่ เพื่อป้องกัน ไม่ให้เกิดการละเมิดสิทธิแก่บุคคลที่ไม่สูบบุหรี่ตามที่สาธารณะ ผู้ศึกษาได้มีการตั้งคำถามแก่นักศึกษาหญิงที่สูบบุหรี่ว่า “ทราบกฎหมายเกี่ยวกับบุหรี่หรือไม่ และคิดอย่างไรเกี่ยวกับกฎหมายนี้” ซึ่งนักศึกษาส่วนใหญ่ทราบกฎหมายเกี่ยวกับบุหรี่และคิดว่าเป็นสิ่งที่ดีต่อผู้ที่ไม่สูบบุหรี่ เนื่องจากควันบุหรี่มีสารพิษที่เป็นอันตรายโดยเป็นการคุ้มครองผู้ไม่สูบบุหรี่และหลีกเลี่ยงจากควันบุหรี่

ผลงานวิจัยนักศึกษาระดับมัธยมศึกษา

...ทราบบ้าง ว่าห้ามสูบในสถานที่ห้าม คิดว่าดีต่อผู้อื่นและคนรอบข้าง เพราะเวลาสูบจะพยายามไม่สูบในสถานที่สาธารณะ สถานที่มีคนเยอะๆ เพราะว่าส่วนใหญ่คนจะมอง และก็รู้ว่าควันมีอันตรายและโทษแก่คนที่ไม่ได้สูบ มากกว่าตัวผู้สูบเอง แต่คิดว่าควรมีการจัดสถานที่ให้สูบบุหรี่ให้เป็นหลักแหล่งไปจะได้ไม่ต้องไปยืนสูบด้านนอกประปราย จะได้มีสถานที่สูบเป็นหลักแหล่ง...

(จีจี นามสมมติ 2553)

...ทราบบ้าง ว่าเด็กอายุต่ำกว่า 18 ห้ามสูบบุหรี่ คิดว่ากฎหมายโอเค เนื่องจากเด็กอายุต่ำกว่า 18 ยังไม่มีวุฒิภาวะมากพอในการที่จะสูบบุหรี่ ต้องโตขึ้นไปตามกระแสของคนส่วนใหญ่...

(เกรซ นามสมมติ 2553)

...ทราบ คิดว่าแล้วแต่คน อย่างสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ ก็ไม่ถูก อย่างเด็กไม่ควรสูบบุหรี่ แล้วก็ต้องคิดเองได้ คนเรามันห้ามกันไม่ได้...

(เมย์ นามสมมติ 2553)

...ทราบว่าห้ามสูบบุหรี่ในร้านอาหารตามห้าง ที่สาธารณะ ทั่วไป แต่สถานที่ที่เที่ยวกึ่งกลางคืนน่าจะสูบบุหรี่ในร้านได้...

(แมรี่ นามสมมติ 2553)

จากการศึกษา พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ทราบกฎหมายเกี่ยวกับบุหรี่บ้างพอสมควรว่า สารต่าง ๆ ที่เป็นส่วนประกอบของบุหรี่เป็นสาเหตุของโรคที่คุกคามชีวิตมนุษย์ทั้งต่อผู้ที่สูบบุหรี่โดยตรง และผู้ที่ไม่ได้สูบบุหรี่แต่ได้รับควัน ในปัจจุบันมีกฎหมายเกี่ยวกับบุหรี่และสุขภาพออกมาบังคับใช้ 2 ฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติพระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535 ขึ้น เพื่อคุ้มครองสิทธิและสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ ตลอดจนในเรื่องของการกำหนดประเภทของสถานที่สาธารณะที่ให้มีการคุ้มครองผู้ไม่สูบบุหรี่ และกำหนดบริเวณหรือพื้นที่สาธารณะเป็นเขตปลอดบุหรี่ ซึ่งนักศึกษาหญิงที่สูบบุหรี่ก็ปฏิบัติตามที่กำหนดไว้

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา

ตอนที่ 4 แนวทางที่เหมาะสมในการลดพฤติกรรมการสูบบุหรี่ในกลุ่มนักศึกษาหญิง

จากการศึกษาพบว่าการลดพฤติกรรมการสูบบุหรี่ในกลุ่มนักศึกษาหญิงสามารถกระทำได้โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจ เพื่อให้ตระหนักถึงโทษและพิษภัยของบุหรี่ซึ่งมีโทษทั้งต่อตนเองและผู้อื่นที่ไม่ได้สูบบุหรี่แต่ได้รับควันจากผู้ที่สูบบุหรี่ ซึ่งต้องเริ่มจากการสร้างความรู้ในตัวบุคคล นอกจากนี้ด้านกฎหมายต้องมีบทลงโทษแก่ผู้ไม่ปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด เช่น ร้านค้าที่ขายบุหรี่ให้แก่เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี เป็นต้น สิ่งแวดล้อมทางสังคมก็สามารถช่วยลดพฤติกรรมการสูบบุหรี่ในกลุ่มนักศึกษาหญิง เช่น การไม่อยู่ในกลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมสูบบุหรี่ เพื่อที่จะได้ไม่ถูกชักจูงได้

ง่าย เนื่องจากผู้หญิงเป็นเพศที่มีอารมณ์จิตใจอ่อนไหว จึงควรมีการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางจิตใจ ให้แก่กลุ่มนักศึกษาหญิง และส่งเสริมให้มีกิจกรรมเพื่อเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ปัจจุบันวัยรุ่นในสังคมไทยมีค่านิยม จารีต ประเพณี และวัฒนธรรม ที่เปลี่ยนไปจากเดิม ที่ผู้หญิงมักจะเป็นฝ่ายที่ไม่มีบทบาทในสังคม ไม่กล้ามีปากมีเสียง เชื่อฟังเคารพ ผู้ใหญ่ เป็นข้างต่ำหลัง ในปัจจุบัน ผู้หญิงกลับมีบทบาททางสังคมมากขึ้น กล้าคิดกล้าแสดงออก ไม่เชื่อฟังผู้ปกครองทำให้ วัยรุ่นหญิงสมัยใหม่มีเจตคติต่อการสูบบุหรี่ในทางบวก การทำตามกระแส ตามเพื่อน โดยไม่ทราบถึงผลเสียที่จะได้รับจากการสูบบุหรี่ ในขณะที่บรรทัดฐานของไทยยังไม่ยอมรับและมองว่าการสูบบุหรี่ในวัยรุ่นหญิงเป็นสิ่งที่ไม่ดีงาม แต่วัยรุ่นหญิงส่วนใหญ่กลับมีความต้องการที่จะสูบบุหรี่ ซึ่งคนส่วนใหญ่ในสังคมมองผู้หญิงที่สูบบุหรี่ในทางลบ เนื่องจากเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม และไม่ควรปฏิบัติ อีกทั้งการสูบบุหรี่ยังเป็นการเริ่มต้นนำไปสู่สิ่งเสพติดชนิดอื่น ๆ ได้ อีกด้วย บุหรี่จึงเป็นบันไดก้าวแรกที่จะทำให้วัยรุ่นขาดการตัดสินใจที่ดีสามารถนำไปสู่สิ่งเสพติดที่รุนแรงมากขึ้นได้ การลดพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง ควรเริ่มต้นจากการปลูกจิตสำนึกของการสูบบุหรี่ให้กับวัยรุ่นทั้งในครอบครัว และสถานศึกษาอย่างจริงจัง ตลอดจนมีกิจกรรมต่างๆ เพื่อรณรงค์ไม่ให้เยาวชนไทยของเรา สูบบุหรี่กันมากขึ้น

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้เป็นการอธิบายถึงบทสรุป และอภิปรายผลการศึกษา เรื่อง “พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร” ซึ่งเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยศึกษาจากเอกสาร (Documentary Research) และการศึกษาจากภาคสนาม (Field Research) เพื่อนำข้อมูลทั้งหมดจากการศึกษาครั้งนี้ มาประมวลความรู้ผ่านการนำเสนอการศึกษาในบทนี้ และคิดค้นข้อเสนอแนะต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์การศึกษาที่ได้กำหนดไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสาเหตุแวดล้อมที่มีผลต่อการตัดสินใจสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง ชั้นปีที่ 1 สาขาการจัดการ โรงแรม วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง ชั้นปีที่ 1 สาขาการจัดการ โรงแรม วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร
3. เพื่อศึกษากระบวนการแลกเปลี่ยนความรู้ในกลุ่มเพื่อนเกี่ยวกับการสูบบุหรี่
4. เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการลดพฤติกรรมการสูบบุหรี่ในกลุ่มนักศึกษาหญิง

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร” ผู้ศึกษาได้สัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักเพื่อศึกษาพฤติกรรมโดยรวมในการสูบบุหรี่ ซึ่งทำการศึกษาโดยใช้วิธีสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) และใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi – structured Interview) เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ศึกษาสามารถเตรียมคำถามเพิ่มเติมกว้างๆ ได้โดยเป็นการสอบถามเกี่ยวกับ สถานภาพทางครอบครัว ความเป็นอยู่ รายได้ เป็นต้น หลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เสร็จสิ้นแล้ว ผู้ศึกษาสามารถนำเสนอผลการศึกษาได้ ดังนี้ สาเหตุแวดล้อมที่มีผลต่อการตัดสินใจสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง ชั้นปีที่ 1 สาขาการจัดการ โรงแรม วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร และกระบวนการแลกเปลี่ยนความรู้ในกลุ่มเพื่อนเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ เพื่อร่วมกันหาแนวทางที่เหมาะสมในการลดพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สาเหตุแวดล้อมที่มีผลต่อการตัดสินใจสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง ชั้นปีที่ 1 สาขาการจัดการโรงแรม วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร

การศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมกาสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร” ซึ่งมีผลการศึกษาในเรื่องสาเหตุแวดล้อมที่มีผลต่อการตัดสินใจสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง ชั้นปีที่ 1 สาขาการจัดการโรงแรม วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร ซึ่งประกอบด้วย อายุที่เริ่มสูบบุหรี่ สาเหตุในการสูบบุหรี่ครั้งแรก จึงสามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังต่อไปนี้

1. อายุที่เริ่มสูบบุหรี่

จากการศึกษากลุ่มนักศึกษาหญิงชั้นปีที่ 1 สาขาการจัดการโรงแรม วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่านักศึกษาเริ่มสูบบุหรี่ตั้งแต่อายุ 13 – 19 ปี ซึ่งยังอยู่ในช่วงที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา และมีพฤติกรรมสูบบุหรี่ต่อเนื่องจนถึงในระดับอุดมศึกษา โดยเป็นผู้สูบบุหรี่จนติดเป็นนิสัย ต้องสูบเป็นประจำทุกวัน จนไม่สามารถขาดได้ หรือเป็นผู้สูบบุหรี่แต่ไม่ติดไม่รู้สึกว่าขาดไม่ได้ ไม่สูบเป็นประจำทุกวัน แต่จะสูบเฉพาะเวลาที่เข้าสังคม อยู่ในกลุ่มเพื่อน หรือไปเที่ยวตามสถานที่เที่ยวกลางคืน เพื่อความเท่และโก้เท่านั้น

2. สาเหตุในการสูบบุหรี่ครั้งแรก

สาเหตุที่ทำให้เกิดพฤติกรรมกาสูบบุหรี่ครั้งแรกส่วนใหญ่มาจากความอยากทดลอง โดยกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจสูบบุหรี่มากที่สุด เนื่องจากวัยรุ่นให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อนและมีความใกล้ชิดสนิทสนมกันมากที่สุด สาเหตุในการเริ่มสูบบุหรี่ครั้งแรกจึงเกิดมาจากด้านตัวของผูสูบเองซึ่งเกิดจากความอยากรู้อยากเห็น อยากทดลอง รวมทั้งมีเพื่อนสนิทชักชวนให้สูบ โดยเพื่อนเป็นแรงเสริมต่อการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นเป็นอย่างมาก การปฏิเสธเมื่อเพื่อนชักชวนหรือขู่บังคับให้ ทำได้น้อยมาก จึงเกิดการทดลองสูบจนเกิดการเสพติดบุหรี่ขึ้น

ตอนที่ 2 พฤติกรรมกาสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง ชั้นปีที่ 1 สาขาการจัดการโรงแรม

วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร

พฤติกรรมกาสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง ชั้นปีที่ 1 สาขาการจัดการโรงแรม วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร สามารถจำแนกประเภทของนักศึกษาหญิงที่สูบบุหรี่ได้เป็น 2 ประเภท คือ สูบบุหรี่แล้วติดบุหรี่จนขาดไม่ได้ และสูบบุหรี่แต่ไม่ติดบุหรี่ โดยศึกษาเรื่องของช่วงเวลาทีสูบบุหรี่ เวลาที่ผูสูบบุหรี่ไม่ต้องการสูบบุหรี่ปริมาณที่สูบบุหรี่ในหนึ่งวัน ยี่ห้อของบุหรี่ที่สูบเป็นประจำ ค่าใช้จ่ายในการสูบบุหรี่ แหล่งซื้อบุหรี่ของนักศึกษาหญิง ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. ประเภทของนักศึกษาหญิงที่สูบบุหรี่

จากการศึกษาพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิงสามารถจำแนกประเภทของนักศึกษาหญิงที่สูบบุหรี่ได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1.1 สูบบุหรี่แล้วติดบุหรี่จนขาดไม่ได้ คือ ผู้ที่ไม่สามารถขาดบุหรี่ได้ จะต้องสูบบุหรี่เป็นประจำทุกวันเหมือนเป็นกิจวัตรประจำวัน เป็นความเคยชิน ต้องหาบุหรี่มาสูบจนติดเป็นนิสัยหรือความเคยชิน เมื่อได้สูบแล้วจะรู้สึกสบาย และมีความเชื่อว่า บุหรี่ ทำให้หายเครียด เพลิดเพลิน หายเบื่อ อารมณ์ดี สมองเล่น ถ้าไม่ได้สูบจะมีอาการหงุดหงิด กระวนกระวาย คิดอะไรไม่ออก ทำให้อยากสูบเรื่อย ๆ จนติดเป็นนิสัย

1.2 สูบบุหรี่แต่ไม่ติดบุหรี่ คือ ผู้สูบบุหรี่แต่ไม่ติดไม่รู้สึกว่าขาดไม่ได้ ในบางสถานการณ์ที่ไม่อาจสูบบุหรี่ได้ หรือไม่มีบุหรี่ให้สูบ ก็ไม่เกิดอาการอยาก ถ้าหากมีบุหรี่ให้สูบก็สูบ ถ้าไม่มีก็ไม่สูบโดยไม่ต้องสูบเป็นประจำทุกวัน และไม่มีช่วงเวลาการสูบบุหรี่ที่แน่นอน เมื่ออยู่คนเดียวไม่จำเป็นต้องหยิบบุหรี่ขึ้นมาสูบ แต่จะสูบเฉพาะเวลาที่เข้าสังคม อยู่ในกลุ่มเพื่อน หรือไปเที่ยวตามสถานบันเทิงยามค่ำคืนหรือคิมเกล้า เพื่อความเท่และโก้เท่านั้น

2. ช่วงเวลาที่สูบบุหรี่

จากการศึกษา พบว่า ช่วงเวลาที่สูบบุหรี่สามารถจำแนกได้เป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

2.1 การสูบบุหรี่ที่เกิดจากความต้องการของร่างกายและจิตใจ

นักศึกษาหญิงที่มีพฤติกรรมการสูบบุหรี่ทุกวันจนติดเป็นนิสัย และความเคยชิน โดยจะต้องสูบหลังอาหารทุกมื้อ เพราะหลังจากรับประทานอาหารเสร็จแล้วทำให้เกิดความรู้สึกเหมือนมีกลิ่นคาวของอาหารติดอยู่ในปากจึงต้องสูบเพื่อดับกลิ่นคาวของอาหาร รวมถึงเกิดอาการท้องอืด รู้สึกอึดอัด จึงต้องสูบบุหรี่เพื่อให้รู้สึกโล่งท้อง สบายท้อง และทำให้รู้สึกอึด เหมือนเป็นของหวานที่ต้องกินหลังรับประทานอาหารเสร็จเช่นเดียวกับการสูบบุหรี่ รวมถึงเวลาเข้าห้องน้ำต้องนำบุหรี่เข้าไปสูบในห้องน้ำด้วย เพราะเวลาสูบบุหรี่ในขณะที่ห้องน้ำ ช่วยทำให้ระบบขับถ่ายดียิ่งขึ้น ท้องไม่ผูก และเวลาารู้สึกเครียดต้องหยิบบุหรี่ขึ้นมาสูบ จะทำให้สมองปลอดโปร่ง รู้สึกผ่อนคลาย หายเครียด

2.2 การสูบบุหรี่ที่ไม่ได้เกิดจากความต้องการของร่างกายและจิตใจ

พฤติกรรมการสูบบุหรี่ที่ไม่ได้เกิดจากความต้องการของร่างกายและจิตใจ แต่เกิดจากความรู้สึกนึกคิดที่จะเอาบุหรี่ขึ้นมาสูบ โดยขึ้นอยู่กับสถานการณ์ เช่น เวลาไปเที่ยวตามสถานที่ที่เที่ยวกกลางคืน เนื่องจากเวลาที่อยู่ในสถานที่ดังกล่าวมีผู้สูบบุหรี่ร่วมตัวกันอยู่เป็นจำนวนมาก และแวดล้อมด้วยกลุ่มเพื่อนและผู้คนที่สูบบุหรี่ การไปสังสรรค์ หรือไปเที่ยวระหว่างเพื่อนฝูงที่มีการดื่มเหล้าและสูบบุหรี่ ร่วมกับการชักนำโดยตรงให้สูบบุหรี่จากเพื่อนฝูง หรือการชักชวน

ทางอ้อม เมื่อเห็นการสูบบุหรี่ของกลุ่มเพื่อน ใกล้ชิดหรือผู้ที่สูบบุหรี่แสดงพฤติกรรมสูบบุหรี่จึงทำให้เกิดความต้องการสูบบุหรี่ เพื่อเป็นการเข้าสังคม นอกจากนี้ยังสูบบุหรี่เวลารอคอย เพื่อเป็นการฆ่าเวลาระหว่างรอ และเวลาทำงานหรือเวลาปฏิบัติงานต่าง ๆ ที่ต้องใช้สมาธิและความตั้งใจมาก ๆ ก็จะต้องสูบบุหรี่ เนื่องจากรู้สึกว่าการสูบบุหรี่ร่วมไปกับการทำงานนั้นทำให้มีสมาธิในการทำงานมากขึ้น มีความตั้งใจในการทำงานมากขึ้น และทำให้ไม่รู้สึกง่วงนอน สามารถทำงานในเวลาติด ๆ ได้นานมากยิ่งขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่า เป็นค่านิยมและพฤติกรรมที่แสดงออกตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเท่านั้นซึ่ง ไม่ได้เกิดจากความต้องการของร่างกายและจิตใจ ซึ่งการสูบบุหรี่ที่ไม่ได้เกิดจากความต้องการของร่างกายและจิตใจสามารถเกิดขึ้นได้กับทุกคนที่สูบบุหรี่ ไม่ว่าจะสูบจนติดหรือไม่ติดก็ตาม

3. เวลาที่ผู้สูบบุหรี่ไม่ต้องการสูบบุหรี่

เวลาที่ผู้สูบบุหรี่ไม่ยักสูบบุหรี่ หรือไม่สูบบุหรี่ คือ เวลาที่อยู่คนเดียว อยู่กับครอบครัวเนื่องจากผู้สูบบุหรี่บางส่วน ครอบครัวไม่รับรู้ว่าสูบบุหรี่ จึงต้องงดสูบบุหรี่ในเวลาที่อยู่กับครอบครัว แต่ถ้าหากไม่สามารถทนได้จนต้องสูบบุหรี่ ต้องแยกตัวออกไปจากครอบครัวเพื่อหาสถานที่สูบบุหรี่ เช่น ห้องน้ำ นอกบ้าน ระเบียง ที่โปร่ง ๆ และรอดพ้นจากสายตาคนในบ้าน เพราะไม่ต้องการให้ครอบครัวทราบ และเมื่ออยู่ในสถานที่ห้ามสูบบุหรี่ต่าง ๆ โดยสถานที่ที่มีเครื่องหมายห้ามสูบบุหรี่ติดอยู่ ซึ่งเมื่อผู้สูบบุหรี่รับรู้จึงปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ หรือในสถานที่สาธารณะที่มีผู้ไม่สูบบุหรี่อยู่ด้วย ในสถานที่ที่มีผู้คนอยู่เยอะ โดยจะสูบเฉพาะในสถานที่จัดไว้สำหรับให้สูบบุหรี่เท่านั้น เพื่อไม่ให้เสียภาพพจน์และดูไม่ดีในสายตาผู้อื่น แต่หากในกรณีที่ยากสูบมากจนไม่สามารถห้ามใจไม่ให้สูบได้โดยเป็นผู้ที่อยู่ในประเภทติดบุหรี่จริง ๆ ก็จะหามุมที่ไม่มีคนอยู่ หรือขออนุญาตบุคคลที่อยู่รอบข้างเพื่อสูบบุหรี่

4. ปริมาณที่สูบบุหรี่ในหนึ่งวัน

สำหรับนักศึกษาหญิงที่สูบบุหรี่แล้วติดบุหรี่จะมีปริมาณการสูบบุหรี่โดยปกติต่อวันคือ 1 ซองต่อวัน และปริมาณการสูบบุหรี่ของนักศึกษาจะมีปริมาณเพิ่มมากขึ้นเมื่อไปเที่ยวตามสถานบันเทิงยามค่ำคืน และเมื่อได้รวมกลุ่มกับเพื่อนที่มีพฤติกรรมสูบบุหรี่เหมือนกัน มีปริมาณสูงถึง 2 ซองต่อวัน เนื่องจากสูบแล้วจะรู้สึกเพลิดเพลินในการสูบ สามารถสูบได้เรื่อย ๆ และมีการสูบบุหรี่เป็นกลุ่ม

ในกลุ่มนักศึกษาหญิงที่สูบบุหรี่แต่ไม่ติดบุหรือนั้นจะมีปริมาณการสูบบุหรี่ในหนึ่งวันน้อยกว่า คือ 2-3 มวนต่อสัปดาห์โดยจะเป็นการสูบเฉพาะเวลาไปเที่ยวตามสถานบันเทิงยามกลางคืน และได้ดื่มสุราหรือเวลาที่รู้สึกเครียดมาก ๆ เท่านั้น

5. ยี่ห้อของบุหรี่ที่สูบเป็นประจำ

สำหรับนักศึกษาหญิงที่มีพฤติกรรมการสูบบุหรี่จนคิดส่วนใหญ่นิยมสูบบุหรี่ ยี่ห้อ มาร์ล โบโร เนื่องจากมีรสดี ไม่แรงจนเกินไป และหาซื้อได้ง่าย ส่วนสาเหตุด้านราคาไม่มีผลต่อการเลือกบุหรี่ เนื่องจากมีกำลังทรัพย์ที่จะสามารถซื้อได้ นอกจากนี้ยังมียี่ห้อแอลแอนด์เอ็มที่ได้รับความนิยมนักศึกษาหญิงรองลงมา

6. ค่าใช้จ่ายในการสูบบุหรี่

รายได้ของนักศึกษาหญิงทุกคนมาจากรายได้ที่ได้รับจากบิดา มารดา ซึ่งมีรายได้ประมาณ 9,000 – 15,000 บาทต่อเดือน โดยการหักเงินจำนวนหนึ่งของตนเองเพื่อนำไปซื้อบุหรี่ จากการศึกษาพบว่านักศึกษาหญิงที่สูบบุหรี่จนคิดจะเสียค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือนเพื่อซื้อบุหรี่เป็นจำนวนถึง 500 – 1000 บาทต่อเดือน แต่หากผู้ที่สูบบุหรี่เป็นผู้ไม่คิดบุหรี่มากนักจะเสียค่าใช้จ่ายในการซื้อบุหรี่ไม่เกิน 300 บาทต่อเดือน หรือบางรายไม่เสียค่าใช้จ่ายเลย เนื่องจากขอมบุหรี่จากเพื่อนที่สูบบุหรี่มาสูบ

7. แหล่งซื้อบุหรี่ของนักศึกษาหญิง

ในช่วงที่มีอายุไม่ครบ 18 ปี บริบูรณ์ สามารถหาซื้อบุหรี่ได้ด้วยตนเองที่สยามซึ่งเป็นศูนย์กลางของวัยรุ่น บริเวณฟุตบาทตรง BTS ซึ่งจะมีร้านขายบุหรี่แบบแบ่งขายตามแผงลอยและตามร้านค้าทั่วไป โดยจะขายให้แก่ทุกคน เนื่องจากไม่มีการตรวจบัตรประชาชน และเมื่ออายุ ครบ 18 ปี บริบูรณ์ สามารถซื้อได้ตามร้านค้าสะดวกซื้อทั่วไปและบางร้านมีการตรวจบัตรประชาชน ส่วนบางร้านก็ไม่มีการตรวจ แสดงให้เห็นว่ากลไกการจัดจำหน่ายบุหรี่สามารถเข้าถึงได้ง่าย ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้เด็กซึ่งเป็นเยาวชนสามารถหาซื้อบุหรี่มาสูบเองได้โดยง่าย ถึงแม้ว่าอายุต่ำกว่า 18 ปี ก็สามารถหาซื้อบุหรี่มาสูบได้จากตามร้านค้าทั่วไปที่มีการจัดจำหน่ายบุหรี่ให้กับเด็กเหล่านี้โดยที่ไม่คำนึงถึงกฎหมาย ซึ่งเป็นการแก้ไขปัญหการสูบบุหรี่ของรัฐบาลในปัจจุบัน

ตอนที่ 3 กระบวนการแลกเปลี่ยนความรู้ในกลุ่มเพื่อนเกี่ยวกับการสูบบุหรี่

กระบวนการแลกเปลี่ยนความรู้ในกลุ่มเพื่อน หมายถึง การสร้าง รวบรวม แลกเปลี่ยน และใช้ความรู้ในกลุ่มเพื่อนหรือผู้อื่นเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ซึ่งได้มาจากการปฏิสังสรรค์ระหว่างบุคคลที่สูบบุหรี่ ซึ่งเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดทัศนคติและค่านิยม นำไปสู่พฤติกรรมการสูบบุหรี่ ได้แก่ การรับรู้เรื่องอันตรายและโทษของบุหรี่ ความคิดในการเลิกสูบบุหรี่ ซึ่งมีรายละเอียดสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. การรับรู้เรื่องอันตรายและโทษของบุหรี่

นักศึกษาหญิงที่สูบบุหรี่มีความรู้เกี่ยวโทษและอันตรายที่ได้รับจากบุหรี่ค่อนข้างดี แต่ไม่รู้ข้อเท็จจริงในเชิงลึกมากนัก ไม่ได้ทราบถึงสารเคมีต่าง ๆ อันเป็นสารพิษที่ก่อให้เกิดโทษต่อ

ร่างกายทั้งต่อตนเองและผู้อื่นที่ไม่ได้สูบบุหรี่แต่ได้รับควันจากผู้สูบบุหรี่อีกด้วย อีกทั้งในบางรายที่สูบบุหรี่เป็นครั้งคราว ไม่ได้สูบจนติดก็เนื่องมาจากรู้ว่าบุหรี่มีโทษและอันตรายต่อตนเอง จึงพยายามไม่สูบจนติดเพื่อเป็นการปกป้องตนเองจากอันตรายของบุหรี่

2. การคิดเลิกสูบบุหรี่

นักศึกษาหญิงส่วนใหญ่มีความคิดเลิกสูบบุหรี่ โดยมีสาเหตุ 2 ประการ ดังนี้

1. ด้านสุขภาพ โดยผู้สูบบุหรี่มีความคิดที่จะเลิกสูบบุหรี่เพื่อสุขภาพ เนื่องจากทราบถึงโทษและอันตรายของการสูบบุหรี่ และเป็นห่วงสุขภาพร่างกายของตนเองหากมีการสูบสะสมไปนาน ๆ

2. ด้านสังคม เนื่องจากต้องการเป็นที่ยอมรับต่อสังคมภายนอกในอนาคตและเป็นการเสริมสร้างบุคลิกภาพที่ดีต่อตนเองให้เหมาะสมกับวัย ไม่ให้ถูกมองไม่ดีในสายตาผู้อื่น เช่น เมื่อถึงวัยที่ต้องทำงานร่วมกับผู้อื่น จะได้ไม่เป็นที่รังเกียจเนื่องจากได้รับกลิ่นเหม็นจากบุหรี่

3. ทศนคติของนักศึกษาหญิงที่สูบบุหรี่ต่อกฎระเบียบ ข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

นักศึกษาหญิงที่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่ รู้สึกพึงพอใจต่อข้อห้ามที่กำหนดขึ้น เนื่องจากการให้เกียรติแก่สถานศึกษาและผู้ที่ไม่สูบบุหรี่ทำให้ไม่ได้รับควันจากบุหรี่ แต่ทั้งนี้ก็มีการจัดสถานที่ไว้สำหรับสูบบุหรี่ได้ เนื่องจากไม่สามารถจำกัดสิทธิในการสูบบุหรี่ของนักศึกษาได้ แสดงให้เห็นว่ากฎระเบียบ ข้อบังคับของมหาวิทยาลัยไม่สามารถห้าม หรือกำหนดให้นักศึกษาไม่สูบบุหรี่ในสถานศึกษาได้ เนื่องจากคณะวิชาได้จัดสถานที่ไว้สำหรับสูบบุหรี่ เพื่อสร้างวินัยในการเลือกที่สูบบุหรี่ ดังนั้น จึงมีการจัดสถานที่ไว้สำหรับสูบบุหรี่ให้ เพื่อจะได้สูบบุหรี่อย่างเป็นทางการเฉพาะสถานที่ที่จัดไว้ให้เท่านั้น และนักศึกษาบางส่วนไม่ทราบว่ามหาวิทยาลัยมีกฎระเบียบ ข้อบังคับของมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการสูบบุหรี่กำหนดไว้

4. ทศนคติของนักศึกษาหญิงที่สูบบุหรี่ที่มีต่อกฎหมายเกี่ยวกับบุหรี่

นักศึกษาส่วนใหญ่ทราบกฎหมายเกี่ยวกับบุหรี่ และคิดว่าเป็นสิ่งที่ดีต่อผู้ที่ไม่สูบบุหรี่ เนื่องจากควันบุหรี่มีสารพิษที่เป็นอันตรายโดยเป็นการคุ้มครองผู้ไม่สูบบุหรี่และหลีกเลี่ยงจากควันบุหรี่ และนักศึกษาหญิงที่สูบบุหรี่ก็ปฏิบัติตามในเรื่องของการกำหนดประเภทของสถานที่สาธารณะที่ห้ามมีการคุ้มครองผู้ไม่สูบบุหรี่ และกำหนดบริเวณหรือพื้นที่สาธารณะเป็นเขตปลอดบุหรี่ โดยจะสูบบุหรี่เฉพาะสถานที่ที่จัดให้สูบบุหรี่ได้เท่านั้น

ตอนที่ 4 แนวทางที่เหมาะสมในการลดพฤติกรรมสูบบุหรี่ในกลุ่มนักศึกษาหญิง

จากการศึกษาพบว่า การลดพฤติกรรมสูบบุหรี่ในกลุ่มนักศึกษาหญิงสามารถกระทำได้โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจ เพื่อให้ตระหนักถึงโทษและพิษภัยของบุหรี่ ซึ่งต้องเริ่มจากการสร้างความรู้ในตัวบุคคล นอกจากนี้ด้านกฎหมายต้องมีบทลงโทษแก่ผู้ไม่ปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด

และสิ่งแวดล้อมทางสังคมก็สามารถช่วยลดพฤติกรรมการสูบบุหรี่ในกลุ่มนักศึกษาหญิง เช่น การไม่อยู่ในกลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมการสูบบุหรี่ เพื่อที่จะได้ไม่ถูกชักจูงได้ง่าย เนื่องจากผู้หญิงเป็นเพศที่มีอารมณ์จิตใจอ่อนไหว จึงควรมีการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางจิตใจให้แก่บุคคลเหล่านี้

อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร” ผู้ศึกษาได้อภิปรายผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์การศึกษาที่กำหนดไว้ ซึ่งประกอบด้วยสาเหตุแวดล้อมที่มีผลต่อการตัดสินใจสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง กระบวนการแลกเปลี่ยนความรู้ในกลุ่มเพื่อนเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ และแนวทางที่เหมาะสมในการลดพฤติกรรมการสูบบุหรี่ในกลุ่มนักศึกษาหญิง ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สาเหตุแวดล้อมที่มีผลต่อการตัดสินใจสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง ชั้นปีที่ 1 สาขาการจัดการโรงแรม วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร

1. อายุที่เริ่มสูบบุหรี่

ช่วงอายุที่นักศึกษาหญิงเริ่มสูบบุหรี่ครั้งแรก อยู่ในช่วงอายุ 13 – 19 ปี ซึ่งอยู่ในช่วงวัยเด็กถึงวัยรุ่นและนับได้ว่าช่วงอายุที่นักศึกษาหญิงเริ่มสูบบุหรี่ครั้งแรกนั้นน้อยมาก จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นหญิงในปัจจุบันได้แพร่เข้าไปถึงกลุ่มเยาวชนเพิ่มมากขึ้น และมีแนวโน้มว่าจะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในอนาคต เนื่องจากอายุของผู้ที่เริ่มสูบบุหรี่นับวันยิ่งน้อยลง ทำให้ขาดการตัดสินใจที่ดี ไม่คิด ไตร่ตรอง เพราะคิดว่าเป็นสิ่งที่ดีแล้ว และไม่ตระหนักในตนเองเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ ขาดความรู้เรื่องโทษและพิษภัยของบุหรี่ นอกจากนี้เพื่อนยังมีอิทธิพลกับวัยรุ่นในช่วงอายุนี้มากที่สุด โดยถ้าเพื่อนในกลุ่มหรือเพื่อนสนิทมีพฤติกรรมการสูบบุหรี่สามารถทำให้เกิดการเรียนรู้เรื่องการสูบบุหรี่ได้อย่างรวดเร็ว เนื่องจากใช้เวลาอยู่กับเพื่อนเป็นส่วนใหญ่ จึงเห็นขั้นตอนและวิธีการสูบบุหรี่นั้น ไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่างกันของเอ็ดวิน ซัทเธอร์แลนด์ (Edwin Sutherland) ที่มองว่าสภาพแวดล้อมของบุคคลเป็นปัจจัยที่ทำให้บุคคลได้รับการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ การที่บุคคลเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้นั้น เกิดจากการที่บุคคลมีการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ หรือจากการสังเกต ซึ่งจะมีทั้งการสังเกตโดยตรง คือ การที่บุคคลอื่นแสดงหรือมีพฤติกรรมให้เห็นหรือ จากการสังเกตโดยอ้อม คือ การสังเกตจากสื่อต่าง ๆ หรือเป็นการรับเอาทัศนคติของบุคคลอื่น ๆ เป็นการเรียนรู้ทางสังคม ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ไม่ได้มีมาแต่กำเนิดแต่สามารถที่จะสร้างขึ้นมาเองได้ในภายหลัง (Sutherland 1968, อ้างถึงในบุศยา ณ ป้อมเพชร 2539 : 25)

ดังนั้นเด็กที่มีอายุอยู่ในช่วง 13 – 19 ปี ที่มีพฤติกรรมการสูบบุหรี่ จึงเกิดจากการเรียนรู้ทางสังคม และมีวุฒิภาวะไม่มากพอ อายุยังน้อยหรือเป็นวัยรุ่น ทำให้ขาดการตัดสินใจที่ดี ไม่คิดไตร่ตรอง เพราะคิดว่าเป็นสิ่งที่ได้เรียนรู้มาเป็นแบบอย่างที่ดีแล้ว โดยผ่านกระบวนการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่ใกล้ชิดสนิทสนม คือ กลุ่มเพื่อนสนิท นั่นเอง

2. สาเหตุในการสูบบุหรี่ครั้งแรก

สาเหตุที่ทำให้เกิดพฤติกรรมการสูบบุหรี่ครั้งแรกของนักศึกษาหญิง คือ การทดลองสูบบุหรี่ นักศึกษาหญิงที่เริ่มสูบบุหรี่เป็นครั้งแรกเพราะความอยากลองเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ที่ยังไม่เคยทำมาก่อน รองลงมาคือ เพื่อนชักชวน โดยเพื่อนที่สูบบุหรี่พยายามชักชวนให้สูบเพื่อจะได้มีลักษณะเช่นเดียวกัน เด็กจะเริ่มสูบบุหรี่ตามเพื่อน เพราะต้องให้ตนเป็นที่ยอมรับของเพื่อน กลุ่มหรือสังคม ผู้ที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยเพื่อนที่สูบบุหรี่ ก็มักจะยอมรับและปฏิบัติตามไปด้วย เพราะวัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการรวมกลุ่มทางสังคมนอกจากจะมีกิจกรรมต่างๆ แล้ว การดื่มเครื่องดื่ม และการสูบบุหรี่มักจะตามมาเสมอ โดยอาจมีการนำไปสู่การใช้ยาหรือสารเสพติดอื่น ๆ ได้ โดยไม่ได้คำนึงถึงผลเสียที่จะเกิดตามมาหลังจากการสูบบุหรี่ ผู้ที่สูบบุหรี่จำนวนมากเกิดจากการลองแล้วติดบุหรี่ เมื่อติดแล้วก็ยากที่จะเลิกสูบได้ แม้ว่าอยากที่จะเลิก แต่ก็กลายเป็นผู้ติดบุหรี่ไปแล้ว โดยส่วนมากจะคิดไปตลอดชีวิต นอกจากนี้การที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองที่มีฐานะดีมีส่วนให้เด็กเกรง ใช้เงินฟุ้งเฟ้อเมื่อถูกตักเตือนก็จะไม่พอใจ หาทางออกไปเที่ยวนอกบ้าน คบเพื่อนไม่ดี เนื่องจากบิดามารดาหรือผู้ปกครองไม่มีเวลาอบรมสั่งสอนบุตรหรือเด็กในปกครองไม่มีเวลาเป็นที่ปรึกษาเมื่อเด็กมีปัญหา ทำให้เด็กขาดความสนิทสนม ขาดความรักความอบอุ่น ทำให้มีบุคลิกไม่เข้มแข็งตกเป็นเหยื่อของการถูกชักจูง หรือถูกล่อลวงได้ง่าย

สาเหตุที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิงเกิดจากการมีความเชื่อที่ผิดเกี่ยวกับการสูบบุหรี่และปฏิบัติจนเคยชิน โดยเชื่อว่าการสูบบุหรี่เป็นการแสดงตนว่าตนเองเป็นผู้ใหญ่แล้ว เป็นตัวของตัวเอง ไม่ใช่เด็กอีกต่อไปที่จะต้องคอยเชื่อฟังบิดามารดา ผู้ปกครอง สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง หรือเป็นค่านิยมใหม่ของวัยรุ่น และยังเชื่อว่าเมื่อสูบบุหรี่แล้วทำให้สมองโปร่ง ไม่ง่วงนอน โดยเฉพาะเวลาดูหนังสือสอบ ช่วยทำให้ลดความเครียด บรรเทาความกดดัน ลืมวุ่นวายใจได้ ประกอบกับความสะดวกในการซื้อหา ซึ่งมีจำหน่ายทั่วไปทุกแห่งและการหาซื้อได้ง่าย จึงมีส่วนทำให้คนสูบบุหรี่มากขึ้น ดังนั้นสาเหตุแวดล้อมที่มีผลต่อการตัดสินใจสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง ชั้นปีที่ 1 สาขาการจัดการโรงแรม วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ กาญจนมนตรี สิงห์ชู (2541 : 25-26) ที่ได้กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดการสูบบุหรี่ในเด็กและวัยรุ่น และมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของสมฤดี มอบนรินทร์ (2531) ที่ได้ทำการศึกษาถึงระดับวิทยาของการสูบบุหรี่ของนักเรียน อาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตร (ปวช.)

ในอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา พบว่า มีอัตราการสูบบุหรี่ ร้อยละ 31.1 โดยปัจจัยที่มีผลต่อการสูบบุหรี่คือบุคคลในครอบครัวที่สูบบุหรี่ เพื่อนที่โรงเรียนสูบบุหรี่ อาชีพของบิดามารดา รายได้ประจำเดือน รวมทั้งที่พักอาศัย และงานวิจัยของ ประภาส สุขทรศณี (2536) ได้ทำการศึกษา ลักษณะการใช้และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการใช้สารเสพติดของวัยรุ่น โดยนำทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่างและการเรียนรู้ทางสังคม มาใช้เป็นกรอบในการศึกษา พบว่า การใช้แนวคิดดังกล่าวสามารถที่จะอธิบายปัจจัยที่ทำให้วัยรุ่นใช้สารเสพติดได้ ได้แก่ ความยึดมั่นต่อการกระทำที่สังคมยอมรับ การคบเพื่อนที่ใช้สารเสพติด และความผูกพันกับทางโรงเรียน โดยปัจจัยทั้ง 3 ตัวนี้สามารถร่วมอธิบายค่าความแปรปรวนของการใช้สารเสพติดได้ร้อยละ 44.99

จะเห็นว่าสาเหตุของการสูบบุหรี่นั้นเกิดจากสาเหตุหลัก ๆ ด้านตัวของผู้สูบบุหรี่เอง เช่น ขาดความรู้เกี่ยวกับอันตรายของบุหรี่ ซึ่งคิดว่าการสูบบุหรี่ทำให้ไม่เหน็ดเหนื่อย การมีความรู้สึกหรือมีเจตคติที่ดีต่อการสูบบุหรี่ เช่น คิดว่าการสูบบุหรี่ทำให้ตัวเองมีความมั่นใจมากขึ้น มีความเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น เป็นต้น และด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมของผู้สูบบุหรี่ เช่น สมาชิกในครอบครัว ครู พระภิกษุ แพทย์ ดารา นักร้อง สูบบุหรี่ แต่จากการศึกษาในที่นี้พบว่า เพื่อน เป็นสาเหตุที่สำคัญที่นำไปสู่พฤติกรรมสูบบุหรี่ เนื่องจากเป็นแบบอย่างให้บุคคลเกิดการเลียนแบบ โดยการสูบบุหรี่ตามบุคคลเหล่านั้น เป็นต้น และเกิดจากการขาดความรู้ การมีเจตคติที่ดีต่อการสูบบุหรี่ การได้รับผลกระทบด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงจากเดิม ที่ผู้หญิงมักจะเป็นฝ่ายที่ไม่มีบทบาทในสังคม ไม่กล้ามีปากมีเสียง เชื่อฟังเคารพผู้ใหญ่ เป็นข้างเท้าหลัง ในปัจจุบัน ผู้หญิงกลับมีบทบาททางสังคมมากขึ้น กล้าคิดกล้าแสดงออก ไม่เชื่อฟังผู้ปกครองทำให้ วัยรุ่นหญิงสมัยใหม่มีเจตคติต่อการสูบบุหรี่ในทางบวก การทำตามกระแส ตามเพื่อน โดยไม่ทราบถึงผลเสียที่จะได้รับการสูบบุหรี่ และในบรรทัดฐานของไทยยังไม่ยอมรับและมองว่าการสูบบุหรี่ในวัยรุ่นหญิงเป็นสิ่งที่ไม่ดีงาม เป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม แต่นักศึกษาหญิงเหล่านี้กลับตัดสินใจทดลองสูบบุหรี่

ตอนที่ 2 พฤติกรรมสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง ชั้นปีที่ 1 สาขาการจัดการโรงแรม

วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร

การเกิดพฤติกรรมสูบบุหรี่นั้นมีปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน คือ ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก คือ ปัจจัยภายใน ได้แก่ทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยมของบุคคลเกี่ยวกับพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง และปัจจัยภายนอก ได้แก่บรรทัดฐานทางสังคมเกี่ยวกับพฤติกรรมนั้น ซึ่งทั้ง 2 ส่วนจะมีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรม ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมา จากการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ประเภทของนักศึกษาหญิงที่สูบบุหรี่

จากการศึกษาพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิงสามารถจำแนกประเภทของนักศึกษาหญิงที่สูบบุหรี่ได้เป็น 2 ประเภท คือ สูบบุหรี่แล้วติดบุหรี่จนขาดไม่ได้ ได้แก่ ผู้ที่สูบบุหรี่เป็นประจำทุกวันเป็นกิจวัตรประจำวัน เป็นความเคยชิน ต้องหาบุหรี่มาสูบจนติดเป็นนิสัยหรือความเคยชิน เมื่อได้สูบแล้วจะรู้สึกสบาย และมีความเชื่อว่า บุหรี่ ทำให้หายเครียด เพลิดเพลิน หายเบื่อ อารมณ์ดี สมองแล่น ถ้าไม่ได้สูบจะมีอาการหงุดหงิด กระวนกระวาย คิดอะไรไม่ออก ทำให้อยากสูบเรื่อย ๆ จนติดเป็นนิสัย ส่วนอีกประเภทเป็นการสูบบุหรี่แต่ไม่ติดบุหรี่ ได้แก่ ผู้ที่สูบบุหรี่เฉพาะเวลาที่เข้าสังคม อยู่ในกลุ่มเพื่อน หรือไปเที่ยวตามสถานที่บันเทิงยามค่ำคืนหรือดึกเท่านั้น

ดังนั้นจะแสดงให้เห็นว่านักศึกษาหญิงที่สูบบุหรี่ เกิดจากการมีทัศนคติ ความรู้สึก ความคิดหรือความเชื่อ ส่งผลให้เกิดการแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ ออกมา เช่น เมื่อได้สูบแล้วจะรู้สึกสบาย และมีความเชื่อว่า บุหรี่ ทำให้หายเครียด เพลิดเพลิน หายเบื่อ อารมณ์ดี สมองแล่น ถ้าไม่ได้สูบจะมีอาการหงุดหงิด กระวนกระวาย คิดอะไรไม่ออก นอกจากนี้ทัศนคติยังเป็นสิ่งที่เรียนรู้ได้ ซึ่งพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิงนี้เกิดจากรู้จักสิ่งแวดล้อม เช่น ผู้ที่สูบบุหรี่เฉพาะเวลาที่เข้าสังคม อยู่ในกลุ่มเพื่อน หรือไปเที่ยวตามสถานที่บันเทิงยามค่ำคืนหรือดึกเท่านั้น ทำให้ความคิดที่ต้องการปรับตัวให้เข้ากับสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบอทวิน และ คณะ (Botvin 1994) ได้ศึกษาถึงสาเหตุของการสูบบุหรี่ในวัยรุ่นในอเมริกา โดยทำการศึกษาในเด็กนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในระดับ 7 จำนวน 757 คน ผลการศึกษาพบว่า เพื่อนและกลุ่มหรือพวกเดียวกันเป็นปัจจัยทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนที่สำคัญที่สุด ปัจจัยทางด้านจิตใจซึ่งประกอบด้วย ความรู้สึกสิ้นหวัง ท้อแท้ในความสามารถของตน ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง มีความสัมพันธ์กับการเพิ่มโอกาสในการสูบบุหรี่ พบว่า การสูบบุหรี่ของวัยรุ่นในอดีตมีอัตราเสี่ยง 3.0 เท่า ถ้าเพื่อนมากกว่าร้อยละ 50 ขึ้นไปสูบบุหรี่ และมีอัตราเสี่ยง 2.6 เท่า ถ้าพวกเดียวกันสูบบุหรี่มากกว่าร้อยละ 50 และพบว่า การสูบบุหรี่ของวัยรุ่นในปัจจุบันนั้น มีอิทธิพลมาจากเพื่อนเช่นเดียวกัน พบว่า อัตราเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่ในปัจจุบันมีถึง 19.6 เท่า ถ้าเพื่อนมากกว่าร้อยละ 50 สูบบุหรี่ และอัตราเสี่ยง 7.7 เท่า ถ้าผู้ปกครองมีทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ในเชิงบวก ส่วนแนวโน้มในการสูบบุหรี่ในอนาคตภายใน 1 ปี ข้างหน้า พบว่ามีอิทธิพลจากสังคมและเพื่อนค่อนข้างมาก โดยพบอัตราเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่ในอนาคต 20 เท่า ถ้าเพื่อนมีทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ในเชิงบวกและมีอัตราเสี่ยง 3.1 เท่า ถ้ามีเพื่อนสูบบุหรี่และ 3.2 เท่า ถ้ามีเพื่อนมากกว่าร้อยละ 50 สูบบุหรี่ นอกจากนี้ถ้ามีพวกเดียวกันสูบบุหรี่จะมีอัตราเสี่ยง 2.8 เท่า และเพิ่มเป็น 3.0 เท่า ถ้าพวกเดียวกันสูบบุหรี่มากกว่าร้อยละ 50

จากการศึกษาของบอทวิน และ คณะ (Botvin 1994) แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นในปัจจุบันและอนาคต ได้แก่ โครงสร้างครอบครัว เพื่อนและกลุ่มหรือพวกเดียวกัน สำหรับเพื่อนและกลุ่มหรือพวกเดียวกันเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นมากที่สุด ส่วนการเลียนแบบหรือผู้ใหญ่ไม่ได้เป็นปัจจัยส่งเสริมให้วัยรุ่นสูบบุหรี่ แต่อย่างไรก็ตามจากการศึกษานี้พบว่า ทักษะคิดของผู้ปกครองต่อการสูบบุหรี่เชิงบวก และแรงสนับสนุนทางสังคมจากครู จะมีอิทธิพลต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียน ซึ่งการที่นักศึกษาหญิงมีทัศนคติเห็นด้วยต่อการสูบบุหรี่สามารถที่จะชี้ให้เห็นถึงความตั้งใจที่จะสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง และจะนำไปสู่พฤติกรรมการสูบบุหรี่

2. ช่วงเวลาที่สูบบุหรี่

จากการศึกษา พบว่า ช่วงเวลาที่สูบบุหรี่สามารถจำแนกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ การสูบบุหรี่ที่เกิดจากความต้องการของร่างกายและจิตใจ โดยสูบบุหรี่ทุกวันจนติดเป็นนิสัย จนเกิดเป็นความเคยชิน และการสูบบุหรี่ที่ไม่ได้เกิดจากความต้องการของร่างกายและจิตใจ เกิดจากความรู้สึกนึกคิดที่จะเอาบุหรี่ขึ้นมาสูบ โดยขึ้นอยู่กับสถานการณ์ เช่น เวลาไปเที่ยวตามสถานที่ที่เที่ยวกว้างไกล เพื่อเป็นการเข้าสังคม เวลารอคอย เพื่อเป็นการฆ่าเวลาระหว่างรอ และเวลาทำงานหรือเวลาปฏิบัติงานต่าง ๆ ที่ต้องใช้สมาธิและความตั้งใจมาก ๆ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า เป็นค่านิยมและพฤติกรรมที่แสดงออกตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอรัทัย ลิ้มตระกูล (2534) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมเกี่ยวกับการสูบบุหรี่และพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ในมหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่าในภาพรวมแล้ว กลุ่มตัวอย่างไม่ได้ให้ความสำคัญแก่การสูบบุหรี่หรือแก่ผู้สูบบุหรี่ ไม่ว่าจะพิจารณาในด้านใด ผู้สูบบุหรี่ในปัจจุบัน มีค่านิยมบวกเกี่ยวกับการสูบบุหรี่สูงกว่าผู้ที่ไม่ได้สูบบุหรี่ ปัจจัยอื่นๆ ที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับค่านิยมเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ ได้แก่ เพศ อายุ ชั้นปี กลุ่มการศึกษา เกรดเฉลี่ย รายรับต่อเดือน การพักอาศัย การสูบบุหรี่ของคนในครอบครัว และการสูบบุหรี่ของเพื่อนสนิท โดยจะเห็นได้ว่าค่านิยม ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการสูบบุหรี่ ซึ่งเกิดจากความต้องการของร่างกายและจิตใจ หรือไม่ได้เกิดจากความต้องการของร่างกายและจิตใจก็สามารถสูบบุหรี่ได้

3. เวลาที่ผู้สูบบุหรี่ไม่ต้องการสูบบุหรี่

เวลาที่ผู้สูบบุหรี่ไม่ยอมสูบบุหรี่ หรือไม่สูบบุหรี่ คือ เวลาที่อยู่คนเดียว อยู่กับครอบครัว สถานที่ที่มีเครื่องหมายห้ามสูบบุหรี่ติดอยู่ ในสถานที่ที่มีผู้คนอยู่เยอะ เพื่อไม่ให้เสียภาพพจน์และดูไม่ดีในสายตาผู้อื่น เนื่องจากพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิงยังไม่เป็นที่ยอมรับในสังคมไทย ซึ่งจากการศึกษาแสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมที่แสดงออกไม่สอดคล้องกับทัศนคติของนักศึกษาหญิงที่มีต่อการสูบบุหรี่ เนื่องจากนักศึกษาหญิงคิดว่าการสูบบุหรี่ทำให้เสีย

ภาพพจน์และดูไม่ดีในสายตาผู้อื่น นอกจากนี้ยังไม่ต้องทำให้ครอบครัวรู้ว่าตนเองสูบบุหรี่ แต่ก็ยังมีพฤติกรรมการสูบบุหรี่

4. ปริมาณที่สูบบุหรี่ในหนึ่งวัน

สำหรับนักศึกษาหญิงที่สูบบุหรี่แล้วติดบุหรี่จะมีปริมาณการสูบบุหรี่โดยปกติต่อวันคือ 1 ซองต่อวัน และปริมาณการสูบบุหรี่ของนักศึกษาจะมีปริมาณเพิ่มมากขึ้นเมื่อไปที่ยิวตามสถานบันเทิงยามค่ำคืน และเมื่อได้รวมกลุ่มกับเพื่อนที่มีพฤติกรรมการสูบบุหรี่เหมือนกัน มีปริมาณสูงถึง 2 ซองต่อวัน เนื่องจากสูบแล้วจะรู้สึกเพลิดเพลินในการสูบ สามารถสูบได้เรื่อย ๆ และมีการสูบบุหรี่เป็นกลุ่ม

ในกลุ่มนักศึกษาหญิงที่สูบบุหรี่แต่ไม่ติดบุหรือนั้นจะมีปริมาณการสูบบุหรี่ในหนึ่งวันน้อยกว่า คือ 2-3 มวนต่อสัปดาห์โดยจะเป็นการสูบเฉพาะเวลาไปเที่ยวตามสถานที่ยิวกลางคืน และได้ดื่มสุราหรือเวลาที่รู้สึกเครียดมาก ๆ เท่านั้น

5. ยี่ห้อของบุหรี่ที่สูบเป็นประจำ

สำหรับนักศึกษาหญิงที่มีพฤติกรรมการสูบบุหรี่จินตคิดส่วนใหญ่นิยมสูบบุหรี่ยี่ห้อ มาร์ลโบโร-เนื่องจากมีรสดี ไม่แรงจนเกินไป และหาซื้อได้ง่าย ส่วนสาเหตุด้านราคาไม่มีผลต่อการเลือกบุหรี่ เนื่องจากมีกำลังทรัพย์ที่จะสามารถซื้อได้ นอกจากนี้ยังมียี่ห้อแอลแอนด์เอ็มที่ได้รับคามนิยมนักศึกษาหญิงรองลงมา

6. ค่าใช้จ่ายในการสูบบุหรี่

รายได้ของนักศึกษาหญิงทุกคนมาจากรายได้ที่ได้รับมาจากบิดา มารดา ซึ่งมีรายได้ประมาณ 9,000 - 15,000 บาทต่อเดือน จากการศึกษาพบว่านักศึกษาหญิงที่สูบบุหรี่จินตคิดจะเสียค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือนเพื่อซื้อบุหรี่เป็นจำนวนถึง 500 - 1,000 บาทต่อเดือน แต่หากผู้ที่สูบบุหรี่เป็นผู้ไม่ติดบุหรือนักจะเสียค่าใช้จ่ายในการซื้อบุหรี่ไม่เกิน 300 บาทต่อเดือน หรือบางรายไม่เสียค่าใช้จ่ายเลย เนื่องจากขอบุหรี่จากเพื่อนที่สูบบุหรี่มาสูบ

จากการศึกษาที่ได้กล่าวมาในข้างต้น ในเรื่อง ปริมาณที่สูบบุหรี่ในหนึ่งวัน ยี่ห้อของบุหรี่ที่สูบเป็นประจำ และ ค่าใช้จ่ายในการสูบบุหรี่ มีความสัมพันธ์กัน เนื่องจากยี่ห้อที่นักศึกษาหญิงที่นิยมสูบเป็นบุหรี่ที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ ซึ่งมีราคาค่อนข้างแพง รายได้จึงมีความสัมพันธ์กับปริมาณที่สูบบุหรี่ในหนึ่งวัน ยี่ห้อของบุหรี่ที่สูบ หากผู้สูบบมีรายได้เพียงพอก็สามารถหาซื้อบุหรืมาสูบได้ตามปริมาณที่ต้องการ และสามารถซื้อบุหรืที่มีราคาแพงได้ ซึ่งสอดคล้องกับยิวลักษณะชันอาสา (2541) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสูบและไม่สูบบุหรี่ของนักเรียนหญิงมัธยมศึกษาตอนปลาย และประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในเขตกรุงเทพ ฯ พบว่า ปัจจัยที่สามารถอธิบายความแตกต่างระหว่างกลุ่มได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 จำนวน 7 ปัจจัย ตามลำดับ

ความสำคัญ ได้แก่ อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน ทักษะคิดต่อการสูบบุหรี่ ความเชื่ออำนาจภายในเอง เกี่ยวกับการสูบบุหรี่ ค่าใช้จ่ายที่ได้รับ ความเชื่ออำนาจกฎหมายเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ ค่านิยม เกี่ยวกับการสูบบุหรี่ และความพึงพอใจของผลิตภัณฑ์บุหรี่ ปัจจัยทั้ง 7 ข้อ สามารถทำนาย พฤติกรรมการสูบและไม่สูบบุหรี่ของนักเรียนหญิง ได้ร้อยละ 83.90 โดยนักเรียนที่มีอิทธิพลของ กลุ่มเพื่อนสูง มีทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ในเชิงบวก มีเงินค่าใช้จ่ายที่ได้รับสูงมีค่านิยมเกี่ยวกับการสูบบุหรี่สูง และเห็นผลิตภัณฑ์บุหรี่ที่มีความน่าสนใจ เป็นกลุ่มที่มีแนวโน้มจะสูบบุหรี่ ส่วนนักเรียนหญิงที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนเกี่ยวกับการสูบบุหรี่สูง และมีความเชื่ออำนาจกฎหมายเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ เป็นกลุ่มที่มีแนวโน้มจะไม่สูบบุหรี่

7. แหล่งซื้อบุหรี่ของนักศึกษาหญิง

จากการศึกษา พบว่า ในช่วงที่มีอายุไม่ครบ 18 ปี บริบูรณ์ ตามร้านค้าแผงลอยและตามร้านค้าทั่วไป ซึ่งจะขายให้แก่ทุกคน เนื่องจากการไม่มีการตรวจบัตรประชาชน และเมื่ออายุ ครบ 18 ปี บริบูรณ์ สามารถซื้อได้ตามร้านค้าสะดวกซื้อทั่วไป โดยบางร้านมีการตรวจบัตรประชาชนส่วนบางร้านก็ไม่มีการตรวจ แสดงให้เห็นว่ากลไกการจำหน่ายบุหรี่สามารถเข้าถึงได้ง่าย ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้เด็กซึ่งเป็นเยาวชนสามารถหาซื้อหรือมาสูบเองได้โดยง่าย ถึงแม้ว่าอายุต่ำกว่า 18 ปี ก็สามารถหาซื้อหรือมาสูบได้จากตามร้านค้าทั่วไปที่มีการจำหน่ายบุหรี่ให้กับเด็กเหล่านี้โดยที่ไม่คำนึงถึงกฎหมาย ซึ่งเป็นการแก้ไขปัญหการสูบบุหรี่ของรัฐบาลในปัจจุบัน ดังนั้น แสดงให้เห็นว่าสภาพของสังคมไทยมีส่วนทำให้เด็กและเยาวชนเริ่มสูบบุหรี่ได้ตั้งแต่อายุไม่ถึง 18 ปี เนื่องจากสามารถซื้อหาได้ง่าย ผู้ขายไม่ปฏิบัติตามบรรทัดฐานและกฎหมายที่สังคมกำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของนิพนธ์ กุลนิตย์ (2538) ที่ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเริ่มสูบบุหรี่ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่ากลุ่มปัจจัยที่มีผลต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเชียงใหม่ตามลำดับความสำคัญมากที่สุดมีดังนี้ ภายในปัจจัยเชิงนโยบายของรัฐที่มีผลต่อการเริ่มสูบบุหรี่ที่สำคัญที่สุดคือ บุหรี่ถือเป็นยาเสพติดที่ไม่ผิดกฎหมาย ภายในปัจจัยเชิงสุขภาพที่มีผลต่อการเริ่มสูบบุหรี่ที่สำคัญที่สุดคือ ไม่ทราบว่าจะทำให้เกิดถุงลมโป่งพอง และไม่ทราบว่าจะทำให้เกิดโรคความดันโลหิตสูง ภายในปัจจัยเชิงสังคมและสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเริ่มสูบบุหรี่ของนักเรียนมากที่สุดคือ การซื้อหาได้ง่าย และภายใน ปัจจัยเชิงจิตวิทยาที่มีผลต่อการเริ่มสูบบุหรี่ของนักเรียนมากที่สุด คือ อยากรลองและความอยากรู้อยากเห็น

ตอนที่ 3 กระบวนการแลกเปลี่ยนความรู้ในกลุ่มเพื่อนเกี่ยวกับการสูบบุหรี่

จากการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการแลกเปลี่ยนความรู้ในกลุ่มเพื่อน ผู้ศึกษาได้เปิดโอกาสให้นักศึกษาหญิงได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ ดังต่อไปนี้

1. การรับรู้เรื่องอันตรายและโทษของบุหรี่

นักศึกษาหญิงที่สูบบุหรี่มีความรู้เกี่ยวโทษและอันตรายที่ได้รับจากบุหรี่ค่อนข้างดี แต่ไม่รู้ข้อเท็จจริงในเชิงลึกมากนัก ไม่ได้ทราบถึงสารเคมีต่าง ๆ อันเป็นสารพิษที่ก่อให้เกิดโทษต่อร่างกายทั้งต่อตนเองและผู้อื่นที่ไม่ได้สูบบุหรี่แต่ได้รับควันจากผู้ที่สูบบุหรี่อีกด้วย ซึ่งความรู้เป็นปัจจัยภายในตัวบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ ถ้าผู้สูบบุหรี่ได้รับความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับอันตรายของบุหรี่ ว่ามีผลเสียต่อตนเองและผู้อื่นอย่างไร ทำความเข้าใจกับความรู้นี้เหล่านั้น ก็จะหลีกเลี่ยงพฤติกรรมการสูบบุหรี่ ซึ่งความรู้มีความสำคัญที่จะทำให้บุคคลมีการปฏิบัติตนอย่างถูกต้องและเหมาะสมในชีวิตประจำวัน แต่ปัจจัยความรู้เกี่ยวกับบุหรี่อาจไม่ใช่ปัจจัยเดียวที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปสู่การไม่สูบบุหรี่เสมอไป

2. การคิดเลิกสูบบุหรี่

การคิดที่จะเลิกสูบบุหรี่หรือไม่นั้น ส่วนใหญ่เกิดจากตัวของผู้นสูบเองว่ามีความตั้งใจที่จะเลิกมาน้อยแค่ไหน จากการศึกษา พบว่า นักศึกษาหญิงส่วนใหญ่มีความคิดเลิกสูบบุหรี่ โดยมีสาเหตุ 2 ประการ คือ ประการแรกด้านสุขภาพ โดยผู้สูบบุหรี่มีความคิดที่จะเลิกสูบบุหรี่เพื่อสุขภาพ และประการต่อมาด้านสังคม เนื่องจากต้องการเป็นที่ยอมรับต่อสังคมภายนอกในอนาคตและเป็นการเสริมสร้างบุคลิกภาพที่ดีต่อตนเอง ดังนั้นควรมีการสร้างเชื่อมั่นและเชื่อมั่นในตนเองว่าสามารถที่จะเลิกสูบบุหรี่ได้ และมีการรณรงค์ให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการสูบบุหรี่

3. ทศนคติของนักศึกษาหญิงที่สูบบุหรี่ต่อกฎระเบียบ ข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

นักศึกษาหญิงที่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่ รู้สึกพึงพอใจต่อข้อห้ามที่กำหนดขึ้น เนื่องจากเป็นการให้เกียรติแก่สถานศึกษาและผู้ที่ไม่สูบบุหรี่ทำให้ไม่ได้รับควันจากบุหรี่ แต่ทั้งนี้ก็มีการจัดสถานที่ไว้ให้สำหรับสูบบุหรี่ได้ เนื่องจากไม่สามารถจำกัดสิทธิในการสูบบุหรี่ของนักศึกษาได้ แสดงให้เห็นว่ากฎระเบียบ ข้อบังคับของมหาวิทยาลัยไม่สามารถห้าม หรือกำหนดให้นักศึกษาไม่สูบบุหรี่ในสถานศึกษาได้ ดังนั้น กฎระเบียบ ข้อบังคับของมหาวิทยาลัย และนโยบายห้ามสูบบุหรี่ภายในสถานศึกษาต้องได้รับการสนับสนุนจากนักศึกษา ครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และบุคลากรทุกฝ่ายในการปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด

4. ทศนคติของนักศึกษาหญิงที่สูบบุหรี่ที่มีต่อกฎหมายเกี่ยวกับบุหรี่

นักศึกษาส่วนใหญ่ทราบกฎหมายเกี่ยวกับบุหรี่ และคิดว่าเป็นสิ่งที่ดีต่อผู้ที่ไม่สูบบุหรี่ เนื่องจากควันบุหรี่มีสารพิษที่เป็นอันตรายโดยเป็นการคุ้มครองผู้ไม่สูบบุหรี่และหลีกเลี่ยงจากควันบุหรี่ และนักศึกษาหญิงที่สูบบุหรี่ก็ปฏิบัติตามในเรื่องของการกำหนดประเภทของสถานที่สาธารณะที่ห้ามการคุ้มครองผู้ไม่สูบบุหรี่ และกำหนดบริเวณหรือพื้นที่สาธารณะเป็นเขตปลอดบุหรี่ โดยจะสูบบุหรี่เฉพาะสถานที่ที่จัดให้สูบได้เท่านั้น ซึ่งรัฐบาลควรมีมาตรการทางกฎหมาย เพื่อ

เป็นกลไกทางสังคมในการควบคุมพฤติกรรมการสูบบุหรี่ให้เป็นอย่างเคร่งครัด จริงจัง ตลอดจนบทลงโทษของผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายที่แน่นอน และมีมาตรฐานเดียวกัน

ตอนที่ 4 แนวทางที่เหมาะสมในการลดพฤติกรรมการสูบบุหรี่ในกลุ่มนักศึกษาหญิง

จากการศึกษาพบว่า การลดพฤติกรรมการสูบบุหรี่ในกลุ่มนักศึกษาหญิงสามารถกระทำได้โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจ เพื่อให้ตระหนักถึงโทษและพิษภัยของบุหรี่ ซึ่งต้องเริ่มจากการสร้างความรู้ในตัวบุคคล นอกจากนี้ค่านิยมต้องมีบทลงโทษแก่ผู้ไม่ปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด และสิ่งแวดล้อมทางสังคมก็สามารถช่วยลดพฤติกรรมการสูบบุหรี่ในกลุ่มนักศึกษาหญิง เช่น การไม่อยู่ในกลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมสูบบุหรี่ เพื่อที่จะได้ไม่ถูกชักจูงได้ง่าย เนื่องจากผู้หญิงเป็นเพศที่มีอารมณ์จิตใจอ่อนไหว จึงควรมีการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางจิตใจให้แก่บุคคลเหล่านี้

ดังนั้นการลดพฤติกรรมการสูบบุหรี่ในกลุ่มนักศึกษาหญิงจะประสบความสำเร็จได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับตัวบุคคลและสิ่งแวดล้อมทางสังคม เช่น การห้ามขายบุหรี่ เลิกผลิตบุหรี่ และจัดณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ การจัดสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม รวมถึงมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ไม่นำไปทำกิจกรรมอื่น ๆ ที่ไม่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

จากการสรุป และอภิปรายผลการศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร” พบข้อเท็จจริงจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ตามวัตถุประสงค์การศึกษา ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการศึกษาครั้งนี้

1.1 ข้อเสนอแนะเชิงทฤษฎี

จากการศึกษา พบว่า ทฤษฎีที่ผู้ศึกษาได้นำมาประกอบการศึกษาครั้งนี้ส่วนใหญ่จะเป็นทฤษฎีที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเท่านั้น ดังนั้นผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนวทฤษฎีทางด้านวัฒนธรรมและเยาวชน (Culture and Youth Theory) ซึ่งจะช่วยให้ทราบว่าวัฒนธรรมในปัจจุบันอาจมีผลต่อ การสูบบุหรี่ของเยาวชน

1.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะในการพัฒนาหน่วยงานภาครัฐ และกระทรวงต่าง ๆ เพื่อป้องกันหรือลดพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง ดังนี้

1.2.1 กระทรวงต่าง ๆ และผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรมีโครงการณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ผ่านสื่อต่างๆ ที่เข้าถึงวัยรุ่นได้ง่าย เพื่อเป็นการให้ข้อมูลข่าวสารไปถึงประชาชน ดังนี้

1.2.1.1 การให้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อสารมวลชน (Mass Communication)

1.2.1.2 การให้ข้อมูลแบบเจาะเฉพาะกลุ่ม (Selective Communication)

1.2.1.3 การให้ข้อมูลรายบุคคล (Personal Communication)

1.2.2 ภาครัฐควรมีการปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนเกี่ยวกับโทษของการสูบบุหรี่และการป้องกันการสูบบุหรี่ให้แก่เด็กและเยาวชน โดยเริ่มตั้งแต่วัยเด็ก

1.2.3 ภาครัฐต้องสนับสนุนให้มีมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกลไกทางสังคมในการควบคุมพฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่ให้เป็นอย่างเคร่งครัด จริงจัง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร” ทำให้ผู้ศึกษาพบว่ามีอีกหลายประเด็นที่เกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิงที่ควรจะต้องศึกษา ผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

2.1 การศึกษาครั้งต่อไปอาจศึกษาในเรื่องพฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่ โดยใช้ทฤษฎีอื่น ๆ ด้วย เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่ต่างๆ ของผู้สูบบุหรี่ทั่วไป

2.2 ศึกษาถึงพฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิงในมหาวิทยาลัยอื่น ๆ เพิ่มเติม

2.3 ศึกษาถึงพฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิงและนักศึกษาชาย และนำมาเปรียบเทียบ เพื่อจะได้ทราบถึงสาเหตุของพฤติกรรมที่แท้จริง

2.4 ศึกษาวิจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาในประเด็นอื่น ๆ เพื่อนำมาหาหาแนวทางที่เหมาะสมในการลดพฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่ในกลุ่มนักศึกษา

จากการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผู้ศึกษาทราบว่า บุหรี่ มีในสังคมไทยมาช้านาน และบุคคลที่สูบบุหรี่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ จากสถิติที่ผู้ศึกษาได้ศึกษามาในข้างต้น โดยเฉพาะวัยรุ่นหญิงไทยที่มีค่านิยมที่ผิดไปจากบรรทัดฐานของสังคม ด้วยสังคมที่เป็นบริโภคนิยม เป็นต้น ดังนั้นจากการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนใจ และให้ความสำคัญเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นหญิงไทย อีกทั้งการลดการสูบบุหรี่ของประชากรในประเทศไทยลงอย่างถาวร

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กาญจนา มานตรี สิงห์คู่. “ประสิทธิผลการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเปลี่ยนแปลง ความรู้ทัศนคติ และ พฤติกรรมเลิกสูบบุหรี่.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2541.

จิรพร ศรีอยุธยาธรรม. “การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาชายใน สถาบันราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.” เอกสารเสนอโครงการประชุมวิชาการ เรื่องเส้นทางปฏิรูป ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540. (อัครสำเนา)

ใจชื่น ตะเกาพงษ์. “พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน.” ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาสุศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2550.

ชลธาร วิสสุตวงศ์ และคณะ. รวมกฎหมายยาสูบ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สุตราไพศาล, 2552.

ธีระ ลิมศิลา. “อันตรายจากบุหรี่.” วารสารสุขภาพ 1, 1 (พฤศจิกายน 2532) : 33.

นิพนธ์ กุลนิตย์. “ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเริ่มละเลิกสูบบุหรี่ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอน ปลายในจังหวัดเชียงใหม่.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริม สุขภาพ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2538

บุศยา ณ ป้อมเพชร. “การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาชาย ระดับ ประกาศนียบัตร สังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์สังคมวิทยา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2539.

ประกิต วาทีสาธกกิจ และ กรองจิต วาทีสาธกกิจ. สารานุกรมไทยสำหรับเด็กและเยาวชน โดย ผลงานวิจัยนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พระราชประสงค์ ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เล่ม 28. ม.ป.ท., 2547.

ประกิต วาทีสาธกกิจ. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเริ่มเสพติดบุหรี่. เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง การจัดตั้งคลินิกอดบุหรี่. กรุงเทพฯ : สำนักงานควบคุมการบริโภคยาสูบ กระทรวง สาธารณสุข, 2535.

ประภาสี สุทรสรณีย์. “ลักษณะการใช้และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการใช้สารเสพติดของวัยรุ่น การศึกษาเฉพาะเขตชุมชนแออัดคลองเตย.” วิทยานิพนธ์สังคมวิทยา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2536.

พงศ์ หรดาล. จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์, 2540.

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2552. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน, 2551.

พัฒน์ สุจันงศ์. บุหรี่มีพิษ – ชีวิตเป็นภัย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2539.

ยุวลักษณ์ ชันอาสา. “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกาสูบ และไม่สูบบุหรี่ของนักเรียนหญิง ในมัธยมศึกษาตอนปลาย และประกาศนียบัตรวิชาชีพ เขตกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาสุขภาพ และพฤติกรรมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2541.

ลักขณา เต็มศิริกุลชัย และคณะ . ลงหลักปักฐานสกัดกั้นยาสูบ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : เจริญมั่นคงการพิมพ์, 2550.

วราภรณ์ ภูมิสวัสดิ์. “ชีวิตจะสั้นเพราะควันบุหรี่.” ใกล้หมอ 5, 14 (พฤษภาคม 2539) : 36.

ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. จิตวิทยาสังคม : ทฤษฎีและปฏิบัติการ. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก, 2545.

ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. วันงดสูบบุหรี่โลก'50: มหกรรมฟุตบอลโลก...กระตุ้นการสูบบุหรี่เพิ่ม

[ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 13 มกราคม พ.ศ.2553. เข้าถึงได้จาก <http://www.mfu.ac.th/school/nurse/download/c/c01.pdf>.

ศรัณญา เบญจกุล, มณฑา เก่งการพาณิชย์ และลักขณา เต็มศิริกุลชัย. สถานการณ์การบริโภคยาสูบของประชากรไทย พ.ศ.2534-2550. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ, 2551.

สมฤดี มอบนรินทร์. “ระบาดวิทยาของการสูบบุหรี่ในเด็กนักเรียนอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ใน อ.เมือง จ.สงขลา.” วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาการระบาดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2531.

สุริยเดว ทรีปาตี และ สมเกียรติ วัฒนศิริชัยกุล . ตำราวิชาการสุขภาพ การควบคุมการบริโภคยาสูบ.

กรุงเทพฯ: เลือข่ายวิชาชีพสุขภาพเพื่อสังคมไทยปลอดบุหรี่, 2550

สร้อยตระกูล (ตี๋ยานนท์) อรรถมานะ. พฤติกรรมองค์การ : ทฤษฎีและการประยุกต์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2541.

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.). การสื่อสารณรงค์ลดการสูบบุหรี่ [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 13 มกราคม พ.ศ.2553. เข้าถึงได้จาก www.porpeanglife.com/tells.php?catid=3.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. พฤติกรรมกาสูบบุหรี่ยของประชากรในปี พ.ศ.2550 [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 29 กันยายน พ.ศ.2552. เข้าถึงได้จาก http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/service/survey/sum_alco-ciga50.pdf

สำนักงานสถิติเศรษฐกิจสังคมและประชากร 2. สรุปผลที่สำคัญ การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่ และดื่มสุราของประชากร พ.ศ.2550. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด บางกอกบล็อก, 2551.

อรรถัย ลิ่มตระกูล. “ความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมเกี่ยวกับการสูบบุหรี่และพฤติกรรมการสูบบุหรี่ ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2534.

อรรวรรณ หุ่นดี. สารพัดอันตรายจากบุหรี่และวิถีเลิก. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2531.

ภาษาต่างประเทศ

Botvin,G.J.,et al.Predivtor of cigarette smoking among inner-city minority youth.New York : Hape and Row Publishers, 1994.

Charlton and While,D. “Smoking Prevalence Among 16-19 year Policies in Six Forms and Futher Education.” Health Education 53, No. 1 (1994): 28-39.

Gibson, James L.,et al. Organization : structure, process, behavior. Texas : Business Publications Inc,2000.

Hornby, A.S. Oxford advanced learner's dictionary : of current English. 7th edition. Oxford : Oxford University. Pr., 2005.

Newstrom Devis. The elements of statistics : with applications to economics and the social sciences. 1st ed. San Francisco : Belmont,2002.

Schermerhorn,John R.,Jr., James G. Hunt and Richard N. Osborn. Organizational Behavior Seven Edition. New York: John Wiley & Sons, 2000.

ผลงานวิจัยนศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา

การสัมภาษณ์

กิกี้ นามสมมติ [นามแฝง]. นักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาการจัดการโรงแรม วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร. สัมภาษณ์, 31 มีนาคม 2553.

เกรช นามสมมติ [นามแฝง]. นักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาการจัดการโรงแรม วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร. สัมภาษณ์, 2 เมษายน 2553.

เคที นามสมมติ [นามแฝง]. นักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาการจัดการโรงแรม วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร. สัมภาษณ์, 29 มีนาคม 2553.

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา

ผลงานวิจัยนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์

การศึกษาเรื่อง“พฤติกรรมกาสูบหรี่ของนักศึกษาหญิง วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร” ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์นักศึกษาหญิง ชั้นปีที่ 1 สาขาการจัดการโรงแรม วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 15 คน และได้ทำตารางข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์ครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์

ชื่อ (นามสมมติ)	อายุ	รายได้ต่อเดือน	วัน/เดือน/ปี ที่สัมภาษณ์
1. เคที	20	9,000	29 มีนาคม 53
2. จีจี	19	10,000	29 มีนาคม 53
3. พอลลา	19	15,000	30 มีนาคม 53
4. พอยท์	19	15,000	30 มีนาคม 53
5. มีมี	20	12,000	31 มีนาคม 53
6. กี้กี้	19	12,000	31 มีนาคม 53
7. แนนนี่	19	15,000	1 เมษายน 53
8. มายด์	18	10,000	1 เมษายน 53
9. เมย์	20	12,000	2 เมษายน 53
10. เกรซ	19	10,000	2 เมษายน 53
11. ไอซ์	19	7,000	5 เมษายน 53
12. แคท	19	13,000	5 เมษายน 53
13. แมรี่	18	12,000	10 เมษายน 53
14. เอมมี	18	12,000	10 เมษายน 53
15. แอนนี่	19	14,000	10 เมษายน 53

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเบื้องต้นและ
แบบสัมภาษณ์พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง
วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา

แบบสอบถามเบื้องต้น
พฤติกรรมกรสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง ชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาการจัดการโรงแรม
วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตรงตามความเป็นจริง

1. เพศ

ชาย   หญิง

2. อายุ.....ปี

3. ท่านเคยสูบบุหรี่หรือไม่

1. ไม่เคย

2. เคย (ถ้าเคยตอบคำถามในข้อ 5 และ ข้อ 6)

4. ท่านเคยสูบบุหรี่มานานเท่าไร

1. มากกว่า 1 ปี

2. น้อยกว่า 1 ปี

5. ท่านสามารถให้สัมภาษณ์เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาได้หรือไม่

1. ไม่ได้

2. ได้

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา

แบบสัมภาษณ์

พฤติกรรมการณ์สูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง สาขาวิชาการจัดการโรงแรม
วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

- 1.1 อายุ.....
1.2 รายได้ต่อเดือน.....
1.3 นามสมมุติที่ต้องการ.....

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับสาเหตุแวดล้อมที่มีผลทำให้ตัดสินใจสูบบุหรี่

- 2.1 เริ่มสูบบุหรี่ตั้งแต่อายุเท่าไร
2.2 สาเหตุที่สูบบุหรี่
2.3 ครอบครัว หรือคนที่รู้จัก ทราบหรือไม่ว่าสูบบุหรี่
2.4 ครอบครัว หรือคนที่รู้จัก มีคนสูบบุหรี่หรือไม่ ถ้ามีใครเป็นผู้สูบ
2.5 สูบตามเพื่อนหรือไม่
2.6 สถานที่สูบบุหรี่

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการณ์การสูบบุหรี่

- 3.1 สูบบุหรี่มาเป็นเวลานานเท่าใด
3.2 ติดบุหรี่หรือไม่
3.3 ช่วงเวลาที่สูบบุหรี่
3.4 ปริมาณการสูบบุหรี่ในแต่ละวัน
3.5 ยี่ห้อบุหรี่ที่สูบ
3.6 ค่าใช้จ่ายในการสูบบุหรี่ต่อเดือน
3.7 ส่วนใหญ่ซื้อบุหรี่ที่ไหน

ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับกระบวนการแลกเปลี่ยนความรู้ในกลุ่มเพื่อนเกี่ยวกับการสูบบุหรี่

- 4.1 ทราบหรือไม่ว่าการสูบบุหรี่ก่อให้เกิดผลเสียต่อตนเองและผู้อื่น
4.2 คิดจะเลิกสูบบุหรี่หรือไม่ เพราะเหตุใด

4.3 ทราบหรือไม่ว่ามหาวิทยาลัยมีกฎข้อบังคับเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ และมีความคิดเห็น
อย่างไรเกี่ยวกับข้อบังคับของมหาวิทยาลัยนี้

4.5 ทราบกฎหมายเกี่ยวกับบุหรี่หรือไม่

4.6 คิดอย่างไรเกี่ยวกับกฎหมายเกี่ยวกับบุหรี่

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล นางสาวเกศสุดา สถาพรจงพิทักษ์
 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 423/1 หมู่ 14 ต.พลับพลาไชย อ.อุททอง จ.สุพรรณบุรี
 ที่ทำงาน กองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยศิลปากร
 22 ถนนบรมราชชนนี ตำบลจัน กรุงเทพมหานคร

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2550 สำเร็จการศึกษาปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (เทคโนโลยีสารสนเทศ
 ธุรกิจ) มหาวิทยาลัยศิลปากร
 พ.ศ. 2551 ศึกษาต่อระดับปริญญาโทบริหารบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและ
 เอกชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ประวัติการทำงาน

พ.ศ.2550 บริษัท ปัทมาส์ โซลูชั่น จำกัด
 พ.ศ.2550 – ปัจจุบัน งานบริหารงานบุคคล กองการเจ้าหน้าที่ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา